

**TÜRKİYE
DİYANET
VAKFI**

HAZİRAN-TEMMUZ 2001 - SAYI : 71

haber bülteni

**Sevdiklerinize
bir *gül* verin**

2001

**Kutlu Doğum
H a f t a s ı**

**Canım feda olsun
senin yoluna
Adı güzel kendi güzel
Muhammed**

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

HABER BÜLTENİ
Haziran-Temmuz 2001
SAYI : 71

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
A.İhsan SARIMERT
Genel Müdür Vekili

Yayın Koordinatörü

Recep YILDIRIM
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü

Yusuf ERDOĞDU
Basın - Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürü

Yayına Hazırlayan

Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Grafik & Tasarım

Hasan ÇALIŞKAN

Dağıtım Sorumlusu

Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - Ankara
Tel: (0312) 417 12 35 • Fax: 417 12 45

İnternet Adresi

www.diyagnetvakfi.org.tr

E-Posta

tdv@diyanetvakfi.org.tr

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİC. İŞL.
MİTHATPAŞA CAD. 62/B • KIZILAY / ANKARA
TEL : (0312) 425 27 75 • Fax : 417 00 09

Renk Ayrımı

Çağdaş - 230 65 59 - Ankara

İçindekiler

Başyazı	1
Not Defterinden	2
Kutlu Doğum Haftası Kutlandı	3
Gül Günü Kampanyası	10
Kutlu Doğum Aşı	11
SEMPOZYUM	
İslâm'ın Anlaşılmasında Sünnet'in Yeri ve Değeri	12
 Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları	
Kermes Düzenledi	35
 Kırgızistanlı Öğrencilerin Veda Şöleni	38
 BULGARİSTAN İmam-Hatip Liselerinden	
Yıl Sonu Şölenleri	44
 Yüksek Lisans Öğrencilerinin	
Veda Ziyareti	46
 KUTLU DOĞUM HAFTASI'NDA	
ŞUBE FAALİYETLERİ	48
 MAKALE - Mehmet Erdoğan	
Müslüman Peygamberini Taklit mi Eder,	
Yoksa Onu Örnek mi Alır?	56

Başyazı

her canlı gibi insanoğlu da doğar, yaşar ve ölür. Bu değişmez gerçekte esas olan ise; yaşanan hayatın insan onuruna yakışır bir şekilde sürmesidir.

İnsanı merkez alan İslâm dini insanın her iki cihanda da mutlu olmasını ister. Mutluluğa ulaşabilmek için de, takip edilmesi gereken yol, Canab-ı Allah tarafından tayin edilmiş ve gösterilen kurallara uyulması halinde insanların kurtuluşa ereceği müjdelenmiştir. Bu yol aynı zamanda insanoğlunun onuruyla yaşayabileceği bir yoldur. İnanan insan için onurlu bir hayat sürebilmenin reçetesi Kur'an-ı Kerim'de ve Peygamber efendimizin sünnetinde açıkça belirtilmektedir. Önemli olan reçeteyi bilmek ve kurallarına uymaktır.

Kur'an-ı Kerim'de "Kim faydalı ameller işlerse kendi lehinedir; kim de kötülük işlerse kendi aleyhinedir. Rabbim kullara karşı zulmedici değildir."(Fussilet: 41/46) buyurulmuş ve insanoğlunun iyiyi de, kötüyü de iradesiyle kendisinin kazanacağına işaret edilmiştir.

Faydalı ameller işleyebilmek için de öncelikle ne yapılması gerektiği yine Kur'an-ı Kerim'de "De ki: Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin...", "(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."(Al-i İmran: 31, 32) ayetleriyle açıklanmış ve işin özünde Allah'a ve Peygamberi'ne itaati emretmiştir.

Yine Kur'an-ı Kerim'de insanlık onuruna yakışır bir hayat sürebilmemiz için Peygamberimizi örnek almamızın gereği belirtilmiş ve Ahzab Suresinde "Andolsun ki, Resûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir." buyurulmuştur.

Düşmanlarının, hatta en büyük İslâm düşmanla-

Mehmet Nuri Yılmaz • Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

rından birisi olan Ebû Cehil'in bile eminliğine şahadet ettiği bir dürüstlük abidesi olan ve mü'minlerin de dürüst ve adil olmasını isteyen Peygamber Efendimiz, "Kötülüklerinden komşusunun emin olmadığı kimse mü'min olamaz." ifadesiyle bizlerin öncelikle emin olması vurgulanmıştır.

"(Resûlüm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."(Enbiya Suresi:107) hitabının muhatabı olan Hz.Muhammed (s.a.v.); indirileni istisnasız kendi hayatına tatbik etmiş, kamil manada nasıl yaşanacağını bizlere yaşayarak göstermiştir.

Bu sebeple yaşayan Kur'an olan Hz. Muhammed (s.a.v.)'i hayatımızın her noktasında kendimize örnek olmak, gerek dünya, gerekse ahiret mutluluğu için vazgeçilmez bir şart olarak karşımıza çıkmaktadır. O'nsuz İslâmı yaşamak mümkün değildir, O'nsuz mutluluğu yakalamak mümkün değildir, O'nsuz Rahmana kavuşmak mümkün değildir, O'nsuz ummanlar aşılmaz, O'nsuz hayat manasını yitirir.

O varoluşumuzun hikmeti, bizleri yüce yaratana ulaştıracak tek tutunacağımız dal ve sığınacağımız kapıdır.

Yüce Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) önümüzde bir hidayet rehberi olarak dururken, O'nu bir kenara bırakarak ve yüce Kur'an-ı onsuz anlama ve yaşama gafletini gösterenlere Allah'tan hidayet dilerken, O yüce Peygamberin ümmeti olma şerefine nail olan siz kardeşlerime sevgi ve selamlarımı sunuyorum.

not defterinden...

Sevgili okuyucular, Kutlu Doğum Haftasının onüçüncüsünü de bütün milletçe barış, huzur ve hoşgörü içerisinde tamamlamanın mutluluğunu yaşadık. Allah milletimize daha nice Kutlu Doğum Haftalarını mutlu bir şekilde yaşamayı, dostluk, kardeşlik gibi vazgeçilmez erdemlerin içimizde kökleşmesini nasip etsin.

Bundan 13 yıl önce, Mevlid-i Nebvi'yi, Kutlu Doğum adıyla, bir ilim ve kültür faaliyetine vesile yaparak başlatılan bu proje, Türkiye'de, yepyeni bir sanat ve fikir iklimi oluşturdu. Bu iklimde güzel ürünler yetişti ve bugün ülke sınırlarını aşarak pek çok hayırlı hizmete vesile oldu.

Kutlu Doğum Haftası'nın önemi, her geçen yıl biraz daha idrak edildi ve bu hafta vesilesiyle İslâm toplumunun en temel ihtiyacı olan doğru bilgi, doğru yorum ve hoşgörü hep ön planda tutuldu. Bu haftalarda, doğru bilgi ve doğru yoruma doğru atılan her adımla, insanımızı her yönüyle tatmin edecek, milletimizi mutluluğa götürecek yüce dinimizin ve onun rehberi, önderi ve bize bu prensipleri getiren yüce Peygamberimizin değerini kavramamızın önemi ortaya kondu.

Toplumsal barış ve huzurun daha sağlıklı zeminlerde sürdürülmesi yolunda önemli bir adım olan Kutlu Doğum Haftası ve bu hafta münasebetiyle Hazret-i Muhammed'in tebliğinin daha iyi anlaşılması ve daha iyi anlatılması yolundaki gayretler, toplumlar için vazgeçilmez olan barış, hoşgörü, adalet, iyilik ve güzellik gibi yüksek insanî, toplumsal ve evrensel değerlerin oluşmasında ciddi etki sağladı.

İslâm, birlik ve dirlik dinidir. Allah Kur'an-ı Kerim'de **"Allah'ın ipine sımsıkı yapışın; parçalanmayın"** buyuruyor. Kutlu Doğum Haftası'nın bir amacı da birliğimizin ve dirliğimi-

A.İhsan SARIMERT • Genel Müdür Vekili

zin muhafazasına katkıda bulunmaktı; bugün gelen noktada, Kutlu Doğum Haftaları etkinliklerinde, her kesimden insanımızın kucaklaştığına şahit oluyoruz ve bunun mutluluğunu yaşıyoruz.

Peygamberimizi, daha iyi tanıma ve daha çok sevmeye, onun vasıtasıyla bütün insanlara gönderilen yüce dinimizin ilkelerini ve insanlığa kazandırdığı yüksek değerleri öğrenmek noktasında büyük bir fırsat olan Kutlu Doğum Haftasının her yıl daha da genişleyerek, toplumun en ücra noktasına kadar uzanması, şüphesiz insanlık için faydalı olacaktır.

Bugün belki her zamankinden daha fazla, yüce Peygamberimizi tanımaya, onun ışığında yürümeğe, onun getirdiği prensipleri anlamaya şiddetle ihtiyacımız var. Peygamberimizin yolundan layıkıyla gidebilseydik, kin, nefret gibi tohumlar yerşerme fırsatı bulamayacak, insanlık huzur, saadet ve mutluluk içinde olacaktı.

İslâmın Yüce Peygamberi, Kâinatın Efendisi varlığıyla, sözleriyle, icraatıyla insanlığa büyük mutluluk getirmiştir. O'nun ahlakıyla ahlaklanmak, her Müslüman için, saadet yolunu açan tek çaredir. Onun doğumunu, kutlu bir doğum olayı olarak, her yıl anmak ve bunun üzerinde konuşmak, gençlerimizi, insanlarımızı doğruya ve güzelle sevk etmek için önemli bir vesile olduğuna inanıyor; bu vesileyle milletimizin huzur ve saadeti yönünde çaba gösteren herkese saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Kutlu Doğum Haftası Kutlandı

Kutlu Doğum Haftası'nın 13. sü bu yıl ülkemizde ve dünyanın değişik ülkelerinde kültürel ve sosyal etkinliklerle kutlandı.

Alemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz Hz.

Muhammed (SAV)'in insanlığa getirdiği evrensel mesajlar, Kutlu Doğum Haftası'nda bir kez daha tüm insanlığa bir kurtuluş reçetesi olarak sunuldu.

Vakfımız ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 1989 yılından itibaren Peygamber Efendimizin doğum yıldönümleri, her yıl "Kutlu Doğum Haftası" adıyla ilmi ve kültürel etkinliklerle kutlanmaktadır. Kutlamaların 13. sü bu yıl 01-07 Haziran tarihleri arasında Türkiye genelinde konferans, panel ve diğer sosyal-kültürel faaliyetlerle icra edildi. Türkiye Diyanet Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığı bu etkinliklerle Peygamber Efendimizin insanın mutluluğuna yönelik mesajlarını günümüz şartlarını da dikkate alarak geniş halk kesimlerine ulaştırmanın faydalı olacağına inanmaktadır.

2001 yılı "Kutlu Doğum Haftası" çerçevesinde Türkiye genelinde düzenlenen programlarda ağırlıklı olarak "Toplumda Güven Duygusunun Önemi ve Muhammed'ül Emin olarak Hz. Peygamber" ve "Sevgi ve Barış Dini Olarak İslâm" konusu üzerinde duruldu. Bu etkinlikler ilahiyat fakülteleri, diğer fakültelerin öğretim üyele-

ri ve müftülerimizin işbirliği çerçevesinde icra edildi.

Kutlu Doğum Haftası açılış programı Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda yapıldı. Açılış programına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Vecdi Gönül, Devlet Bakanı Fikret Ünlü, Fazilet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, çok sayıda milletvekili ve kalabalık bir topluluk iştirak etti.

Saygı duruşu, İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim okunmasıyla başlayan törende, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile Devlet Bakanı Fikret Ünlü birer konuşma yaptılar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Ömer İzgi, Başbakan Bülent Ecevit, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Dr. Devlet Bahçeli, Mesut Yılmaz ve Hüsemettin Özkan da birer kutlama mesajı gönderdiler.

Kutlu Doğum Haftası açılış töreninde yapılan konuşma ve gönderilen mesajları aşağıda veriyoruz.

Fikret Ünlü • Devlet Bakanı

Diyanet İşleri Başkanlığı'nı böyle güzel bir organizasyon yaptıklarından dolayı tebrik ediyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

1989 yılında başlatılan ve bugün 13. sü icra edilen bu hafta vesilesiyle ülkemizde bir kültür ve gelenek oluşmuştur. Bu kültür, bizlere ve insanlığa Peygamberimizin; yaşantısı, ahlak ve düşünce yapısı hakkında orijinal ve hakiki bilgilere ulaşma imkanı vermektedir.

Din, tarih boyunca insanoğlunun hayatını derinden etkileyen bir olgudur. Dinin insana ve topluma sağlayacağı olumlu katkıların gerçekleşebilmesi, çağın gerçeklerine uygun bilimsel öğretimi ile mümkün olur. Doğru olarak öğretilmediği, dolayısıyla doğru anlaşılmadığı zaman din, insanlık için oldukça büyük problemlere yol açabilir. Tarihte olduğu gibi günümüzde de bunun örnekleri vardır.

Din hakkında doğru bilgileri alamamış insanların, din konusunda sağlıklı tercihler yapabilmesi mümkün değildir. Din konusunda sağlıklı tercihlerin yapılamadığı toplumlarda ise, sağlıklı bir dini hayatın söz etmek imkansızdır.

Dinimizin anlaşılması ise Kur'an-ı Kerim ile Peygamberimiz Hz. Muhammed'in doğru anlaşılması ile mümkün olabilir.

İnsanlığın ihtiyaçları göz önünde tutularak yüce Allah tarafından

gönderilmiş bir medeniyet kitabı olan Kuran, geçmişte kurulmuş olan İslâm medeniyetlerinin ateşleyici gücü olmuştur.

Tarihin derinliklerine baktığımız zaman, Türk milletinin Kur'an'la ve Hz. Peygamberin mesajlarıyla yoğrulduğunu görürüz. Zaman içinde üç kıtaya yayılan, bünyesinde sayısız milletleri barındıran ve değişik dine, mezhebe ve dile mensup milyonlarca insanı huzur ortamı içerisinde yaşatabilen ve kaynaştırabilen atalarımızın bu başarısı ve hoşgörüsü yüce dinimizin mahsulüdür. Bu hoşgörüye sahip çıkmak ve gelecek nesillere aktarmak hepimiz için önemli bir görevdir. Bu görevi layıkıyla yerine getirmek de Peygamberimizin yaşantısını örnek almakla mümkün olacaktır.

Hak, adelet ve yardımlaşma duygularının zayıfladığı, insanların birbirlerine kin ve nefret duygusuyla baktığı, buhranların ve iç karışıklıkların hızla artış gösterdiği günümüzde, en çok muhtaç olduğumuz insan sevgisini, hoşgörü ve uzlaşmanın en güzel örneklerini asırlar öncesinde O vermiştir. Bu

örnekler aşılabilmiş değildir ve günümüzde de aktüalitesini korumaktadır. Çünkü O, güzel ahlaki tamamlamak için gönderilmiş sevgi ve rahmet Peygamberidir.

Hz. Muhammed bir sevgi Peygamberidir. Bir aşk Peygamberidir. Bir merhamet ve şefkat Peygamberidir ve bizler de Hz. Muhammed'i bu yönleriyle iyi tanımalı ve örnek almalıyız.

Peygamberi örnek almak, insanlığın yolunu aydınlatmak, toplumu sevgi, saygı ve hoşgörü etrafında birleştirmek de ilimle, çok çalışmakla olur. Milletimizi aydınlık yarınlara ulaştırmak, Peygamberimizin aydınlık yolundan, yani ilmin yolundan gitmekle olacaktır.

Bugün Peygamber efendimizin getirmiş olduğu o evrensel prensiplere her zamankinden daha çok ihtiyacımızın olduğu kanaatindeyim. İnsanlığı kamil noktaya erişirecek metodun, O yüce insanın metodu olduğuna inanıyorum. Çünkü O, insana her şeyden önce insan olduğu için değer veriyordu. İnsanlara güzel ahlakla telkin etmek için görevlendirilmişti. O'nun bu çabası, insan haklarına dayalı

onurlu bir toplum inşasına yöneliktir. O'nun görevi insanları kırmak, yıpratmak, üzmeğe değildi. O hayatı boyunca insanları kazanmak, toplumda kardeşliği pekiştirmek, adaleti sağlamak, tüm dünya insanlarını sevgi çemberi etrafında toplamak için uğraşmıştır.

"Yaratılanı severiz yaratandan ötürü" diyen Yunus Emreler, "Bu kapı ümitsizlik kapısı değildir, ne olursan ol yine gel" diyen Mevlânalar ve "Bir olalım, iri olalım, diri olalım" diyen Hacı Bektaşî Veliler ışıklarını O Yüce Peygamberden almışlar ve insanlığın önünü aydınlatmışlardır.

Peygamberimizi daha iyi tanıma ve daha çok sevmeye, O'nun vasıtasıyla bütün insanlara gönderilen yüce dinimizin prensiplerini ve insanlığa kazandırdığı değerleri öğrenme hususunda büyük katkı sağlayacağına inandığım "Kutlu Doğum Haftası"nın, amacına ulaşmasını diliyorum, böyle bir organizasyonu ülkemizde gelenek haline getiren Diyanet İşleri Başkanlığı yetkililerini ve insanlarımızı aydınlatıcı bilgilerinden dolayı ilim adamı, yazar ve düşünürleri kutluyor, bu haftanın bütün insanlığın barış ve mutluluğuna vesile olması temennisiyle hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Mehmet Nuri YILMAZ

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Müttevelli Heyeti Başkanı

Bildiğiniz gibi insanlığın hidayet rehberi, Allah Kelamı Kur'an-ı Kerim'i vahiy yoluyla alıp, doğru bir şekilde insanlara tebliğ buyuran, âlemlere rahmet Hazret-i Muhammed (S.A.V)'in dünyayı teşrifleri olan Mevlid-i Nebvî, asırlardır milletimiz tarafından "Mevlid Kandili" olarak kutlanmaktadır.

Yüce dinimiz, huzurlu ve mutlu bir dünyanın en büyük hayat kaynağıdır. Bu noktadan hareketle dinî tefekkürü cami dışına taşırmak, değerli ilim adamlarımızın araştırmalarını ve düşüncelerini halka aktarabilmek için, mevlid kandilini hayırlı bir vesile telakki eden Baş-

kanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfı, yüzyıllar önce bir ilim ve kültür bayramı şeklinde kutlanan mevlid geleneğini canlandırmayı amaçlamış, bu düşünce ile de Peygamberimizin doğum gününü içine alan haftayı, "Kutlu Doğum Haftası" olarak ilân etmiştir. Bu haftanın her zaman olduğu gibi özellikle sosyal bütünleşmede büyük katkı sağlayacağını ümit etmekteyiz.

Kutlu Doğum Haftası'nı, Türk kültürünün sağlam bir mesnedi, milletimizi birlik ve bütünlük içinde aydınlık geleceğe taşıyacak sağlam bir gelenek olarak görüyoruz. Hafta dolayısıyla hazırladığımız programları belirlerken gözettiğimiz gaye hep bu olmuştur.

Takip ettiğimiz geleneğin gücü ve bunun hâlâ milletimizin gönlünde dipdiri yaşaması, gelecek için bizleri umutlandırmaktadır. Yüzyıllardır görülmüştür ki, Türk Milleti inançlıdır, hoşgörülüdür, dinî inançlarını bir kavga konusu olarak değil, barış ve huzur kaynağı olarak algılamaktadır.

Bu yıl 13 yaşına basmış olan Kutlu Doğum Haftası, milletimizin arzusu ve tarihi geleneği üzerine bina edilmiştir. 1989 yılında sadece Ankara'da başlayan kutlama

kutlama mesajları

Ömer İzgi • TBMM Başkanı

Yüce Peygamberimizin doğumu nedeniyle 1989 yılından bu yana düzenlemekte olduğunuz Kutlu Doğum Haftası dolayısıyla gerçekleştirdiğiniz etkinlikler için sizi kutluyorum.

Haftanın açılış gününde; önceden belirlenen programım gereği, Süleyman Demirel Üniversitesi'nde düzenlenen bir toplantıya katılacağım. Bu nedenle, çok arzu etmeme rağmen, aranızda bulunamamanın üzüntüsünü yaşıyorum.

İslamiyet; insanlığı, manevi değerlerimizi, sevgiyi, barış ve hoşgörüyü temsil eden yüce bir dindir.

Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde gerçekleştirdiğiniz etkinliklerde dinimizin ve Peygamberimizin sevgi, hoşgörü ve mutluluğa yönelik mesajlarının irdelenecek olması ve bunların topluma aktarılması her türlü övgüye değer bir davranıştır.

Bu duygu ve düşüncelerle Kutlu Doğum Haftası'nı kutluyor, Türk ulusuna ve insanlık alemine hayırlı olmasını diliyorum. ■

programları, bugün artık bütün Türkiye'ye, Türk dünyasına, Balkanlar'a, Kıbrıs'a, Avrupa ve dünyanın bir çok ülkesine yayılmış durumdadır. Milletimizin geniş alakasına mazhar olan Kutlu Doğum Haftaları, artık bilim, kültür, sanat ve sosyal faaliyetlerle dolu birer şöendir.

Milletimiz, Müslüman olduğu yıllardan beri, Peygamber sevgisiyle dolup taşmış ve o sevgiyle yaşamıştır. Yunus'un ve diğer birçok şairimizin, bu yüce sevgiyi ifade eden şiirleri, ilahileri, halkımızın dilinden hiçbir zaman düşmemiştir. İnsanımız adı güzel kendi güzel Muhammed'in sevgisini yaşatabilmek için, kendince değişik tedbirlere başvurmuştur.

İnsanımıza hayattında Hz. Peygamberi örnek almaya yönelten bu ulvi sevgidir. Bunu, daha sağlam zemine oturtmak için hiç şüphesiz bilim adamlarımıza günümüzde büyük görevler düşmektedir. İşte bunun için 1989 yılında Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Kutlu Doğum Haftası ihdas edilmiş ve bu hafta ağırlıklı olarak ilmi toplantılarla icra edilmeye başlanmıştır.

Bu hafta boyunca, binden fazla üniversite mensubu bilim adamı ve din görevlisi, sadece Türkiye hudutları içinde binlerce konuşma yapmaktadırlar. Böylece, hem üniversite mensupları, hem halkımız, hem de din görevlilerimiz kaynaşma ve dayanışmanın güzel örneklerini sergileyeceklerdir.

Biz, bir millet olarak, müştereklerimizi çoğaltmak istegindeyiz. Yeryüzünde, müşterekleri en fazla olan milletlerden biriyiz. Kıvançta, tasada biriz, duygumuz ve temel konularda düşüncelerimiz bir. Dört yanı ateş çemberiyle çevrili olan bir coğrafyada, özgür ve onurlu yaşamak istiyoruz, barış ve huzur istiyoruz.

Milletimiz, İslamiyeti huzur ve barış dini olarak anlamış ve yaşatmıştır. Bu toprakta yaşayan insanları, aynı duygu ve düşüncede birleştiren en önemli motiflerden biri, peygamber sevgisidir. Bizim, barış ve huzur vaat eden bir Peygamberimiz var. Peygamber sevgisiyle insan sevgisi ve huzurlu bir toplum ideali birlikte var olmuştur. Bizim peygamberimiz, barış ve sevgi peygamberidir. O, bütün insanlara kardeşliği, her insanın yalnızca insan olmasından ötürü sevilip sayılacağını, iyilik etmeyi öğretmiştir. Bizim dinimizin evrensel mesajı budur; barıştır, sevgidir, hoşgördür. Bu mesaj, bugün, daha da önemlidir ve en acil ihtiyacımızı ve isteklerimizi karşılamaktadır. En küçük anlaşmazlıkların kavgaya dönüştüğü, insanların barış ve huzur aradığı bir dünyada yaşıyoruz. Kin ve nefret tohumlarının yeşerdiği, bir fırtına gibi estiği dünyada, hoşgörüye, karşılıklı sevgi ve saygıya ihtiyacımız var. Biz bu ihtiyaca, barış ve sevgi Peygamberi motifleriyle cevap vermeliyiz.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)'i hayatımızın her noktasında kendimize örnek edinmeliyiz. O'nu örnek almak; O'nun getirdiği inanç sistemine sahip çıkmak ve hayatımıza tatbik etmemizle mümkün olacaktır. Bildiğiniz gibi o yaşayan bir Kur'an'dı. Onun getirdiği değerleri tatbik edenler Kur'an'ın emirlerini yerine getiriyor anlamıyla eşdeğerdir.

Ancak şunu hemen ifade edelim ki Hz. Peygamberi tanımak ve insanımıza tanıtmak sanıldığı kadar kolay bir iş değildir. O'nu tanımak ne kadar gerekli ise o kadar da zor bir iştir. Bu husus, İslam tarihi boyunca Hz. Peygamberin sünneti etrafında ortaya konmuş ve binlerce ciltlik eserlerden meydana gelmiş devasa literatüre bakıldığında kolaylıkla anlaşılmaktadır.

kutlama mesajları

Bülent Ecevit • Başbakan

Kutlu Doğum Haftası açılış programına davetiniz için teşekkür ederim.

İyi ahlakı, doğruluğu ve dürüstlüğü, hak ve hukuku temel ilke olarak kabul eden İslamiyet; tüm insanlara kucak açan hoşgörü ve sevgi dinidir.

Sevgili Peygamberimizi ve Onun örnek kişiliğinde yüce dinimizi gerçek kimliğiyle anlama, tanıma ve tanıtmada aklın ve bilimin gereği olan yol ve yöntemlerin izlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede Kutlu Doğum Haftası'nın; huzur, barış ve hoşgörü ortamında Hz. Peygamberin ve dinimizin tüm insanlığı kucaklayan anlayışının tanıtılmasına önemli katkıları olacağı inancıyla hayırlı olmasını dilerim.

Sevgiler, saygılar sunarım. ■

Bu literatürü meydana getiren geçmiş din bilginlerinin gayesi, elbette Hz. Peygamberin söz, fiil ve

davranışlarından oluşan nebevi kültürü yaşayan halka ve gelecek nesillere doğru bir şekilde anlat-

mak ve aktarmaktı. Sünnetinin doğrusunu yanlışından tefrik etmek cihetinde sarf edilen bütün gayretleri takdirle ve minnetle anıyoruz. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de, Hz. Peygamberi doğru tanıma ve tanıtmak için ciddi çabalar gösterilmektedir. Asırlar içerisinde oluşup bize intikal eden sünnet kültürümüzün tahlili ve günümüz şartlarında yeniden oluşturulması yolunda gösterilen bu gayretler, küçümsenemeyecek kemiyet ve keyfiyete ulaşmıştır. Ülkemizin güzide ilahiyat fakültelerinde sünnetin anlaşılması çerçevesinde oldukça özgün fikirler üretilmektedir. Bundan duyduğum mutluluğu ifade etmek istiyorum. Şüphesiz bu durum,

kutlama mesajları

Dr. Devlet Bahçeli

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Bugün, Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in kutlu doğumunun 1430. yıldönümünü idrak etmenin verdiği manevi hazzı yaşıyoruz. Yeryüzünde önemli gelişmelere sebep olan, insanların gönlüne ferahlık, düşüncelere berraklık kazandıran bu mutlu doğum, insanlık tarihinin en önemli hadiselerinden biridir.

Dinin insana ulaşması ve öğretilmesi konusunda peygamberin önemi son derece büyüktür. Dini koyan Cenab-ı Allah'tır, ama onu eksiksiz bir şekilde insanlığa sunan ise peygamberdir. Dini değerlerin hayatında model olabilmesi için de insanın, peygamberin örneğine ihtiyacı vardır.

İyilik, hoşgörü, adalet ve barış gibi insani ve toplumsal değerlerin oluşmasında dinlerin müstesna bir yeri ve önemi vardır. Bu bakımdan son din olarak İslamiyet ve bu dinin yüce Peygamberi, tüm insanlığın önünü açan ve aydınlatan bir ışık olmaya devam etmektedir.

Yüce Allah'ın insanlara sevgiyi, iyiliği, adaleti, barışı, hoşgörü, yardımlaşmayı emretmek üzere gönderdiği dinimiz ve alemlere rahmet olan Peygamberimiz, tüm insanlığın iyilik üzere yaşamasını esas kabul etmiştir.

Din, sosyal bir olaydır. Çünkü din, bir ihtiyaçtır ve günümüz modern toplumlarının en etkili kurumlarının başında gelmektedir. Dinin mesajının doğru anlaşılması; dinin doğru olarak bilinmesiyle, yerinde ve zamanında verilmediği durumlarda ortaya çıkan boşluk, ehil olmayan ve siyasi çıkar umamlar tarafından doldu-

rulmaktadır. Onların bir kısmı da bilerek veya bilmeyerek yanlış ve kasıtlı olarak dini yorumlamakta, insanlara kendi anlayışlarını din (İslam) diye sunmaktadır.

Özellikle, mensup olduğumuz en son ilahi din olan yüce İslam dininin mesajının doğru olarak verilmesi ve insanlar tarafından da doğru olarak anlaşılması için, din ve bilim adamlarına büyük görevler düşmektedir. Dinimizin emir ve yasaklarının doğru bir şekilde topluma aktarılmadığı hallerde ne yazık ki, bir boşluk doğmakta ve bu eksiklikten yarar uman fırsatçı ve çıkarıcılar ortaya çıkmaktadır.

İslamiyet, aşırılıktan uzak kalmayı, "orta yol" da yürümeyi ve bir "ölçü" dahilinde davranmayı isteyen bir dindir. Önceki dinlerden İslamiyetin en önemli farkı; anlayışta, inanmada ve yorumda "haddi aşmamayı" getirmesi ve yerleştirmesidir. Bu doğrultuda; toplumsal barış ve huzurun daha sağlıklı zeminlerde sürdürülmesi yolunda, Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'in tebliğinin daha iyi anlaşılması ve anlatılması günümüzde her zamankinden daha çok önem taşımaktadır. Çünkü din, kalplerin bir ihtiyacı olduğu kadar; yeryüzündeki bütün toplumlar için de vazgeçilmez sosyolojik bir gerçekliği ifade eder.

Alemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimizi daha iyi tanıma ve daha çok sevmeye, O'nun vasıtası ile bütün insanlığa gönderilen yüce dinimizin ilkelerini ve insanlığa kazandırdığı yüksek değerleri öğrenmek noktasında büyük bir fırsat telakki ettiğim "Kutlu Doğum Haftası"nın amacına ulaşmasını dilerken; bu haftaya katkı sağlayan Diyanet İşleri Başkanlığı personeli kutluyorum. Saygı ve selamlarımla. ■

İslâm dünyasına önderlik iddiası olan ülkemiz adına da oldukça sevindirici bir durumdur. Kabul etmek gerekir ki, Türkiye’de dinî hayat ve birikim belli bir seviye kazanmış, hatta diğer İslâm ülkelerine örnek ve model olacak duruma gelmiştir. Bu potansiyeli daha ileri noktalara götürmek için elele verip çalışmak ise hepimizin görevi olmalıdır.

Sünnet denilince onunla ilgili karşımıza pek çok anlama ve yorumlama problemi çıkmaktadır. İslam tarihi boyunca sünnetin Kur’an-ı Kerim’den sonra İslâmın ana kaynaklarından ikincisi ve Kur’an’ın anlaşılmasında vazgeçilmez referans kaynağı olduğu gerçeğini ciddi manada reddedenler pek çıkmamışsa da, hangi sözlerin Hz. Peygamber’e ait olup olmadığı hususu ile sosyal, siyasal, ekonomik ve ahlâki planda Hz. Peygamber’e yol göstermiş olan ilke ve prensiplerin neler olduğu hususunda müslümanlar arasında ciddi manada ihtilaflar çıkmıştır. Bunun ya-

nısına, Peygamberimizden 14 asır sonra tamamıyla farklı bir ortamda yaşayan bir insanın, Hz. Peygamber’i nasıl bir örnek alacağı ve O’nun sünnetine nasıl ittiba edeceği konusu da insanımızın zihnini ciddi manada meşgul etmektedir.

Kutlu Doğum Haftası’nın bu yılki sempozyum konusunu “İslam’ın Anlaşılmasında Sünnet’in Yeri ve Değeri” olarak belirledik. Bu konuyu tercih etmemizdeki amacımız da sünnetin dışında bir İslam yaşayışının düşünülmez olduğudur.

Bildiğiniz gibi Peygamber Efendimizin söz, fiil veya tasdik yoluyla ortaya koyduğu davranış biçimine İslam literatüründe sünnet denir. Sünneti bir kenara bırakarak İslamı yaşamak mümkün değildir. Bugün bazı çevreler ortaya çıkıp İslam’ı sünnet olmadan yaşama yoluna gitmekte ve bunu da topluma benimsetmeye çalışmaktadırlar. Tarih boyunca sünneti anlama çabaları iki yönde gelişme kaydetmiştir: Bunlardan birincisi, hadis metinlerinin sağlam olup olmadı-

ğının tesbiti, diğeri ise sağlam olarak tesbit edilen metinlerin doğru anlaşılıp yorumlanmasıdır. Hadislerin yorumlanmasında, lafızların, tarihsel ve toplumsal bağlamın bilinmesinin önemi büyüktür. Yani bir hadis ve sünnetin doğru anlaşılabilmesi, söylendikleri toplumsal şartlar ile vürüd sebeplerinin bilinmesi ile yakından alakalıdır. Her hadisin muhakkak bir ortaya çıkış sebebi vardır. Ancak her zaman bu sebebi tesbit etmek mümkün olamamaktadır. Hadisleri anlamada ve yorumlamada asıl zorluğu da burası teşkil etmektedir.

Hadis kitaplarında yer almakla birlikte Kur’an ve sahih sünnetin bütünlüğü açısından Hz. Peygambere atfı mümkün gözükmeyen bazı hadisleri tesbit çerçevesinde, Başkanlık olarak hususi bir çalışma başlatmış bulunmaktayız. Malûmunuz bu tür sözler hadis diye kitaplara girmiştir. Kur’an’a aykırı hükümler ve düşünceler ihtiva eden bu metinler, İslâm düşüncesinin yozlaşmasında son derece etkili olmaktadır. Üstelik bazı ard niyetli kimseler de bu metinlerden hareket ederek Hz. Peygamberin sahih sünneti hakkında da tereddüt ve şüphe uyandırma gayreti göstermektedirler. Son yıllarda kamuoyunun önünde bu konularda o kadar çok tartışmalar yapılmıştır ki, bu tartışmalar sonucunda vatandaşlarımızın zihni de karışmıştır. Tabiatı ile halkımız da Başkanlığımızdan bir hizmet beklentisi içine girmiştir. Başkanlık olarak hem vatandaşlarımıza, hem de İslâm kültürüne kalıcı bir hizmet olsun düşüncesiyle, bazı hadis kitaplarında yer alan ve izaha muhtaç bazı hadislerin tetkiki, bunların içinden uydurma ve zayıf olanlarının ayrıştırılması ve günümüz meseleleriyle doğrudan ilgili olan sahih hadislerin sade bir dille açıklanması için, ilahiyatçı bazı akademisyenler ile

kutlama mesajları

Mesut Yılmaz

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Alemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimizi anma etkinliklerinin, milletimizin kalbinde Allah Resulüne karşı duyduğu derin sevgi ve saygının sergilenmesine imkan tanınması bakımından önemli olduğuna inanıyorum. İnsanlığın karanlıklar içinde olduğu bir dönemde, insanlığa Yüce Allah tarafından Kur’an-ı Kerim gibi bir mucize kitapla gönderilen Kutlu Elçi, getirdiği inancın aydınlık referanslarıyla bütün dünyaya ışık saçmıştır. İnsana insan olduğu, yine yaratıcı tarafından hatırlatılmış, iyiliğe, güzelliğe, erdeme, hak ve hukuka çağırılması şeklinde kendini göstermiştir. Bu mesajlarla yüklü bir inancı Türk milleti yürekten benimsemiş, yüzyıllarca bayraktarlığını yaparak medeniyetini kurmuştur. Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin bu çağrışimleri yaptıracak, Peygamberimizin genç nesillere doğru ve sağlıklı bir şekilde tanıtacak sonuçlar doğurmasını diliyorum. Bu duygularla hayırlı olmasını temenni ediyor, misafirler ile katılımcılara selam, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. ■

Başkanlığımız Din İşleri Yüksek Kurulu mensuplarından oluşan komisyon marifetiyle bir çalışma başlattık. Keza Diyanet İlmi Dergi'nin bir sayısını da münhasıran Hz. Peygamberimize tahsis ederek, bu çerçevedeki problemlerin pek çoğuna orada ışık tuttuk. Bu tür çalışmalarımız bundan böyle de devam edecektir.

Hız. Peygamberin sünnetine uyma adına, özellikle sosyal alanlarda O'nu şeklen taklit etmeye kalkışmak, Hız. Peygamberin sünnetinin espirisini tam olarak kavrayamamak demektir. Şimdi şunu sormak lazım. Peygamberimiz yemekten sonra ellerini temizlemek için ellerini toprağa sürmüştür diye, biz de aynı şeyi yapmakla mı sünnete uymuş olacağız? Sabun

kullanmayacak mıyız? Hız. Peygamber dişlerini misvakla temizledi diye sünnete uymak için ille de misvak çubuğunu mu kullanacağız? Diş fırçası veya diş macunu kullanmayacak mıyız? Hız. Peygamber uzun entari giyiyordu diye biz de aynı tarz elbise mi giyeceğiz? Elbette değil. Bize düşen görev, Hız. Peygamberin eylem ve davranışlarının arka planını esas almaktır.

Biraz önce de ifade ettiğim gibi, Hız. Peygamberi şekli olarak anlama ve taklit etme temayülleri İslâmın ilk günlerinden bu yana İslâm toplumlarında görülen bir olgudur. Hız. Ömer ile oğlu Abdullah İbn-i Ömer'in bu konudaki yaklaşımları bir birine oldukça zıt olması bakımından oldukça enteresandır. Ab-

dullah İbn Ömer, Hız. Peygamberi olduğu gibi taklit ve tekrar etmeyi tercih ederken, Hız. Ömer, O'nun her hal ve hareketinin altında yatan ilke, amaç ve prensipleri tahkik etmeyi, Hız. Peygamberin tasarruflarının menşei, sebebi, maksadı, bağlayıcılığı ve devamlılığı gibi hususları gözönünde benimseyen bir yaklaşım sergilemiştir.

Bir kez daha üzerine basa basa söylüyorum Peygamber Efendimizin sünnetini bir kenara bırakarak, İslâmı kamil manada yaşamak mümkün değildir. Sünnet İslâmın vazgeçilmez bir unsurudur. Eğer sünneti bir kenara bırakırsanız, Kur'an'ın bir çok ayetini tatbik edemezsiniz.

Kur'an'ı en iyi anlayan ve hayatına tatbik eden Peygamber Efendimizdir. Onun fiil ve davranışlarında verilen mesajları bizler hayatımıza şiar edinir ve uygularsak, Kur'an'ı hayatımıza tatbik etmiş oluruz. Bu sebeple Sünnetin dışında bir İslâm düşünmek mümkün değildir.

Kutlu Doğum Haftası ve benzeri etkinliklerin de sünneti anlamamızda büyük etkisi olacağına inanıyorum. Bu duygu ve düşüncelerle Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin hayırlara vesile olması temennisiyle hepinize saygı ve sevgiler sunuyorum.

kutlama mesajları

Hüsamettin Özkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Başkanlığınız öncülüğünde düzenlenen "Kutlu Doğum Haftası" etkinliklerinin açılışında bulunamadığım için üzgünüm.

Her bakımdan insanlık için örnek olan; sevgi, şefkat, merhamet ve hoşgörü timsali Peygamberimiz Hız. Muhammed'in tanınmasında, İslâm dininin gerçek

boyutlarıyla öğrenilmesinde bu tür etkinliklerin büyük rolü bulunduğuna inanmaktayım.

Hafta dolayısıyla yapılacak bilimsel çalışmaların, toplumsal yaşantımıza önemli katkılar sağlamasını dilerim.

Böylesine önemli bir etkinliğin topluma maledilmesi yönündeki çabalarından dolayı Diyanet İşleri Başkanlığımızı ve emeği geçenleri içtenlikle kutlar, katılımcılara sevgi ve saygılar sunarım. ■

Gül Günü Kampanyası

Çiçeklerin en güzeli olan gül, sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'in simgesidir. Gül'ün güzel kokusu da sevgili Peygamberimizin mübarek tenine benzetilmiştir.

Bu benzetmeler, İslâm'ı bir "Sevgi dini" olarak algılayan aziz Türk Milletinde, bir hayat, kültür ve medeniyet seçkinci-liğiyle derin bir zevk ve estetik boyut kazanmıştır.

Türk Milleti, sevgili Peygamberin ebedî çağrısını bir "gül müjdesi" gibi algılamış, Süleyman Çelebi, Mevlîd'i bu çağrı-nın ve o güzel insanın aşkıyla yazmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından; toplumumuzda kardeş-lik, sevgi ve hoşgörü gibi duyguların pekişmesi amacına yö-nelik olarak 1995 yılında başlatılan Gül Günü Kampanyası-nın yedincisi, Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vak-fı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın Devlet Bakanı Fikret Ünlü'ye Kutlu Doğum Haftası açılış progra-mında gül takdim etmesiyle başladı.

Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, kampanyanın başla-masıyla birlikte törene katılan protokole de gül takdim etti. Ankara Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda başlayan gül muhabetti, ülkemizin her köşesine dalga dalga yayıldı. Yıllar-dır gülü Peygamberimizle özdeşleştiren milletimiz samimi duygularla gül gününü doya daya yaşadı. Ülkemize hafta mü-nasebetiyle gül kokusu, sevgi, hoşgörü hakim oldu.

Gül Günü kampanyasına ücretsiz gül vererek katkıda bulu-nan Ankara Çiçekçiler Esnafı Odası Başkanı Hüseyin Çakır ile Ankara Marmara Tarım Sanayi Ve Ticaret Ltd.Şti. Baş-kanı Yakup Özkılıç'a yaptıkları bu anlamlı yardımlarından dolayı Vakfımız adına Devlet Bakanı Fikret Ünlü tarafından plaket verildi.

Gül Günü kam-panyasına ücretsiz gül vererek katkıda bulunan Ankara Çiçekçiler Esnafı Odası Başkanı Hüseyin Çakır'a yardımlarından dolayı bir plaket verildi.

Gül Günü kampanyasına ücretsiz gül vererek katkıda bulunan Ankara Marmara Tarım Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti. Başkanı Yakup Özkılıç'a yaptıkları bu anlamlı yardımlarından dolayı bir plaket verildi.

Kutlu Doğum Aşı

Kutlu Doğum Haftası programları çerçevesinde 1996 yılında başlatılan "Kutlu Doğum Aşı" uygulaması bu yılda büyük bir katılımla gerçekleştirildi. Misafirlere yemek ikram etme, bu yemek esnasında toplumumuzun değişik kesimlerinden insanları kaynaştırma amacıyla Türk kültürün derinliklerinde pilav günlerinin unutulmaz bir yeri vardır. Bu gelenek halen bir çok

Türkiye Diyanet Vakfı hafta münasebetiyle Kocatepe Camii avlusunda hazırladığı 5000 kişilik pilav ve ayrandan oluşan "Kutlu Doğum Aşı" nı misafirlere ikram etti.

Devlet Bakanı Fikret Ünlü, Fazilet Partisi Genel Başkanı Recai

şölenlerde, merasimlerde, yıl sonu etkinliklerinde icra edilerek yaşatılmaktadır. Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin bir ayağını da bu geleneğimizin devamı olan "Kutlu Doğum Aşı" oluşturmaktadır.

Kutan, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, bazı milletvekilleri de Kutlu Doğum Aşı'na iştirak eden misafirler arasında yer aldı.

s e m p o z y u m

İslâm'ın Anlaşılmasında Sünnet'in
Yeri ve Değeri

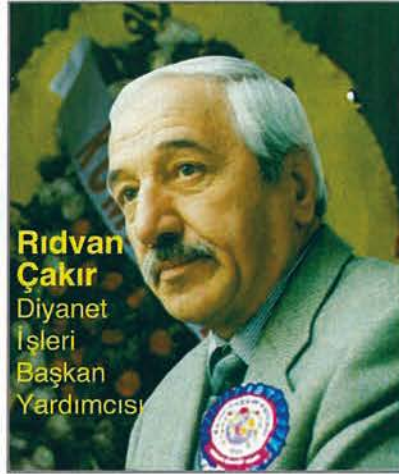
• Bu yıl Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle düzenlenen etkinliklerden biri de “İslâm'ın Anlaşılmasında Sünnet'in Yeri ve Değeri” konulu sempozyum idi. Kocatepe Konferans Salonu'nda tertip edilen ve üç gün süren sempozyum, Türkiye genelinden katılan sahasının uzmanı ilim adamlarının iştiraki ile ciddi, seviyeli ve ilmi tartışmaların yapıldığı bir ortamda gerçekleşti.

İlim adamları tarafından sunulan tebliğler ve yapılan müzakerelerde, Peygamber Efendimizin örnek alınmasının gerekliliği ve bu örnek almanın nasıl olacağı hususlarına açıklık getirildi.

Sempozyumda zaman zaman yapılan eleştiriler ve özenle hazırlanan tebliğlerde problemlerin büyüklüğü bir kez daha ortaya konarken, gelecek kuşaklara problemlerin aynı şekilde intikal etmemesi, çözümlenerek mutlu bir gelecek hazırlanması amacıyla ilginç fikirler de gündeme getirildi.

Üç gün boyunca dolu dolu geçen sempozyum adeta bir ilim, bilgi, kültür sofrası idi. Bu sempozyumda sunulan tebliğler ile yapılan müzakerelerin daha önceki yıllarda olduğu gibi kitap olarak bastırılarak kamuoyunun bilgisine sunulacak ve sempozyuma katılamayanların istifade etmesi sağlanmış olacaktır.

Biz bültenimizin bu sayısında değerli okuyucularımıza her zaman olduğu gibi sempozyum hakkında fikir vermek amacıyla oturumlarda sunulan tebliğler ve yapılan müzakereleri ana başlıklar halinde özetleyerek vermeye çalıştık.

İslâm'ın Anlaşılmasında Sünnet'in Yeri ve Değeri konulu sempozyum 01 Haziran 2001 Cuma günü 14.30'da Kocatepe Konferans Salonu'nda başladı. Çok sayıda ilim adamı ve vatandaşın dinleyici olarak katıldığı sempozyum Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Ridvan Çakır'ın açış konuşmasıyla başladı.

Ridvan Çakır yaptığı konuşmada; Kutlu Doğum Haftası'nın gönüllere yerleşmiş olan Peygamber sevgisinin her sene yeniden biraz daha alevlenmesi, O'nun kırmızı gül haline gelmesi, bu günün, insanların gönüllerinden birbirlerine

ulaşması maksadıyla düzenlendiğine işaret etti.

Kutlu Doğum haftalarında her sene Hazret-i Resulullahla ilgili, O'nun getirdiği mesajla ilgili bir konu işlendiğini belirten Ridvan Çakır, bu suretle insanları bu konuda bilgilendirmeye ve o konuyla ilgili insanlarda bulunan bilgilerin tazelenmesine gayret edildiğini söyledi.

2001 Yılı Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, Türkiye genelinde ve Kutlu Doğum Haftasının kutlandığı dış ülkelerde, hep beraber, topluca işlenecek olan konunun da İslâm mesajının anlaşılmasında sünnetin yeri ve değeri konusu olduğunu ifade eden Ridvan Çakır, “Bugün, burada, bu konunun anlaşılmasına sebep olacak olan konuların işlenmesine, sempozyumlar, toplantılar vesilesiyle başlamış olacağız.” dedi.

Kutlu Doğum Haftası vesilesiyle yapılan toplantılarda görüşülecek olan konuların, İslâm Dininin yanlış anlaşılmasına sebep olabilecek şekilde ortaya atılan mülahazaların silinmesine ve meydana gelmesi muhtemel birtakım şüphelerin ortadan kalkmasına vesile olacağını ifade eden Ridvan Çakır, “Bu sene seçilmiş olan bu konunun da, çok isabetli bir konu olduğunu ayrıca değerlendiriyor, konuşmacılara başarılar diliyor, bu toplantıların maksadına ulaşması konusundaki temennilerimi ifade ediyor, hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.” dedi.

I. OTURUM

Açış konuşmasını
müteakip başkanlığını

Prof.Dr. **Hüseyin Algül**,

Başkan Yardımcılığını

Doç.Dr. **Bünyamin Erul**'un
yaptığı;

**"İslâm Kültür ve
Medeniyetinin Kurucu
Öğesi Olarak Sünnet"**

başlıklı birinci oturuma geçil-
di.

Birinci Oturum'da

Tebliğci olarak

Prof.Dr. **Selahattin Polat**,

Prof.Dr. **İsmail Hakkı Ünal**,

Dr. **Tahsin Görgün**,

Prof.Dr. **Kemal Sandıkçı**,

Prof.Dr. **Bilal Saklan**,

Doç.Dr. **M.Emin Özafşar**,

Yrd.Doç.Dr. **Mehmet Özşener**;
müzakereci olarak da

Prof.Dr. **Mustafa Fayda**,

Prof.Dr. **Ali Bardakoğlu**,

Prof.Dr. **Nevzat Aşık** ve

Prof.Dr. **Mahmut Kaya**
katıldılar.

Prof.Dr. Hüseyin Algül

U.Ü. İlahiyat Fakültesi

Oturumun açılışında bir konuş-
ma yapan Başkan Prof.Dr.Hüse-
yin Algül, Kur'an'ın, İslâm mede-
niyetinin parametreleri için teorik
bir çerçeve sunduğunu söyleyerek,
"Bunlara, Hazret-i Peygamber
tarafından uygulamalı bir nitelik
kazandırılmıştır. Sünnet ya da
Hazret-i Muhammet'in hayat
tarzı, yaşanan İslâm'dır. Kur'an
ve sünnet birlikte, İslâm kültür
ve medeniyetinin referans siste-
mini oluşturur." dedi.

Sosyal bilimlerde kültürden ne
anlaşıldığı konusu üzerinde duran
Algül, "Sosyal bilimlerde kültür
denilince, bir topluluğun, kendi
hayatî problemlerini çözmek
üzere denediği ve uzun yıllar
içinde standart hale getirdiği

usuller ve vasıtalara anlaşılmakta-
dır." dedi.

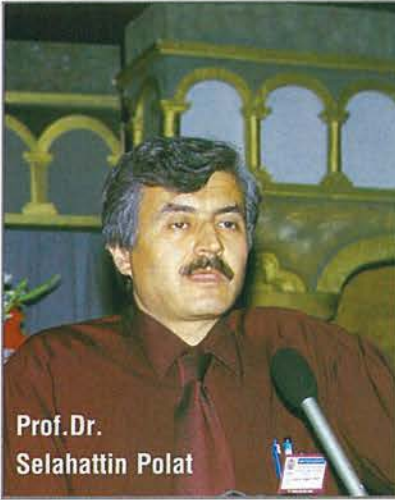
Medeniyetin; rasyonel bir ruhi
yükseliş bilinci ve yükselişin içerdi-
ği inanç olduğuna dikkat çeken
Hüseyin Algül, "Medeniyetin ruhi
temeli bir inanç, toplumsal te-
meli o inanca bağlı ahlak nizamı
ve hayat tarzıdır. Bu tarzda bir-
leşmenin bilincini ve güvenini
duyan insanlar, bu hayat tarzını
besleyecek kültür eserlerini mey-
dana getirirler." dedi.

İnançlarını rasyonelleştiremediği
için bilinçli bir kültür kaynağı hal-
ne getiremeyen insan toplulukları-
nın, biyolojik ihtiyaçlardan bağımsız,
kendi başına ilgi odağı olan
zihni alanlarda beklenen açılımı
sağlayamayacağını belirten Prof.
Dr. Hüseyin Algül, mensup olduğu
medeniyetin bilincinde olan ve büt-
tünüğünü o medeniyeti var eden
inanç ve ahlak nizamına borçlu
olan bir kültürün, seçici olduğunu,
kendi inanç ve hayat tarzıyla bağ-
daşmayan öteki kültür öğesini de
reddedeceğini söyledi.

Prof.Dr.Selahattin Polat

E.Ü.İlahiyat Fakültesi

Din, Vahiy ve Peygamberlik Işı-
ğında Hadis ve Sünnetin Mahiyeti
ana başlığıyla tebliğini sunan
Prof.Dr. Selahattin Polat, tebliğin-
de sünnetin mahiyetini ortaya koy-
ma gibi objektivist bir tavır içinde
olmayacağını söyledi.

Prof. Dr.
Selahattin Polat

Tebliğinde sadece sünnet anlayışının sorgulanacağını ve kendi sünnet anlayışının ana çizgilerini sunacağını ifade eden Selahattin Polat, görüşlerini "Dini Bilginin Entellektüel ve Avami Boyutu", "Din Anlayışı ile Sünnet Anlayışı İlişkisi", "Peygamberlik ve Vahiy Anlayışlarının Sünnet Anlayışıyla İlişkisi" ve "Sünnetin Oluşum Tarihi" bölümlerinden oluşan dört ara başlık altında dile getirdi.

Görüşlerini bu ara başlıklar halinde geniş şekilde anlatan Prof. Dr. Selahattin Polat, tebliğini kendi sünnet anlayışının parametreleri diye nitelediği, bir nevi tebliğinin özeti diyebileceğimiz on maddelik "Sonuç" bölümüyle tamamladı.

Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

İslâm kültürünün sürekliliğini sağlamada hadis ve sünnetin rolü başlığıyla tebliğini sunan Prof. Dr. İ. Hakkı Ünal, Hz. Peygamber'in sözleri ve örnek davranışlarını ifade eden hadis ve sünnetin, İslâm Dini'nin ve buna dayalı İslâm kültürünün ana kaynaklarından birini oluşturduğuna şüphe olmadığını söyledi.

İslâm kültürünün, İslâm'a ait olanla ona nisbet edilenden oluşan bir kültür olduğuna işaret eden Ünal, "İslâm kültürünün içerisinde

Prof. Dr.
İ. Hakkı ÜN

de hem İslâm'ın ürettiği değerler, hem de İslâm adına üretilen değerler vardır. İslâm adına üretilen değerlerden, olumlu, mâkul ve faydalı olanların İslâm'ın doğru anlaşılıp, doğru yaşanılmasında önemli katkıları olduğu şüphesizdir ve bunların İslâm'a ait olanlar içerisinde değerlendirilmesi gayet tabiidir." dedi.

"İslâm'ı her zaman ve zeminde hayatîyetini sürdüren bir bünye olarak görmek istiyor ve İslâm kültürünün de, ona ait olanla, nisbet edilen arasında ciddi bir ayırım yapılarak sağlıklı bir şekilde yoluna devam etmesini arzu ediyorsak, Kur'an-ı Kerim ve

tarihî veriler ışığında Hz. Peygamber'i ve O'nun öğretilerini tanımak ve öğrenmek zorundayız" diyen Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal, İslâm'ı anlamak ve yaşanabilirliğini sağlamak için Hz. Peygamber'in örnekliğinin vazgeçilmez olduğunu belirterek; "Hz. Peygamber'in örnekliğinin vazgeçilmez olduğunda şüphe yoktur. O yüzden, bu kaynağı kurutmamak ve devamlı kullanılır halde tutmak için din adına vazgeçilmesi gerekli olanların bilinmesi zaruridir. Din adına vazgeçilebileceklerin kültür adına müstağnî kalınmayacak veriler olmasından daha tabii bir şey yoktur." dedi.

Dr. Tahsin Görgün

İslam Araştırmaları Merkezi

"Giriş", "Kültür Nedir?", "İslâm Dini ve İslâm Kültürü", İslâm Kültüründe Birlik ve Çokluk" ve "Bazı Mülâhazalar" adlı beş bölümden oluşan bir tebliğ sunan Dr. Tahsin Görgün, tebliğinde İslâm kültür birliği ve sünnet konusunu ele aldı.

Dünyanın neresinde yaşarlarsa yaşasınlar, bugün müslümanların hayatlarında dikkat çekecek kadar çok müşterek unsurlar olduğunu ifade eden Dr. Tahsin Görgün, bu unsurları farkedebilmek için, bir-

birleri ile önceden görüşme imkanı olmayan müslümanların, dünyanın herhangi bir yerinde karşılaşmalarının yeterli olacağını söyledi.

Kültürün ne demek olduğu konusuna da değinen Dr.Tahsin Görgün, "Kültür denildiğinde, esas itibariyle, bir toplumu oluşturan insanların ortaya çıkardığı her şey kastedilir." dedi.

Son zamanlarda dini değerleri ve kültürü yok sayan fikirlerin ortaya çıktığına işaret eden Dr.Tahsin Görgün, "Biz, peygamberi olan bir dine mensubuz; son zamanlarda ortaya çıkan fikirler, bizi, kitâbî olmakla birlikte, peygamberi olmayan bir din mensubu gibi görmekte ve bunun neticesinde de, bir taraftan kültür, onun dini değeri dikkate alınmayarak yok sayılmakta; diğer taraftan da dini, her şeyi meşrulaştıran bir araç haline getirmektedir. Bu hususta karşımıza çıkan sihirli soru ise, Kur'an'da var mı? Sorusu olmaktadır. Sünneti ve icmayı dikkate almayan bu tavır, esas itibariyle dini geçersiz kılma sürecinde etkin bir rol alma eğilimindedir. Bundan dolayı, sünneti ihya ve bu ihya sürecinde öncelikle icmayı dikkate alma, bizim toplumsal varlığımızı

zı sürdürmemizin olmazsa olmaz şartı olarak karşımıza çıkmaktadır." dedi.

Prof.Dr. Kemal Sandıkçı

K.T.Ü. İlahiyat Fakültesi Dekanı

İslâm ahlak öğretisinin temel dayanağı olarak sünnet başlığı altında tebliğini sunan Prof.Dr. Kemal Sandıkçı, "Ahlak"ın insanlık için ne kadar zaruri bir ihtiyaç olduğunu örnekleriyle ortaya koydu.

İnsanoğlunun en büyük idealinin; kansız, kavgasız, korku ve streten uzak, mutlu, huzurlu ve ahenkli bir ömür geçirmek olduğunu ifade eden Kemal Sandıkçı, bilim ve medeniyetin de nihai hedefinin bu olduğunu belirterek: "Bu gayeye erişebilmek için de, dünyada âdil ve âhenkli bir nizamın tesisine ihtiyaç vardır. İşte bu âdil ve âhenkli nizamın adı, "Ahlak"tır. Yüce Allah'ın insanlık şerefini yükseltmek için emrettiği ve sadece insan cinsi için uygun bulduğu huzur ve mutluluk kuralıdır." dedi.

Hız.Peygamberin; "kendisinin de ahlâki faziletleri tamamlamak için gönderildiğini" söylediğini belirten Kemal Sandıkçı, ahlâkın insanın kimliği ve karakter yapısı üzerinde durduğunu söyledi.

İslâm ahlâkının, genelde âdil ve dürüst bir kimlik, özelde ise "Müslüman Kimliği" oluşturmak istediğini belirten Sandıkçı, "Bu ahlâkın yegâne rehberi de Allah'ın Resûlü'dür. Hız.Peygamber'in sünnetinin, "Müslüman Kimliği"nin oluşmasında önemli bir etken olduğu herhalde inkar edilemez" dedi.

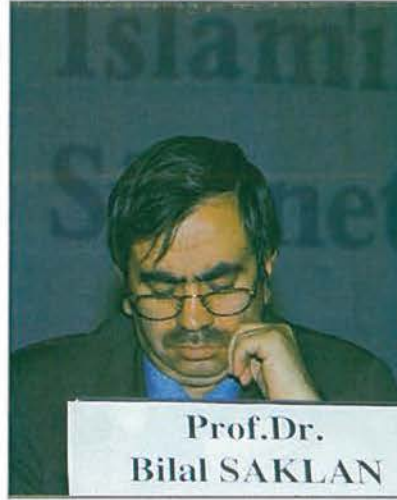
Hız.Peygamber'in, insan karakteri ve kişilik yapısı konusundaki 15 asır önce koyduğu ve hala evrensel değerler niteliğini koruyan umdelerini sınırlı bir zaman diliminde bütünüyle ortaya koymanın mümkün olmadığını belirten Prof.Dr. Kemal Sandıkçı, bu umdelerden önemli bir kaç tanesine temas edeceğini belirterek, bunları özetle şöyle sıraladı:

"Hz. Peygamber'in getirdiği İslâm ahlâkının temelini, yaratan, yaşatan ve öldüren yüce bir kudrete iman duygusu oluşturur.

Hz.Peygamber'in en hassas olduğu konulardan biri de, insanların dürüst olmaları, daima hak ve adâletin yanında yer almalarıdır. Ashabıyla biat ederken onlara; "Nerede olursanız olun, hakkı söyleyeceksiniz" şartını koşmuştu.

Hz.Peygamber'in çok önem verdiği hususlardan biri de, insanı dünyanın merkez değeri yapmaktır. O, insanı varlığın gayesi görür; bütün ihtişamıyla dünyanın insan için yaratıldığını, Peygamberlerin de insanın huzur ve mutluluğu için gönderildiğini anlatır."

Prof.Dr.Kemal Sandıkçı tebliğini Furkan suresinin 27 ve 28'inci ayetlerini okuyarak tamamladı: "Haksızlığı meslek edinen insan, o gün, hırsından kendi ellerini ısıracak; 'Ah ne olurdu, Rasûlün gösterdiği yolu tutmuş olsaydım!' diyecek. 'Vay başıma! Ne olurdu, (O'nu bırakıp) falanı kendime dost edinmeseydim!' diye hayıflanacak."

Prof.Dr.
Bilal SAKLAN

Prof.Dr.Bilal Saklan

S.Ü.İlahiyat Fakültesi

Tasavvufun kaynağı olarak sünnet başlığıyla tebliğini sunan Prof.Dr. Bilal Saklan, konuyu iki başlık halinde değerlendirdi.

Hz.Peygamber (s.a.v.)'in sünnetinin, İslâmî ilimlerle uğraşan alimlerin müstağni kalamayacakları kaynaklardan birisi olduğunu vurgulayan Bilal Saklan, "Rasûlullah ve O'nun mübarek söz ve uygulamaları dinde tartışmasız büyük bir önemi haizdir." dedi.

Tefsir, fıkıh, ve kelim gibi temel dini ilimlerde olduğu gibi, ahlak ve

tasavvuf ilimlerinde de Kur'an-ı Kerim ayetlerinin yanında, Resûl-i Ekrem Efendimizin mübarek söz ve uygulamalarına müracaat edildiğini ifade eden Prof.Dr. Bilal Saklan, sûfilerin hadis ve hadis ilimlerine bakış tarzının bilinmesinin önemine değindi.

Tebliğini "Sûfilerin hadisçilere ve hadis problemlerine bakış tarzları" ve "Tasavvuf kitaplarında kullanılan sünnet malzemesinin muhteva, kaynak ve sıhhat durumları" adlı iki başlık halinde sunan Bilal Saklan, tasavvuf kitapları incelendiğinde sûfilerin sünnet konusundaki düşüncelerinin şu şekilde özetlenebileceğini söyledi:

a) Sünnet; Aziz Kitâb'ın tefsirinde ihtiyaç duyulan (Dinin anlaşılmasında) ve Cenâb-ı Hakkın bize bahşetmiş olduğu bir nimet'tir.

b) Konu ile ilgili ayetler zikredilerek, Hz.Peygamber'den sahih olarak gelen hadislerin kabul edilmesi vacip; Hz. Peygamber'e itaat farz'dır.

c) Bid'at'ten kesinlikle kaçınılacaktır.

d) Hz. Peygamber'i sevmenin alameti; O'nun sünnetini rey ve akla tercih etmektir. O'nun sünnetine her halukarda ittiba etmektir.

e) Sünnet bağlayıcıdır, tahsis edici bir delil olmadığı müddetçe gelen haber genele şamildir.

Doç.Dr.M.Emin Özafşar

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

Hadis/Sünnet ve kültür başlıklı bir tebliğ sunan Doç.Dr.M.Emin Özafşar, tebliğinde hadis ve kültür arasında ne gibi ilişkiler kurulabileceği konusu üzerinde durdu.

Kültürün değişik tanımları olduğunu belirten Özafşar, "Kimine göre kültür; bir topluluğun yaşama tarzıdır. Kimi için se; 'Atalardan gelen maddî-manevî değerler bütünüdür. Bazıları için; insanı, tabiatı ve kendini idare etme

yolu ile meydana getirdiği eserdir. Bazılarınca; umumî olarak inançlar, değer hükümleri, örf ve adetler, zevkler, kısaca insan tarafından yapılmış ve yaratılmış herşeydir.” dedi.

Hadis/Sünnet kelimelerinin tanımları üzerinde de duran M.Emin Özafşar, “Biz burada hadis/sünnet kelimelerinin sonu gelmez tanım, kaynak ve hücciyet münakaşasına bir yenisini ilave edecek değiliz. Sadece bu konunun yeni problematikler, yeni kavram ve kuramlarla ele alınması gerektiğinin altını çizmekle iktifa edeceğiz. Bu bağlamda buradaki problemimiz, İslâm kültürünün; inanç, ahlak, zihniyet, davranış, estetik, örf, adet, sanat, edebiyat, hukuk, siyaset ve benzeri kültür alanlarında hadis/sünnet’in yerinin ne olduğudur. Bu, aynı zamanda hadis ilminin alanını da yeniden düşünmek ve sorgulamak anlamına gelmektedir.” dedi.

Yrd.Doç.Dr. Mehmet Özşenel

Sakarya Üniversitesi İlahiyat
Fakültesi

Birinci oturumun son tebliğcisi olan Yrd.Doç.Dr.Mehmet Özşenel, farklı mezheplerin teşekkülünde sünnet ve hadisin etkisi konulu bir konuşma yaptı.

Büyük fıkıh ekollerinden her birinin görüşlerini oluştururken, başta Kur'an ayetlerinden ve onların yorumlarından hareket ettiğini belirten Özşenel, “Ancak hadis literatürü ve gerekse fıkıh literatürü dikkatli bir gözle incelendiğinde, özellikle fikhî ihtilafların ortaya çıkmasında hadislerin ağırlıklı bir yer işgal ettiği görülür.” dedi.

İhtilaf kavramı üzerinde duran ve öncelikle ihtilafı dinî ve gayrî dinî olarak ikiye ayırmak gerektiğini ifade eden Yrd.Doç.Dr. Meh-

met Özşenel, dinî ihtilafları da itikadî ve fikhî olarak ikiye ayırmak gerektiğini belirtti.

İtikadî ihtilafların genelde tasvip görmediğine işaret eden Özşenel, “İtikadî anlamdaki ihtilaflar genelde hoş görülmemiş, aksine çeşitli vesilelerle yerilmiştir. Çünkü bu konudaki ihtilaflar doğrudan doğruya ‘usûlüddin’ dediğimiz temel inanç esaslarına taalluk etmektedir. Allah’ın varlığı, birliği yanında, O’nun sıfatları konusunda ihtilaf edilmesi din adına teşvik edilecek konular değildir. Bu anlamda insanların inançlarını sarsacak konuların irdelenmesi çeşitli ayet ve hadislerde zemmedilmiştir.” dedi.

Buna karşılık fikhî ihtilafların hoş görüldüğünü belirten Özşenel, “Fikhî ihtilafların itikadî ihtilafların aksine hoş görüldüğü, hatta teşvik edildiği söylenebilir. Bu konudaki ihtilaflar dinin amelî yönüne taalluk ettiği için, insanların menfaatine uygulamada bir genişlik ve kolaylık vesilesi sayılmıştır.” dedi.

II. OTURUM

Sempozyumun ikinci oturumu

2 Haziran Cumartesi saat

10.'da başladı. Oturum

başkanlığını **Prof.Dr. Ali**

Bardakoğlu, Başkan

Yardımcılığını

Doç.Dr. M.Emin Özafşar'ın

yaptığı;

“Sünnet-Hadis Karşıtı Söylemler”

konulu ikinci oturuma tebliği

olarak

Prof.Dr. Abdullah Aydınlı,

Doç.Dr. Enbiya Yıldırım,

Dr. İbrahim Hatipoğlu,

Yrd.Doç.Dr. Mustafa Ertürk,

Arş.Gör. Hüseyin Hansu,

müzakereci olarak da

Doç.Dr. Fikret Karaman,

Prof.Dr. Hayri Kırbasoğlu,

Doç.Dr. Sönmet Kutlu ve

Doç.Dr. Mehmet Görmez

katıldılar.

Prof.Dr. Abdullah Aydın

Sakarya Ü.İlahiyat Fakültesi

Hadis karşıtlığının yeni gerçekle-ri adlı tebliğine hadis kelimesini açıklayarak başlayan Prof.Dr. Abdullah Aydın, “*Hadis kelimesi, ‘anlatma, haber verme, anlatılan/haber verilen şey, haber, söz’ manasına gelen bir mastar isimdir.*” dedi.

Hadis kavramının bu tarzda kullanılmasında; Kur’an-ı Kerim’de, Hz. Peygamber’in sözlerinde ve ilk dönemlerden itibaren pek çok alimin açıklamalarında görülebileceğini söyleyen Prof.Dr. Abdullah Aydın, daha sonra kelimenin bu geniş manasından alınarak bazı özel haberler için kullanılmaya başladığını, böylece de terim manasının oluştuğunu belirterek, “*Bu mana, Hz.Peygamberle (s.a.v.) il-*

gili olan haberdir. Bu haberler, sözleri, uygulamaları, halleri gibi, Hz.Peygamberle ilgili her şeyi kapsar. ‘Hadis’ denince öncelikle anlaşılan mâna budur.” dedi.

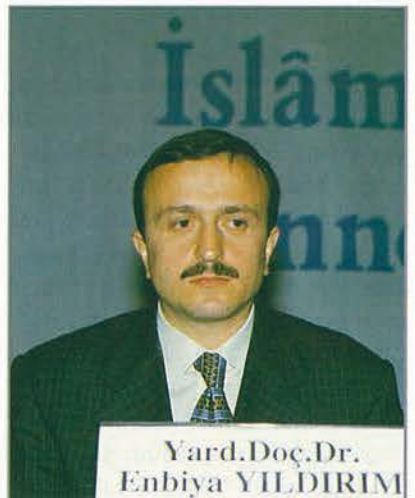
Tebliğinde, hadis karşıtlığından neyin kasdedildiği ve bu hususlardaki tartışmalara yer veren Prof.Dr. Abdullah Aydın, alimlerin bu konudaki görüşlerine geniş şekilde yer verdi.

Yrd.Doç.Dr.

Enbiya Yıldırım

C.Ü. İlahiyat Fakültesi

Sünnet veya rivayet karşıtı söylemlerin tarihi başlıklı tebliğini altı ana başlık altında sunan Yrd.Doç.Dr. Enbiya Yıldırım, tebliğinde; bir “Giriş” bölümünün ardından, “*Hz.Peygamber Dönemi*”,

"Hz.Peygamber Sonrası", "İlk İki Asırda Sünnet Malzemesine Eleştirel Yaklaşımlar", "Üç Mezhebin Rivayetlere Yaklaşımı (Şia, Hâricîler, Mutezile)" ve "Son İki Asırda Üç Bölgede Hadis Tenkidçiliği (Hindistan, Mısır, Türkiye" konularını detaylı bir şekilde dile getirdi.

Tebliğini "Sonuç" bölümüyle noktalayan Enbiya Yıldırım, çalışmalarını üç tesbitle bitirmek istediğini belirterek özetle şöyle dedi:

1) Hanefî fıkıh kitaplarında Şâfiîlerin kabulleriyle ilgili bilgileri nasıl ihtiyatla karşılayıp bunları Şâfiîlerin kendi kitaplarından tedkik etmek gerekiyorsa, Ehl-i Sünnet kelimcilerinin ehl-i bidat olarak suçladıkları mezhepleri anlattıkları çalışmalara dikkat etmek ve bunlarda mülhaza hanesini her zaman boş bırakmak gerekmektedir.

2) Sünnet inkarcısı veya hadis münkiri gibi suçlamalar ancak, müsellemler olan hadislerin reddinde kullanılabilecek bir ifadedir.

3) Hadisleri tamamen bir köşeye bırakarak Kur'an'la başbaşa kalmak her insanın kendini bir Muhammed olarak görmesine neden olacağından ve milyonlarca İslam ortaya çıkacağından dolayı, son derece yanlış bir yoldur.

Dr. İbrahim Hatiboğlu

İslam Araştırmaları Merkezi

Çağdaşlaşma dönemi metodolojik hadis tenkidi yöntemlerinin mahiyeti konulu bir tebliğ sunan Dr. İbrahim Hatiboğlu, Tebliğini "Giriş", "Kapsam ve Kısa Tarihçe", "Batı Metodolojisi Bağlamında Çağdaş Hadis Tenkidi Yöntemi", "Çağdaş Tenkit Metodolojisinin Temel Özellikleri", "Çağdaş Tenkit Yönteminin Klasik Usul İle Mukayesesi", "Çağdaş Hadis Tenkidi Yönteminin Zaafiyetleri" ve "Metodolojiye Dair Bazı Teklifler ve Sonuç" başlıkları altında ele aldı.

Muhaddislerin esas görevinin

günün ihtiyaçlarına cevap verecek çalışmalar yapmak olduğunu belirten Dr.İbrahim Hatiboğlu, "Muhaddislerin temel vasfı, günün ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı çalışmaları tesbit edip, ihtiyaçlara cevap vermek üzere gerekli tedbirleri zamanında almalarıdır. Bu anlamda her hadisçi, çağının problemlerine çözüm aramalı, sünneti çağına anlatmalı, hadis ve sünnet tartışmaları konusunda içine düşülen sıkıntılara çözüm üretmelidir." dedi.

Rivayete dayalı malzemeden istifade yollarının aranması gerektiğini söyleyen Hatiboğlu, "Rivayete dayalı malzemenin sıhhatini tes-

bite ve anlaşılmasına yönelik bütün gayretler desteklenmeli, ancak esas gaye, rivayet literatürünün güvenilir olmadığını değil, bu malzemeden nasıl istifade edilebileceğinin yollarını aramak olmalıdır." dedi.

Hadislerin anlaşılmasında önyargılı olmayan her türlü ilimden istifade edilebileceğini ifade eden Dr. İbrahim Hatiboğlu, "Hadislerin anlaşılmasına yönelik olarak, klâsik yöntemler kullanılmakla birlikte, dinî literatür konusunda önyargılı olmayan her türlü ilim ve yaklaşımdan istifade edilmelidir. Hadisleri anlama gayretleri çerçevesinde, tarih, sosyal tarih, iktisat, iktisat tarihi, sosyal psikoloji, sosyal antropoloji gibi alanlar kullanılmalıdır." dedi.

Yrd.Doç.Dr.

Mustafa Ertürk

G.Ü.İlahiyat Fakültesi

Kur'an İslâmî söyleminin bilimsel değerine Nebvî Sünnet'in İslâm'daki konumu açısından yaklaşılması adlı bir tebliğ sunan Yrd.Doç.Dr. Mustafa Ertürk, tebliğinde öncelikle başlıkta zikredilen

bilimsel ve değer kavramları üzerinde kısmen duracağını, daha sonra Kur'an İslâmı söyleminin tarihi arka planına kısaca değinip, bu söylemin bilimsel bir değer arz edip arzetmediğini önemli ölçüde belirleyecek olan nebevî sünnetin, içerisinde yaşanan gerçeklikteki ve deliller hiyerarşisindeki konumuna ilişkin düşüncelerini aktaracağını söyledi.

Tebliğinde;

I. Bilimsel ve Değer Kavramları üzerine,

II. Kur'an İslâm Söyleminin Tarihî Arka Planına Kısa Bir Bakış,

III. Nebevî Sünnetin "İçerisinde Yaşanılan Gerçeklik"teki Konumuna Kısa Bir Bakış,

A. Kavramlar;

1. Nebevî Sünnet,
2. Nebevî Sünnetin Anlaşılması,
3. Nebevî Sünnetin Yorumlanması,
4. İçerisinde Yaşanılan Gerçeklik,

5. Deliller Hiyerarşisi,

B. Hz.Peygamber'in "İçerisinde Yaşadığı Gerçeklik"teki Konumu;

C. Nebevî Sünnetin Deliller Hiyerarşisindeki Yeri;

1. Hz. Peygamber Dönemi,
2. Hz. Peygamber Sonrası Dö-

nem,

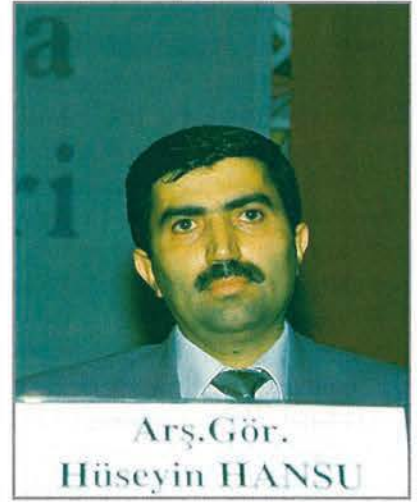
konularına geniş şekilde yer veren Yrd.Doç.Dr.Mustafa Ertürk, tebliğini uzun bir "Sonuç" bölümüyle tamamladı.

Arş.Gör. Hüseyin Hansu

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

Mu'tezilenin sünneti inkâr ettiği-ne dair iddialar üzerine bir tebliğ sunan Arş.Gör. Hüseyin Hansu, Mu'tezile Mezhebi'nin kendi kaynaklarından, sünnet ve hadisin delil olma değeri hakkındaki görüşlerini açıkladı.

Mu'tezile'ye ait mevcut kelim ve usûl kitaplarında "haberler" başlığı altında, bilgi değeri ve geçerlilik

şartları açısından değerlendirilen hadisler hakkında Mu'tezile'nin muhalif ve inkarcı bir tavır takındığını ileri sürmenin mümkün olmadığını iddia eden Hansu, "Resulullah (s.a.v.)'a ittiba, O'nun emirlerine ve yaptıklarına uymanın gerekliliği anlamında sünnete karşı hiç bir itirazları bulunmama- makla beraber, onun nakil şekli olan ve genel bir ifadeyle "haber" olarak adlandırdıkları hadislerin, sıhhat ve kabul şartlarını tesbitte ihtilaf etmişlerdir." dedi.

Mu'tezile'nin bazı hadisleri reddetmesinden yola çıkarak, onları hadis inkarcısı ilan tarihi gerçekliğe de aykırı olduğunu söyleyen Hüseyin Hansu, bunun tarihte aslı astarı olmayan bir problem alanını meydana getirmekten başka bir anlamı olmayacağını belirtti.

Mu'tezile ile hadisçiler arasında şiddetli bir mücadelenin inkar edilemez bir gerçek olduğunu, ancak bu mücadelenin hadis ve sünnet inkarıyla ilgisinin olmadığını ifade eden Arş.Gör.Hüseyin Hansu, "Bu mücadelenin hadis ve sünnet inkarıyla bir ilgisi yoktur. Hadisleri kabul şartları, bu mücadelenin bir boyutunu oluşturuyorsa da, ihtilafın esasını itikadi ve siyasi anlaşmazlıklar oluşturmuştur." dedi.

III. OTURUM

“Sünnet ve Hadisin Anlaşılması Sorunu”

konulu üçüncü Oturumun

Başkanlığını

Prof.Dr. **Kemal Sandıkçı**,

Başkan Yardımcılığını

Yrd.Doç.Dr. **Mustafa Ertürk**

yaptı.

Üçüncü oturuma tebliğci olarak

Doç.Dr. **Raşit Küçük**,

Doç.Dr. **Saffet Sancaklı**,

Doç.Dr. **Ali Çelik**,

Prof.Dr. **Mehmet Erdoğan**,

Dr. **Nevzat Tartı**,

Doç.Dr. **Bünyamin Erul**,

Doç.Dr. **Yavuz Ünal**,

Müzakereci olarak da

Prof.Dr. **Hüseyin Algül**,

Prof.Dr. **Ali Osman Ateş**,

Doç.Dr. **Nihat Hatipoğlu**,

Yrd.Doç.Dr. **Erdinç Ahatlı**,

Dr. **Halil Altıntaş**,

ve

Doç.Dr. **M.Emin Özavşar**

katıldılar.

Doç.Dr.Raşit Küçük

İslam Araştırmaları Merkezi

Üçüncü oturumun ilk konuşmacısı olan, Hz.Peygamber ve örnekliğinin mahiyeti konulu bir tebliğ sunan Doç.Dr.Raşit Küçük, sonuç bölümünde konuşmasını şöyle özetledi:

* Hz. Peygamber'in örnekliğinin mahiyeti Kur'an ve sünnetle belirlenmiş olup, müslümanlar için temel kabullerden birini teşkil eder.

* Peygamberimizin örnekliği, O'na iman, itaat, ittiba ve iktidadan bağımsız düşünülemez.

* Hz. Peygamber'in ahlâkında, fiillerinde, sözlerinde ve diğer niteliklerinde en güzel örneği teşkil ettiği hususunda müslümanlar arasında herhangi bir ihtilaf bulunmamaktadır.

* Peygamber Efendimizin örnekliğini münhasır alanlara indirge-

mek doğru olmaz. Bu örneklik, hayatın tüm alanlarıyla ilgilidir.

* Peygamberimizin örnekliğinin dini hükmü konusunda İslam alimleri arasında görülen ihtilaf, işin özüne yönelik olmadığı gibi, mahiyetini zedeleyici bir unsur da taşımamaktadır.

* Peygamber Efendimizin örnekliğinin dini hükmünün farziyet, vücubiyet, sünnet veya müstehap oluşu gibi ayrımlar, işin mahiyetinden ziyade muhtevanın eşitliliği ile ilgilidir.

* Hz. Peygamberin örnekliği sadece bireysel açıdan değil, toplumsal yönden de önemlidir. Bağlayıcılığı ve yöntem belirleme özelliği bu iki boyutuyla birlikte düşünülmelidir.

* Hz. Peygamberin örnekliği ve sünnetinin geçerliliği onun hayatı veya belirli bir zaman dilimi ile kayıtlı değildir. Kur'an ve sünnetin nasları bunu âmir olduğu gibi, ümmetin uygulaması da bunun kanıtıdır.

* Hz. Peygamberin örnekliği ve sünnetinin sürekliliği, müslüman fertlerin ve toplulukların hayatının müşterekliğini sağlayan en önemli unsurdur.

* Sahabilerin hayatının bilinmesi, Resullullahın örnekliğini anlayıp kavrama açısından önem arzeder.

* Müslümanlar, ibadetlerinde ve diğer muamelelerinde Allah'ın ve Rasulünün emirlerine uygun bir tarzda ve peygamberi kendilerine örnek alarak hareket ederler.

Doç.Dr.Saffet Sancaklı

İ.Ü. İlahiyat Fakültesi

Elliki sayfalık çok geniş hacimli bir tebliğ sunan Doç.Dr.Saffet Sancaklı, tebliğinde "Hadislerin Doğru Anlaşılması ve Yorumlanmasında Takip Edilecek Yöntem" konusunu ele aldı.

Hız.Peygamber'in anlatmak istediklerinin, vermek istediği mesajların, hadislerdeki mantalitenin ne olduğunun çarpıtılmadan doğru bir şekilde anlaşılmasının, İslâm dininin ve Hız.Peygamber'in anlaşılması açısından fevkalade önemli olduğuna dikkat çeken Doç.Dr.Saffet Sancaklı, İslâm dininin önünde bulunan en büyük tehlikenin dinin temelini teşkil eden Kur'an ve hadisin yanlış çarpık anlaşılması, yorumlanması ve anlatılması olduğunu belirterek, "Dini yanlış anlamak ve yorumlamak dine yapılabilecek en büyük kötülüklerden birisidir." dedi.

Hadislerin doğru anlaşılması ve yorumlanması konusunun tarihi seyrine değinen Sancaklı, Hız.Peygamber, sahâbe ve daha sonraki dönemleri etrafıca anlattı.

Hadislerin doğru anlaşılmasında hadislerin söyleniş sebeplerinin bilinmesinin önemine dikkat çeken Saffet Sancaklı, "Hız. Peygamber (s.a.v.)'in sözlü söylemlerini ve anlamlı eylemlerini değerlendirirken, tarih içinde onların tarihsel ve toplumsal bağlamlarını, zaman ve mekan boyutunu, yerellik ve evrenselliğini, özel ve genel olduğunu tesbit etmek için başvurulacak bir disiplin de, Esbâbu Vu-rûdi'l-Hadis olmuştur." dedi.

Doç.Dr. Ali Çelik

Osmangazi Üniv. İlah. Fakültesi

Sünnet'in evrensel ve tarihsel boyutu konulu bir tebliğ sunan Doç.Dr. Ali Çelik, Kur'an ve sünnetin İslâm kültür ve medeniyeti-

nin iki temel kaynağını oluşturduğunu söyledi.

Kur'an ve sünnetin tarih boyunca tekrar tekrar yorumlanarak, getirmiş olduğu evrensel mesajların tesbit edilmeye çalışıldığını belirten Ali Çelik, tesbit edilen bu mesajlar istikametinde İslâm medeniyetine has müesseselerin oluşturulmaya çalışıldığını belirterek, "Bunun içindir ki, İslâm medeniyeti tarihî misyonunu tamamlamış, bitmiş bir medeniyet değil; yeryüzünde müslümanlar bulunduğu müddetçe varlığını devam ettiren, yaşayan bir medeniyettir." dedi.

Tebliğinde sünnet, avrensel ve tarihsel kavramlara açıklık getiren

Doç.Dr.Ali Çelik, daha sonra, Sünnetin evrensel ve tarihsel boyutu üzerinde durarak; konuyu "Tarihsel nitelikli olan sünnetler", "Evrensel nitelikli olan sünnetler" ve "Evrensel ya da tarihsel nitelikleri üzerinde beraber bulunduran sünnetler" diye üç grupta ele aldı.

Sünnet verilerinin tarihsel ya da evrensel yönünün anlaşılmasında, sünnetin ihtiva ettiği makâsîd ve vesâil'in tespitinin önemine işaret eden ve bu tesbitte de anlama sorununun devreye girdiğini belirten Çelik, "Sünnet'i doğru anlayabilmek için, anlama faaliyetinin tüm unsurlarının dikkatten uzak tutulmaması gerekmektedir." dedi.

Prof.Dr.

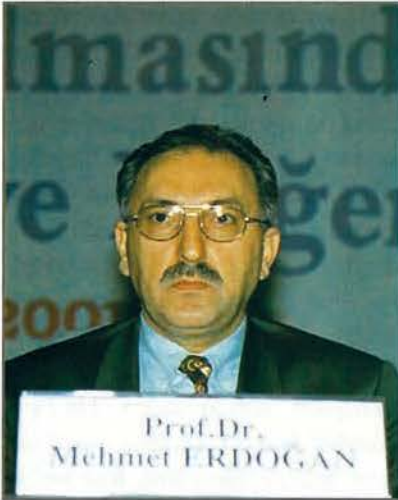
Mehmet Erdoğan

M.Ü. İlahiyat Fakültesi

Makâsîd-ı Şer'i'a bağlamında sünnet ve hadisin anlaşılması konusunda bir tebliğ sunan Prof.Dr. Mehmet Erdoğan, Makâsîd-ı Şer'i'adan ne kastedtiğini "Umdeler, ilkeler ve amaçlar: Elde edilmek istenen gayeler." adıyla üç başlık halinde ele aldı.

Makâsîd konusuna giderek ilginin arttığını belirten Mehmet Er-

doğan, bunların içerisinde bazı ilahiyat fakültelerinde lisans, yüksek-lisans ve doktora seviyesinde ders kitabı olarak okutulmakta olan İbn Aşûr'un eserinin önemli bir yeri olduğunu söyledi.

Dinin kişisel alanda nihai hedefinin insanı, insanı kamil yapmak, onu kötülüklerden arındırmak ve ahlâkî erdemlerle bezemek, fitraten sahip olduğu melekelerin olumlu yönde gelişmesine yardım-

cı olmak ve onlara katkı sağlamak olduğunu ifade eden Prof. Dr. Mehmet Erdoğan, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in de bunu peygamberliği-nin amacı olarak açıkça ve hem de kasırlı bir üslup ile beyan ettiğini söyledi.

Toplumsal alanda nihai hedefin ise, denge toplumu diye ifade edilebilecek "vasat ümmet" in huzur ve güven içinde yaşayacağı bir Medine-i Fâzıla'nın oluşturulması olduğunu söyleyen Erdoğan, siyasi ve iktisadi bütün faaliyetlerin bu sonuca ulaşmak için olduğunu ifade etti.

Dr. Nevzat Tartı

Atatürk Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi

Bilimle hadis tenkidi ve bunun temelindeki Peygamber anlayışı üzerine bir tebliğ sunan Dr. Nevzat Tartı, Hz. Peygamber'e isnad edilen rivayetlerin, bugünkü bilimsel bilgisi veya deneysel sonuçları ile örtüşmesinin zorunlu olmadığı

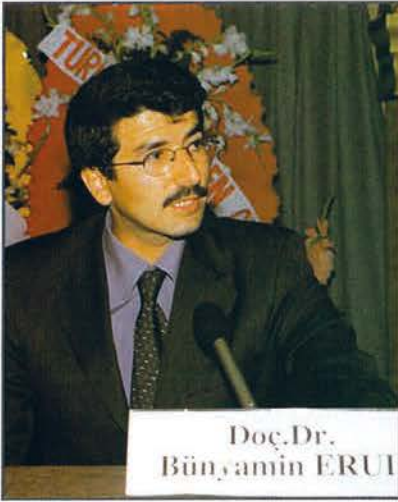
şeklindeki bir varsayım ile hareket ettiğini belirterek, öncelikle hadis tenkidinin ne olduğu üzerinde durdu.

Müsbet bilimlerin verilerine' güvenilerek bir hadisin sahih olmadığına karar vermek kadar, bu ilimlerin ondaki bilgileri doğruladığı gerekçesiyle, bir hadisin ne kadar sahih olduğunu ifade etmenin yanlışlığına değinen Nevzat Tartı, "Çünkü ilmin bugün desteklediği bir rivayet, verileri değiştiği zaman, yine aynı ilim tarafından belki de yalanlanacaktır. İşte o zaman hadisin, uydurma kabul edilmesi söz konusu olacaktır. Bu sebeple, hadislerin yeniden tashih edilebileceği görüşüne katılmakla birlikte, bunun bilimsel verilerle yapılmasına çekince konulmalı ve Hz. Peygamber'in prestiji ve itibarı bu tür bilgilere bağlanmamalıdır." dedi.

Doç. Dr. Bünyamin Erul

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

Uydurma rivayetlerde Peygamber sevgisi başlıklı bir tebliğ sunan Doç. Dr. Bünyamin Erul, sünnet ve hadislerin doğru anlaşılmasının büyük oranda Peygamber anlayışının doğruluğuna bağlı olduğunu söyledi.

Peygamberimiz hakkında Kur'an-ı Kerim'de ve sahih hadislerde bilgi verilmesine rağmen, bu konuda uydurma rivayetlerin de olduğunu söyleyen Erul, "Kur'an-ı Kerim'de, Rasul'i Ekrem hakkında ana hatlarıyla bilgi verildiği, aynı şekilde bizzat Hz.Peygamber'den ve sahabe-i kiramdan bu hususta yeterli sayılabilecek sahih hadisler geldiği halde, Hz.Peygamber hakkında da pek çok hadis uydurulduğu bir gerçektir." dedi.

Hadis uydurma faaliyetinin ortaya çıkışı ile uydurma rivayetlerin yayılmasının farklı sebepleri olduğunu ifade eden Bünjamin Erul,

bunlardan "Hz.Peygamber'i yüceltme arzusu", "Hz.Peygamber'e karşı sevgi ve saygı", "Hz.Peygamber'i istismar, O'nun adını kullanarak çıkar sağlama" ve "İslâm düşmanlarının saptırma gayreti" konuları üzerinde durdu.

Yrd.Doç.Dr.Yavuz Ünal

19 Mayıs Üniv. İlahiyat Fakültesi

Yirmi sayfalık bir tebliğ ile sempozyuma katılan Yrd.Doç.Dr. Yavuz Ünal, tebliğinde "Hadislerin Anlaşılmasında Metni Yeniden İnşa Sorunu" konusu üzerinde durdu.

Kur'an'ı anlaşılır ve uygulanabilir kılmakla görevli olan Hz.Peygamber (s.a.v.)'in, söylediği sözlerin, fiilen yaptığı şeylerin, ya da insanların davranışlarına yönelik tutumlarının, kendisine ittiba eden ve O'nu örnek alan müslümanlar açısından çok özel bir anlam ifade ettiğini belirten Yavuz Ünal, "Söz konusu olan değerler, sahip olduğu bu özel konumunu, Hz.Muhammed'in Kur'an'ı mübelliğ ve mübeyyin oluşuna borçludur. Zira Kur'an'daki emir ve nehiyleri tebliğ eden Hz.Peygamber (s.a.v.), onların nasıl yerine getirilebileceğini, Kur'an'da yer alan müphem bir çok ifadenin nasıl anlaşılması gerektiğini kendi şahsında örneklendirmek suretiyle göstermektedir." dedi.

Tebliğini "Metnin İşlevselliğini Sürdürmesi", "Doğru Anlayabilmek İçin 'Yeniden İnşa' Zorunluluğu", "Metnin Doğası ve Yorumla İlişkisi", "Tarihsel Metin İnşası" ve "Metni Yeniden İnşa" başlıklarıyla ele alan Yrd.Doç.Dr. Yavuz Ünal, konuyu örnekleriyle geniş şekilde izah etti.

IV. OTURUM

Sempozyumun dördüncü oturumu 3 Haziran Pazar günü saat 10.00'da başladı.

Oturum başkanlığını
Prof.Dr. Ali Osman Koçkuzu,

Başkan Yardımcılığını da
Doç.Dr. Mehmet Görmez'in

yaptığı oturumda,

"Hadis Kaynaklarının Değerlendirilmesi"

konusu ele alındı.

Oturuma tebliğci olarak

Yusuf Acar,

Dr. Recep Şentürk,

Doç.Dr. H.Musa Bağcı,

Doç.Dr. Mehmet Görmez,

Doç.Dr. Ali Akyüz,

Doç.Dr. Osman Güner,

Doç.Dr. Ali Dere,

müzakereci olarak da

Doç.Dr. Bünyamin Erul,

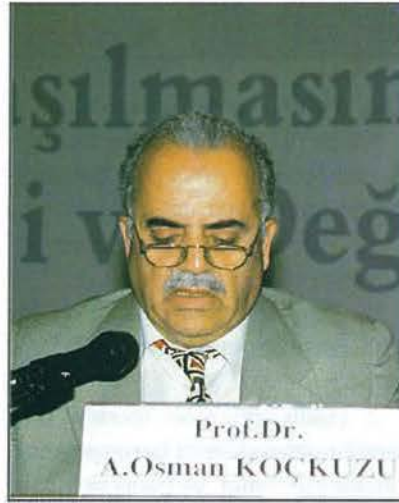
Doç.Dr. Y.Ziya Keskin,

Prof.Dr. Ali Osman Koçkuzu,

Prof.Dr. İ.Lütfi Çakan ve

Doç.Dr. Ahmet Yücel

katıldılar.

Prof.Dr.Ali Osman Koçkuzu
S.Ü. İlahiyat Fakültesi

Oturumun başkanlığının yanı sıra, aynı oturumda müzakereci olarak da görev alan Prof.Dr.Ali Osman Koçkuzu, tebliğlerle ilgili bir değerlendirme yaptı.

Konuşmasına, Hazret-i Peygamberin ve sahabenin gününden bugüne kadar sünnetin, hadislerin, İslâm ilimlerinin gelmesinde hizmet eden hocalara, asistanlara, onlara kâğıt yapanlara, kitap yapanlara, ciltçilere ne kadar hizmet erbabı varsa, Allah'tan rahmet dileyerek başlayan Prof.Dr.Ali Osman Koçkuzu, "Yakın tarihimizde, Mehmet Zihni Efendiye, Naim Beye ve ülkemizde hadisi canlandıran, buraya garip olarak gelip, yine garip olarak ilim adamaına yakışır şekilde yaşayıp gi-

den, annesinin kucağında yatan Muhammet Tayyip Okiç rahmetliye ve onun değerli talebelerine, Talat Koçyiğit Beye, Mehmet Sait Hatipoğlu'na, vefat edenlere rahmet, yaşayanlara da bir vefa borcu olarak hürmetlerimi arz ediyorum." dedi.

Yusuf Acar

D.İ.B. Selçuk Eğitim Merkezi

Popüler dini kaynakların hadis açısından değeri konulu bir tebliğ sunan Yusuf Acar, örneklerden yola çıkarak, tefsir, hadis ve va'z-ahlâk kitaplarının hadis açısından geniş bir değerlendirmesini yaptı.

Allah'ın Kur'an'da, yeryüzünde vahiy aracılığıyla inşa etmek istediği insan tipinin modeli olarak Hz.Muhammed (s.a.v)'i gösterdiğini ifade eden Yusuf Acar, "Bu

öneminden dolayıdır ki, Hz.Peygamber'in yaşam biçimini ve dünya-ahiret anlayışını tesbit eden en önemli malzeme durumundaki hadis, on dört asırlık İslâm kültür tarihinde müstesna bir yer işgal etmiş ve müslümanların ekonomik ve siyâsî anlayışlarında, sosyal ve kültürel telakkilerinde, örf ve âdetlerinde hep belirleyici bir etkiye sahip olmuştur." dedi.

Hadis ve sünnet'in İslâm dininin ana kaynaklarından birisi olmasının yanında va'z ve irşad yoluyla olsun, yazılı ve görsel iletişim araçlarıyla olsun halkı dinî bakımdan enforme etmede önemli rolü olduğunu belirten Acar, "Geçmişte ve günümüzde inanç esaslarından ibâdet ve ahlâka, tıptan ekolojiye, vatan sevgisinden birlik ve beraberliğe varıncaya kadar müslüman kitleleri bilgilendirmede ve yönlendirmede kullanılan argümanların başında şüphesiz "hadis" gelmektedir." dedi.

Kur'an'ı insanlara Hz.Peygamberin öğrettiğini, bu sebeple de O'nun aracılığına başvurmadan Kur'an'ı yorumlamaya çalışmanın yanlış anlamaya yol açacağını muhakkak olduğunu ifade eden Yusuf Acar, "İlâhî kaynağından muhataplara iletilmesi ve teori-den yaşanan hayata dönüştürülmesi süreci de diyebileceğimiz Nebevî beyanlar ya da sünnet, Cârullah'ın da ifade ettiği gibi Kur'an'ın en yetkin ve orjinal tefsiridir." dedi.

Dr. Recep Şentürk

İslam Araştırmaları Merkezi

Amacının hadis rivayet ağının toplumsal yapı ile fonksiyonel ilişkisine tarihi ve teorik açılardan dikkat çekmek olduğunu ifade eden Dr.Recep Şentürk, "Hadis Rivayet Sisteminin Sosyolojik Boyutları: Bir Hafıza Zinciri Olarak

Din" konulu bir tebliğ sundu.

Hadis rivayet ağının üç devreye ayrılabilirliğini söyleyen Şentürk, bu devreleri şöyle sıraladı:

1. Münferid hadislerin rivayetinin esas olduğu dönem,
2. Hadisleri derleyen sahih kitapların rivayetinin esas olduğu dönem,
3. Hadis eğitiminin modern üniversite geleneklerini benimseyerek 'akademikleştiği' ve hadis rivayetinin geleneksel kurumlara bırakılarak terk edildiği dönem.

İslâm alimlerinin sünneti nesilden nesile nasıl aktardıklarını ve sünneti tüm İslâm coğrafyasına ortak kültür olarak yerleştirmeyi na-

sıl başardıkları sorusuna cevap bulmak için, onların kurdukları hadis rivayet ağının sosyal yapısını iyi incelemek gerektiğini söyleyen Dr. Recep Şentürk, "Ancak sünnet deyince, standart ve donuk bir davranış modelleri derlemesinden ziyade, sosyal hayatın problemlerine esnek bir yaklaşımı ve çeşitliliğe mekan veren bir tutumu aklımıza getirmemiz lazım; bizzat sünnetin tasvip ve teşvik ettiği uygulamadaki değişiklikleri hatırdan çıkartmamak gerekir. Sünnet gittiği bölgede mahalli örf ile çatışmaya girip yerini almaz, onu kendi rengine boyar." dedi.

Önceden var olan bir medeniyetin İslâm inancını doğurmadığını, bizzat İslâm inancının medeniyet doğurduğuna dikkat çeken Şentürk, "İslâm inancı ve ameli bir medeniyet doğurmuştur; yoksa önceden var olan bir medeniyet İslâm inancını ve amelini doğurmuş değildir. Sözkonusu inanç ve amel somut haliyle ilk iki nesilde tezahür etmiş mürsel, mevkuf ve maktu' hadislerde kayda geçmiştir. İsnad ismi verilen bir sistem yoluyla, toplumsal hafıza tahrife uğramadan kendini muhafaza etmeyi ve yeni bölge ve

nesillere ulaşmayı başarmıştır. Bütün dalgalanmalara rağmen on beş asır boyunca yaşayan bu hafıza zinciri günümüze kadar varlığını ve sosyal hayat üzerindeki inşâî rolünü sürdürmüştür.” dedi.

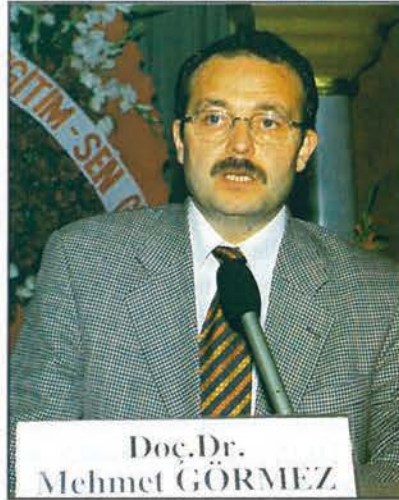
Doç. Dr. Hacı Musa Bağcı

D.Ü. İlahiyat Fakültesi

Tebliğinde hadis çalışmalarının gerileme dönemlerinde hadiste ictihat kapısının kapatılması sorunu konusunu ele alan Doç. Dr. H. Musa Bağcı, konuyu “İlk asırlarda hadis kaynaklarının genel durumu”, “İbnu’s-Salah’ın düşünce yapısı”, “İbnu’s-Salah’ın hadis açısından

ictihad kapısını kapatması” ve “İbnu’s-Salah’ın sonraki asırlara etkisi” ana başlıkları altında izah etti.

Bugün bir çok İslâm ülkesinde hadislerle ilgili her türlü problemin geçmiş ülemaca halledildiği yönünde bir inanış bulunduğunu, bunun da bir çok sakıncası olduğunu ifade eden Musa Bağcı, “Günümüzde gerek ülkemizde, gerekse diğer bir çok İslâm ülkesinde toplumların büyük bir ekseriyeti, hadisler, hadis ilimleri, istihlâhları ve usulü alanlarında bugün geline noktanın son ve değişmez olduğuna, geçmiş ulemanın çabaları sayesinde hadislerle ilgili her türlü problemin halle-

dildiğine ve halledilmedik hemen hiç bir şeyin kalmadığına inanmaktadır. Böyle bir anlayış, geçmişi ve geleneği yüceltmenin ve kutsallaştırmanın bir ürünü olduğu gibi, aynı zamanda müslümanların özgüvenlerini ve yaratıcılıklarını kaybettiği gerileme dönemlerinin bir ürünüdür.” dedi.

İbnu’s-Salah’tan önce serbest yoruma dayalı farklı görüşler olmasına rağmen, O’nun eseriyle birlikte bu görüşlerin statikleştiğini söyleyen Bağcı, “Önceki asırlarda Hadis metedolojisi alanında serbest yoruma dayalı çok çeşitli ve farklı görüşler usûl kitaplarında yer alırken, İbnu’s-Salah’ın Ulumu’l-Hadis adlı eseriyle birlikte sözkonusu görüşler statikleşmiş ve tekçi bir yapıya kavuşup donuklaşmaya ve katılaşmaya dönmüştür.” dedi.

Doç. Dr. Mehmet Görmez

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

IV. oturumun başkan yardımcılığını da yapan Doç. Dr. Mehmet Görmez aynı oturumda “Ahlâk ve Hadis” konulu bir de tebliğ sundu.

Bütün peygamberlerin görevinin insanların ahlâkî hayatlarını düzenlemek ve onlara doğru yolu göstermek olduğunu belirten Görmez, “Ben Mekârim-i Ahlâkı tamamlamak için gönderildim” buyuran Peygamber efendimizin de gönderiliş gayesinin bu olduğunu söyledi.

Hız. Peygamber’den gelen her şeyin ahlâk şeklinde izah edilebileceğini ifade eden Doç. Dr. Mehmet Görmez, “Ahlâk, Hız. Peygamberden gelen her şeydir. Bu açıdan bakıldığında hadis edebiyatının tamamının ahlâka dair olduğu söylenebilir.” dedi.

Ahlâk edebiyatını, serdettikleri ahlâk anlayışı bakımından dört ayrı başlık altında mütalaa etmenin

mümkün olduğunu belirten Mehmet Görmez, "Bunlar sırasıyla Rivâyete dayanan geleneksel ahlâk, rivâyete dayanmakla birlikte ahlâkı dünya ve nimetlerinden kaçarak gerçekleştirmek isteyen tasavvufî zühd ahlâkı, ahlâkı dünya nimetleri içinde kalarak gerçekleştirmek isteyen değer merkezli felsefî ahlâk ve nihayet bütün bunları birleştiren, Gazâlî'nin İhyâ'sında kendisini gösteren Ahlâk edebiyatıdır." dedi.

Doç.Dr. Ali Akyüz

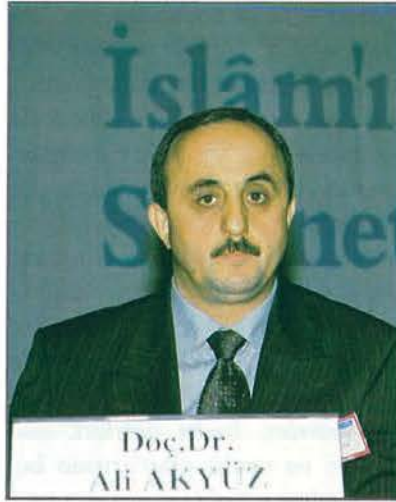
M.Ü. İlahiyat Fakültesi

Beşer ve Peygamber olarak Hz.Muhammed (s.a.v.) konulu bir tebliğ sunan Doç.Dr.Ali Akyüz, Hz.Peygamber'i örnek almanın, ancak yeterli ve doğru tanımakla mümkün olacağını belirterek; "Hz. Peygamberi tanımak; O'nu kabullenmek, yakınlık hissetmek, örnek almak ve sevmek için vazgeçilmez bir esastır. Tanımadan ne iman etmek, ne sevmek ne de örneklemek söz konusu olamaz." dedi.

Hz. Peygamber'in beşerüstü niteliğinin imanla sorumlu olduğumuz alanla ilgili olduğunu, bilme ve tanımada esas olanın ise Peygamber efendimizin beşeri kimliği olduğunu belirten Doç.Dr. Ali Akyüz, bu konuda dikkat edilmesi gereken hususları özetle şöyle sıraladı:

İlahi vahye yükselmek için Nübüvvet ve Nebiye iman şarttır. Sizi ilahi vahye yükselten Nebiyi, vahiy ile yüzyüze geldikten sonra terketme imkanı bulamazsınız. Zira vahiy buna imkan tanımaz.

Kur'an'ın uslubu da, soyutla-somutu bütünler tarzıdır. Çoğunlukla Hz.Peygamber'i muhatap alıp onun şahsında soyutu somutlaştırması bile Nebi'yi dışlayarak Kur'an'ı anlamaya manidir.

Peygamber ile diyalog sevgi muhtevalı olmak zorundadır. Her hangi bir bilgilenme ve enformasyon münasebeti değildir.

Hz.Peygamber'in anlaşılmasını sadece akıl eksenine indirgemek yerine, onun iman, sevgi, sezgi, özgüven ve akıl-bilgi eksenini ile zenginleştirilmesi gerekmektedir.

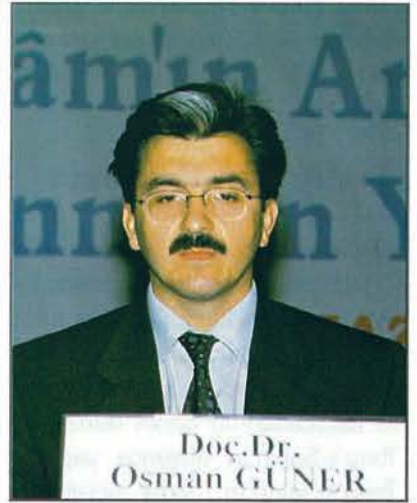
Yaratıcı tarafından övülmüş, güzel meziyetlere sahip olan, güven veren, örnek insan Hz.Peygamber'e benzemek ve onu örnek almak yerine, Peygamberi kendimize benzetmeyi yeğliyoruz. Beşeri standardın en üst noktasına hedef olan Hz.Peygamber 'örneklik' konumundadır.

Doç.Dr. Osman Güner

19 Mayıs Üniv. İlahiyat Fakültesi

Hadis rivayeti açısından sahabe-ye yönelik bazı eleştirilerin tahlili başlıklı bir tebliğ sunan Doç.Dr. Osman Güner, Kur'an'ın da emri gereğince nakledilen bir haberin doğruluğunun araştırılması gerektiği anlayışının İslâmî tenkit zihniyetinin temelini oluşturduğunu söyledi.

Kur'an-ı Kerim'de haberin kabulü için nakleden kişinin şahsi durumunun yanında, haberin mahiyetinin de dikkate alınması gerektiğine açıkça işaret edildiğini belirten Güner, "Dolayısıyla Hz.Peygamber (s.a.v.)'den nakleden ravile-

rin ve rivayetlerinin doğruluk ve güvenilirliğinin araştırılması faaliyetinin, diğer bir deyişle tenkit ameliyesinin Hz.Peygamber dönemine kadar uzandığını söylemek mümkündür." dedi.

Sahabe kavramının tanımı ve kapsamı konusuna da değinen Osman Güner, hadisçiler ile usûlcüler arasında iki ayrı anlayış olduğunu belirterek, "Hadisçiler, Hz.Peygamber'den tek bir hadis rivayet eden ve hatta onu bir kez görme şerefine erişen kimseyi sahabe olarak değerlendirmek suretiyle tanımı ve kapsamı geniş tutarken; usûlcüler ise, Hz.Peygamber'e uymak ve sünnetlerini elde etmek amacıyla onunla belli bir süre birlikte olma şartını ileri sürmüşlerdir." dedi.

Hız.Peygamber'i görmenin, onunla buluşmanın, görüşmenin ve konuşmanın, Allah'ın o insanlara lütfettiği büyük bir şeref ve sonsuz bir bahtiyarlık olduğunu ifade eden Doç.Dr.Osman Güner, bütün bunların yanında sahabiler arasında erdem ve derece farkının olmasının tabii olduğunu belirterek, "Çünkü Peygamber (s.a.v.)'i bir süre için görüp ondan işittiği tek bir hadisi rivayet eden sahabe ile, bütün ömrünü onun hizmetine vakfetmiş, onunla birlikte İslâm için mücadele etmiş, yahut bu yolda şehit olmuş sahabe arasında bu ayırımı yapmak gerekmektedir." dedi.

Doç.Dr. Ali Dere

A.Ü.İlahiyat Fakültesi

Hadis literatürünün kaynaklık değeri üzerine bir çözümleme denemesi başlıklı tebliğini sunan Doç.Dr.Ali Dere, hadis literatürünün temel alanının Hz.Peygamber olduğunu söyledi.

Malumat aktarmanın sahabe döneminde başladığına işaret eden Ali Dere, "Daha sahabe döne-

minde oluşan değişik ilim merkezlerinde, onlar, Peygamber'i ve onunla birlikte geçirdikleri günlere dair izlenimlerini etrafındakilere naklediyorlardı." dedi.

Bugün hadis sahasına katkıda bulunmak isteyen ilim adamlarının

önünde katetmek zorunda oldukları bir mesafe olduğunu belirten Ali Dere, "Bu gün için, hadis sahasında katkı sunmak isteyenlerin önünde, uzun, hem de değişik katagorilerde katılabilecekleri maratonlar duruyor. Bu maratonun koşulacağı zemin, elbette şu ana kadar hadis adına yapılan bütün çalışmalar ve savunulan fikirler olacaktır. Zira geçmişte kalan çalışmaları, çabaları ve düşünceleri takdir etmeden, bunların nereye tekabül ettiklerini anlamak, anlamadan da kullanmak ve yorumlamak mümkün olmayacaktır. Tekrarlarıyla, karmaşıklık, basitlik veya mükemmellikleriyle günümüze ulaşan bu hadis literatürü, çok yönlü çalışmaları besleyecek ve destekleyecek bir zenginliğe sahiptir." dedi.

ama, bir nevi vahiy olan sünnet. Bir üçüncü sünnet vardır ki, o doğrudan doğruya Peygamberimizin kendi içtihadıdır; ama, sünnet eden vahyin onayından da geçiyor. Eğer yanlış içtihat etmiş olsaydı o konuda, Cenab-ı Hak kendisini uyaracaktı. O'nu uyardığı hakkında da örnekler var." dedi.

Oturum Başkanı Lütfi Şentürk, konuşmalara geçmeden önce Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Türkiye'de bulunan misafirleri tanıtmak istediğini belirterek, "Biliyorsunuz, Türkiye Diyanet Vakfının Kutlu Doğum Haftasını başlatmasındaki temel espri ve temel referans noktası, bu kutlamaları ilk defa sistematik olarak başlatan bir Türk hükümdarı, Erbil Atabeyi Muzaferüddin Gökbörü. Onu biz referans noktası olarak almış ve bu kutlamaları başlatmıştık. Şimdi, onun ülkesinden, onun memleketinden bir misafirimiz var. Kendisi, Kuzey Irak Türkmenlerinin dinî önderi konumunda. Erbil'deki Hacı Hasan Camii'nin imamı, değerli Molla Beşir ve aynı camiinin mütevellisi Kemâl Bey aramızdalar. Kuzey Irak'taki Türkmen kardeşlerimizin bazı sorunlarını vakfa iletmek üzere buraya geldiler." dedi ve Molla Beşir'i konuşmalarını yapmak üzere kürsüye davet etti.

Molla Beşir

Muzaferüddin Gökbörü'nün şehri olan Erbil'de de Kutlu Doğum Haftası'nın icra edildiğini söyleyen Molla Beşir, "Bizim şehrimizde, Erbil'de, ilk doğum faaliyeti yapıldı. Mevlit gününde bizde ilk faaliyet yapıldı. Elhamdülillah, bizden sonra bütün İslâm bölgesine bu faaliyetler yayıldı." dedi.

İslâm'ın Allah'ın dini olduğuna

işaret eden Molla Beşir, İslâm'ın iki büyük dayanağı olduğunu, bunların da birisinin Kur'an-ı Kerim, diğeri de sünnet olduğunu söyledi.

Müslüman olan insanın, Kur'an'a nasıl sarılıyorsa, Peygamber Efendimizin sünnetine de öyle sarılması gerektiğini söyleyen Molla Beşir "Peygamber Efendimize itaat, Allah'a itaatle beraber gelir. Bu iki kaynak, Peygamber Efendimizin sünneti ve Kur'an birbirine bağlanmış, birbiriyle alakalıdır. Peygamber Efendimizin sünneti, Kur'an'ın mütemmimidir ve Peygamber Efendimizin sünneti, Kur'an'ın bütün lafızlarını has eder, mutlak lafızlarını mukayyet yapar." dedi.

İki gün süren Sempozyum boyunca konuşan ilim adamlarının da bu gerçeği ortaya koyduğunu ifade eden Molla Beşir, "İki gün boyunca hocalarım, Kur'an'ın ve sünnetin birbiriyle alakasını ortaya koydu. Onun için, o insanlar ki Kuraniyun gelir özlerine, onlar özlerini böyle sayar. Peygamber Efendimizin sünnetine bağlanmak ve ona hizmet etmek, çok büyük bir hizmettir." dedi.

Kalplerde bulunan Peygamber sevgisinin müslümanları O'nun sünnetine tabi edeceğini ve sünnete hizmet etmelerine vesile olacağını ifade eden Molla Beşir, "Müslümanlar, Peygamber Efendimizin sünneti üzere olsunlar; sünnet bizim hayatımızın ahlaki olsun. Ondan sonra biz sünnete hizmet etmiş oluruz." dedi.

Prof. Dr. Cemal Sofuoğlu

D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle düzenlenen sempozyumlarda, kadın tebliğcilerin de bulunmasının faydalı olacağını ifade eden Prof. Dr. Cemal Sofuoğlu, "Kur'an-ı Kerim'de 'Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin velileridir, dostlarıdır, kardeşleridir, arkadaşlarıdır, yardımcılarıdır, iş ortaklarıdır, her konuda birbirlerine yardımcı olmaktadırlar. Marufu emrederler, münkerden nehyederler. İşte onlar salih kimselerdir' buyruluyor." dedi.

Bir toplumun erkek-kadın işbirliğiyle yükselebileceğini belirten Sofuoğlu, "Bize bir toplum öngörüyor Kur'an-ı Kerim. Erkek ve kadın, el ele, omuz omuza, sırt sırta vererek işbirliği yaparak, bir toplum oluşturmaya ve bu toplumda bunların görevi, iyilikleri, güzellikleri, marufu emretmek, kötü şeylerden de alıkoymak.

Onların iyi bir mümin, iyi bir vatandaş olmaları da işte bu yapıları şeylere bağlı." dedi.

Tebliğciler arasında yarının mütefekkirlerini gördüğünü ve bununla da iftihar ettiğini söyleyen Cemal Sofuoğlu, "Ancak ben şunu tavsiye etmek istiyorum bilhassa genç tebliğcilere: Tebliğlerini sunarken, yazarken, kırıncı olmasınlar, bir din âlimine yakışır şekilde tatlı, hoşgörülü olsunlar ve karşısındakinin kendisinden daha zayıf bir alana sahip olduğunu düşünmesinler, İmam Musa Kazım gibi düşünsünler. Diyor ki İmam Musa Kazım "birisıyla karşılaştığınız zaman, yaşı senden küçükse, yaşı küçük ama benden çok okumuş olabilir deyip iyi niyetle bakın. Yaşı büyükse, zaten yaşı büyük, benden çok ibadet etmiştir, benden çok okumuştur, benden çok tecrübe sahibidir" deyip, saygı gösterin" diyor. Ben, bu ilkenin benimsenmesinde fayda mülahaza ediyorum." dedi.

Prof.Dr.İsmail Hakkı Ünal

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

Üç gün boyunca izlediği tebliğlerde, gerçekten çok önemli gelişmeler gördüğünü belirten Prof.Dr. İ.Hakkı Ünal, birtakım basmakalıp fikirlerden, önyargılardan uzaklaşıldığını, birtakım nitelendirmelerden vazgeçildiğini müşahade ettiğini söyledi.

Tebliğlerde, hadis tenkidi sözünden ne anlaşılması gerektiği üzerinde durulduğunu ve bu konuya açıklık getirildiğini belirten Ünal, "Hadis tenkidi sözünden de artık fazla ürkmüyoruz. Yani, hadis tenkidinden ne kastedildiğini biliyoruz. Hepimiz artık burada hocalarımız biliyoruz; ama, diğer insanlar da bunu görmeye başladılar. Hadis tenkidi derken, Peygamberimizin sözünü tenkit etmiyoruz. Peygamberimizin

sünnetiyle ilgili bir tenkit yaparken, Peygamberimizin davranışını tenkit etmiyoruz, hâşâ, böyle bir hakkımız yok." dedi.

Hadis konusunda Türkiye'de çok ciddi çalışmalar olduğunu, bu tür hadis çalışmalarının dünyada benzerinin çok az bulunduğunu ifade eden Ünal, "Genç hadisçi arkadaşlarımızın yaptıkları çalışmalar gerçekten son derece önemli. Yani, hepsi birbiriyle aynı değil; ama, yayınlananlara baktığımız zaman çok ciddi çalışmalar var. Ben, bunların İslâm dünyasında bile örneğinin olduğunu zannetmiyorum. Yani, ben Suudi Arabistan'da bir müddet bulundum, Ortadoğu'da yapılan çalışmaların az çok özelliklerini

biliyorum, bu arkadaşların yaptıkları çalışmaların dünyada eş benzeri yoktur." dedi.

Ciddiyet bakımından, yaklaşım bakımından, ilmilik bakımından çok önemli eserler olarak nitelediği bu çalışmaların dil problemi nedeniyle dünyaya yeterince tanıtılmadığından yakınan Prof.Dr. İ.Hakkı Ünal, bunların önemli olanlarının Arapça'ya, İngilizce'ye tercüme edilmesi halinde İslâm ülkelerine örnek olacağını söyledi.

Prof.Dr.Mahmut Kaya'nın tebliğinde "İlmi ve fikrî fraksiyonlar olmadan gelişme olmaz" ifadesini değerlendiren Ünal, "Hakikaten öyle, bu alanda değişik yaklaşımlar var, değişik bakış açıları var. Ama, ben, şurada gördüm ki, bu yaklaşımlar, bu fraksiyonlar bir noktaya doğru geliyorlar, aralarındaki mesafe çok kapanmaya başladı. Niçin; çünkü, akıl için yol birdir, hakikat birdir ve neticede oraya doğru bilim adamlarımız geliyorlar. Bu sempozyumlar buna vesile oluyor." dedi.

Prof.Dr.Kemal Sandıkçı

K.T.Ü. İlahiyat Fakültesi Dekanı

Üç gün boyunca, dört ayrı oturum halinde 26 tebliğ sunulduğunu, ayrıca, 19 müzakerecinin katılımıyla da, tebliğlerin, gerekli zenginliğe kavuşturulmaya çalışıldığını ifade ederek sözlerine başlayan Prof.Dr. Kemal Sandıkçı, toplam 45 bilim adamının iştirak ettiği sempozyumun oldukça seviyeli, nezih ve faydalı geçtiğini söyledi.

Sempozyumda, sünnet malzemesine eleştirel bir yaklaşımın daha çok tebliğci tarafından benimsendiğini söylemenin yanlış olmayacağını söyleyen Sandıkçı, bu eleştirinin de, daha çok subut, yorum ve bağlayıcılık noktasında odaklaştığını ifade etti.

Tarih boyunca İslâm âlimleri ta-

Onların iyi bir mümin, iyi bir vatandaş olmaları da işte bu yapacakları şeylere bağlı.” dedi.

Tebliğciler arasında yarının mütefekkirlerini gördüğünü ve bununla da iftihar ettiğini söyleyen Cemal Sofuoğlu, “Ancak ben şunu tavsiye etmek istiyorum bilhassa genç tebliğcilere: Tebliğlerini sunarken, yazarken, kırıcı olmasınlar, bir din âlimine yakışır şekilde tatlı, hoşgörülü olsunlar ve karşısındakinin kendisinden daha zayıf bir alana sahip olduğunu düşünmesinler, İmam Musa Kazım gibi düşünsünler. Diyor ki İmam Musa Kazım “birisıyla karşılaştığınız zaman, yaşı senden küçükse, yaşı küçük ama benden çok okumuş olabilir deyip iyi niyetle bakın. Yaşı büyükse, zaten yaşı büyük, benden çok ibadet etmiştir, benden çok okumuştur, benden çok tecrübe sahibidir” deyip, saygı gösterin” diyor. Ben, bu ilkenin benimsenmesinde fayda mülahaza ediyorum.” dedi.

Prof.Dr.İsmail Hakkı Ünal

A.Ü. İlahiyat Fakültesi

Üç gün boyunca izlediği tebliğlerde, gerçekten çok önemli gelişmeler gördüğünü belirten Prof.Dr. İ.Hakkı Ünal, birtakım basmakalıp fikirlerden, önyargılardan uzaklaşıldığını, birtakım nitelendirmelerden vazgeçildiğini müşahade ettiğini söyledi.

Tebliğlerde, hadis tenkidi sözünden ne anlaşılması gerektiği üzerinde durulduğunu ve bu konuya açıklık getirildiğini belirten Ünal, “Hadis tenkidi sözünden de artık fazla ürkmüyoruz. Yani, hadis tenkidinden ne kastedildiğini biliyoruz. Hepimiz artık burada hocalarımız biliyoruz; ama, diğer insanlar da bunu görmeye başladılar. Hadis tenkidi derken, Peygamberimizin sözünü tenkit etmiyoruz. Peygamberimizin

sünnetiyle ilgili bir tenkit yaparken, Peygamberimizin davranışını tenkit etmiyoruz, hâşâ, böyle bir hakkımız yok.” dedi.

Hadis konusunda Türkiye’de çok ciddi çalışmalar olduğunu, bu tür hadis çalışmalarının dünyada benzerinin çok az bulunduğunu ifade eden Ünal, “Genç hadisçi arkadaşlarımızın yaptıkları çalışmalar gerçekten son derece önemli. Yani, hepsi birbiriyle aynı değil; ama, yayınlananlara baktığımız zaman çok ciddi çalışmalar var. Ben, bunların İslâm dünyasında bile örneğinin olduğunu zannetmiyorum. Yani, ben Suudi Arabistan’da bir müddet bulundum, Ortadoğu’da yapılan çalışmaların az çok özelliklerini

biliyorum, bu arkadaşların yaptıkları çalışmaların dünyada eş benzeri yoktur.” dedi.

Ciddiyet bakımından, yaklaşım bakımından, ilmilik bakımından çok önemli eserler olarak nitelediği bu çalışmaların dil problemi nedeniyle dünyaya yeterince tanıtılmadığından yakınan Prof.Dr. İ.Hakkı Ünal, bunların önemli olanlarının Arapça’ya, İngilizce’ye tercüme edilmesi halinde İslâm ülkelerine örnek olacağını söyledi.

Prof.Dr.Mahmut Kaya’nın tebliğinde “İlmi ve fikrî fraksiyonlar olmadan gelişme olmaz” ifadesini değerlendiren Ünal, “Hakikaten öyle, bu alanda değişik yaklaşımlar var, değişik bakış açıları var. Ama, ben, şurada gördüm ki, bu yaklaşımlar, bu fraksiyonlar bir noktaya doğru geliyorlar, aralarındaki mesafe çok kapanmaya başladı. Niçin; çünkü, akıl için yol birdir, hakikat birdir ve neticede oraya doğru bilim adamlarımız geliyorlar. Bu sempozyumlar buna vesile oluyor.” dedi.

Prof.Dr.Kemal Sandıkçı

K.T.Ü. İlahiyat Fakültesi Dekanı

Üç gün boyunca, dört ayrı oturum halinde 26 tebliğ sunulduğunu, ayrıca, 19 müzakerecinin katılımıyla da, tebliğlerin, gerekli zenginliğe kavuşturulmaya çalışıldığını ifade ederek sözlerine başlayan Prof.Dr. Kemal Sandıkçı, toplam 45 bilim adamının iştirak ettiği sempozyumun oldukça seviyeli, nezih ve faydalı geçtiğini söyledi.

Sempozyumda, sünnet malzemesine eleştirel bir yaklaşımın daha çok tebliğci tarafından benimsendiğini söylemenin yanlış olmayacağını söyleyen Sandıkçı, bu eleştirinin de, daha çok subut, yorum ve bağlayıcılık noktasında odaklaştığını ifade etti.

Tarih boyunca İslâm âlimleri ta-

rafından tespit edilen mevzu hadislerin ve bunlara yöneltilen eleştirilerin farklı bir versiyonda dile getirildiğini belirten Kemal Sandıkçı, "Burada, bir soru aklıma geliyor; acaba, bugün Müslümanların en önemli sorunu, bu uydurmalar mıdır? Eğer onlarsa, kaynaklarımızda bunlar hakkında mebzul ölçüde bilgi ve belge var. Üç gün boyunca, bu konuda verilen örneklerle özellikle dikkat ettim, yeni bir keşfe çok fazla muttali olmuş değilim. Öyleyse, buna rağmen, yine, İslâm'ın bugünkü sorunu, bu uydurmaların kavgasını yapmak mıdır diye bir soru aklıma geliyor. Her platformda, çirkini, birbirimizin gözüne sokma kavgasını mı vereceğiz. Güzeli konuşmaya, asrın insanına Allah'ın ekmel dininin güzelliğini göstermeye hiç sıra gelmeyecek mi?" dedi.

Geleneğimizi reddetmenin mümkün olmadığına işaret eden Prof.Dr. Kemal Sandıkçı, "Kendi geçmişimiz ve geleneğimiz, hatasıyla, sevabıyla bizindir. Güzellikleriyle iftihar ederiz ve onlara sarılırız. Yanlışlarını da, aynı yanlışla düşmemek için, yaşamış bir tecrübe olarak kabul ederiz; ama, hiç birini reddetmeye hakkımız yok. Benim babam dünyanın en akıllı, en âlim, en fazıl, en salih insanı değildir; ama, ben dünyada en çok onu severim; çünkü, o bana aittir. Benim tarihim, benim geleneğim de benimdir, bana aittir; doğrusu ve yanlışıyla, hiç birini reddetmeye hakkım yok." dedi.

Cenab-ı Hakkın bu dinî, kıyamete kadar tahriften koruyacağını vaat ettiğine işaret eden Kemal Sandıkçı, "Şimdi, dinin bir rüknü olan Hazret-i Peygamberin sünneti olduğuna göre, sünnetin de en azından gerekli ve önemli olan kısmının kıyamete kadar

tahriften korunmuş olacağını söylemek, bilmiyorum aşırı bir savunma mekanizması olarak mı değerlendirilir." dedi.

Prof.Dr.Ali Bardakoğlu

M.Ü. İlahiyat Fakültesi

İslâm'ın anlaşılmasının önemli bir mesele olduğunu, bu anlamada ise bireyin önemli olduğunu vurgulayan Prof.Dr.Ali Bardakoğlu, birey nerede durduğunu bilmezse, sünnetin nerede olduğunu anlamasının mümkün olmayacağını ifade etti.

Bu konuda din tasavvurunun da önemli olduğunu belirten Bardakoğlu, "Yani, sünnetten önce Kur'an, Kur'an'dan önce din tasavvurumuz bu konuda önemli." dedi.

İslam dininde din adamları sınıfının olmadığını, yani dini anlamada ve söylemede imtiyazları bulunmadığını belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, "İslâm dininin diğer dinlere göre en önemli özelliğinin din adamları sınıfının ve dinî anlama ve söyleme yetkisine, imtiyazına sahip olan insanların olmamasıdır. Bu bakımdan, biz, bir otorite kurarak, gerek kendi aramızda birbirimize karşı, gerekse din müntesiplerine karşı bir otorite tesis ederek, din budur deme yerine, insanlar kendi din anlayışlarını, kendi ulaştıkları sonuçları rahatlıkla ortaya koymalı ve eskilerin kavil anlayışını, yani bizim klasik literatürdeki kavil anlayışını veya rey anlayışını diriltmemiz gerekiyor. Ben böyle düşünüyorum. Ben olayı böyle görüyorum ve bunun çok iddialı cümleler haline gelmesi de gerekmez. Bireylerin dinî anlama çabaları olarak her biri anlamlıdır. Büyük fakihlerin bakışları da anlamlıdır, sıradan avamınki de anlamlıdır. Ama, insanlar, onları, kendi aralarında zaten belli bir aşamaya oturturlar." dedi.

Prof.Dr.İsmail Lütfi Çakan

M.Ü. İlahiyat Fakültesi

Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde düzenlenen ilmi sempozyumların bir yıl önceden belirlenmesinin, hazırlık ve tebliğ hazırlama açısından daha güzel olacağını belirterek sözlerine başlayan Prof.Dr. İsmail Lütfi Çakan, tebliğcilerin özellikle üç noktaya işaret ettiklerini tespit ettiğini belirterek, "Anladığım bir şey var, yapılan sunumlar, üç noktadaki meselelere işaret ediyor. Bir, din ilimleri araştırmalarında bizim problemlerimiz var. İki, din hizmetleri alanında problemlerimiz var. Üç, din eğitimi konusunda prob-

lemlerimiz var. Tebliğlerde, aşağı yukarı, açıkça söylensin veya söylenmesin bu üç alanla ilgilenilebilecek konular burada tartışıldı. Zaten, herhalde bir Müslüman'ın meselesi de bu üç boyutludur, başkası değil. O halde, bizim üç müessesemiz var. Din araştırmaları için fakülteler, araştırma kurumları. Din Hizmetleri için Diyanet İşleri Başkanlığı ve bağlı kuruluşları. Din eğitimi için de, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ve ona bağlı okullar, kurumlar, kuruluşlar. O halde, bu üç alandaki problemlerimizi, bu müesseselerin, bu kurumların başındaki arkadaşlarımızın sürekli bir danışma içerisinde bulunmaları halinde, sanıyorum bu meseleleri, sadece akademik ortamlarda tartışmaktan kurtulur, hizmet alanlarındaki aksamalara da çare üretmeye, eğitim alanındaki aksamalara da bir şeyler getirmeye muktedir hale geliriz." dedi.

Bu koordinasyonun sağlanması için güven ortamının şart olduğunu da belirten Lütfi Çakan "O halde, bu müesseselerimizin, bu kurumlarımızın başındaki insanların mutlaka birbirlerine güven duyarak, güven çizgisi içerisinde yakınlaşmalı ve sürekli bir dirsek teması içerisinde Müslümanların ve Müslümanlığın ülkemizdeki yaşanılabilirliğinin meselelerini çözebilmek için mümkün olan azami özveriye göstererek, birlikte terlemeli, birlikte çalışmalıyız." dedi.

Doç.Dr. Şamil Dağcı

D.İ.B. Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz adına bir konuşma yapan Doç.Dr.Şamil Dağcı, "Burada, sizlere, kısa da olsa hitap etmemin amacı, yine, böyle bir

toplantı vesilesiyle Kahire'de bulunan Diyanet İşleri Başkanımız adına, sizlere teşekkür konuşması yapmak idi. O da yine aynı konuyu seçti "fikratüt tecdid ve teceddütt fil-fikril İslami" konuşmasının başlığı, İslâm düşüncesinde yenilenme fikrî. Demek ki, bu uzun zaman gündemimizi meşgul edecek. Ama, bu meşguliyetler, inanıyorum ki, güzel sonuçlar ortaya koyacak." dedi.

Kavramların, objelerin, nesnelerin zihnimizdeki tasavvuru olduğunu ifade eden Şamil Dağcı, "Bu tasavvurlar doğru olarak haricileşince, dış dünyada makes bulunca anlam kazanacak, bir şeyin, bir düşüncenin gerçekliğinden bahsedebilmek için, zihinde-

ki tasavvurunun reel dünyada da karşılığının, somut varlığının olması gerekir." söyledi.

Tartışılan kavramların anlamlarında müşterekliğin sağlanmasının önemine işaret eden Dağcı, "Şahsî müşahedem odur ki, henüz biz kendi aramızda tartıştığımız kavramların içini doldurmada fikir birliğine ulaşmış değiliz. Birimiz, bir kelimeyi kullanırken ona farklı anlamlar yüklerken, bir başka arkadaşımız ona daha farklı anlamlar yüklemektedir. Öncelikle halledilmesi gereken, bu kavram anarşisinin önüne geçmektir." dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı olarak her zaman eleştiriye açık olduklarını belirten Doç.Dr. Şamil Dağcı, "Eleştirilerinizi, en acımasız şekilde bize yöneltin. Aman darırlılar, aman gücenirler yok. Darılmayacağız. Bu bir doğruyu arama yarışıdır. Gücenmeyeceğiz hiçbir zaman. Hocalarımıza saygımızı hiçbir zaman kaybetmeyeceğiz; çünkü, onlar bize öğrettiler gıyapta yargılamamanın olmadığını. Ondan dolayı diyorum ki, li külli kavlin makar." dedi.

Doç.Dr.Şamil Dağcı konuşmasını; sempozyuma katılan değerli ilim adamlarına, katkılarından dolayı, Diyanet İşleri Başkanı adına teşekkür ederek tamamladı.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları

Kermes Düzenledi

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları, Çankaya Halk Eğitimi Merkezi 7. Akşam Sanat Okulu işbirliği ile kermes düzenledi.

Bir hafta süreyle açık kalan kermeste, Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Kültür Merkezi'nde eğitim gören kursiyerler tarafından yapılan boyama ve nakış işleri ile hanımlarımızın el emeği, göz nuru olarak niteleyebileceğimiz çeşitli el işleri sergilendi.

Sergi münasebetiyle bir tören düzenlendi. Törende günün anlam ve önemine binaen kısa konuşmalar yapıldı.

Ahmet YAYLA

Mütevelli Heyeti Üyesi

Kadınların ülkemizde ve dünyada ikinci sınıf bir muamele görmesine asla tahammül edemediğini söyleyerek konuşmasına başlayan Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Ahmet Yayla, kadınlara gerekli ihtimamın gösterilmesi üzerinde durdu. Toplumu şekillendiren kadınların eğitimlerinin önemli oldu-

ğunu ve eğitimlerinin ihmale gele-meyeceğini vurgulayan Ahmet Yayla, bu tür etkinliklerin kadınlar için ne kadar önemli olduğunu söyledi.

Herkesin kendi bulunduğu yerin değerini bilmesi gerektiğini söyleyen Ahmet Yayla, kadınların toplumda saygın bir yere sahip olduğunu belirterek, "Onlar herşeyden önce bir anne, bir kız kardeşidir. Her kes kendi konumunun değerini mutlaka bilmek durumundadır" dedi.

Recep YILDIRIM

Türkiye Diyanet Vakfı
Genel Müdür Vekili

Türkiye Diyanet Vakfı'nın eğitim konusuna büyük önem verdiğini ve bu alanda önemli hizmetler sunduğunu belirterek konuşmasına başlayan Recep Yıldırım, insana yapılan yatırımın fevkalade önemli olduğunu belirterek, Türkiye Diyanet Vakfı olarak Kadın

Recep Yıldırım

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Vekili

Kolları'nın hizmetlerine daha fazla destek sağlayacaklarını söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın her alanda faaliyetlerinin olduğunu söyleyen Recep Yıldırım "Türkiye içinde hizmetler yürüttüğümüz gibi yurtdışında da çok çeşitli faaliyetler yapıyoruz. Faaliyetlerimizin en önemlisi de eğitim faaliyetleridir. Devletimizle işbirliği halinde gerek ülkemizde, gerekse yurtdışında çok çeşitli hizmetler yapmaktayız. Türkiye Diyanet Vakfı bugüne kadar 48 bin civarında öğrenciye burs vermiştir. Türkiye Diyanet Vakfı, Balkanlarda, Türk cumhuriyetlerinde, Türk topluluklarında ve Kafkasya'da devletimizin ilgili kurumlarıyla işbirliği halinde 16 adet eğitim kurumu açmıştır. Bunlar tam teşekküllü hizmet veren güzel kuruluşlardır. Burada 5000 civarında soydaş öğrencilerimize hizmet verilmektedir." dedi.

Ayşe SUCU

Türkiye Diyanet Vakfı
Kadın Kolları Başkanı

Konuşmasına Türkiye Diyanet Vakfı yetkilileri ile Çankaya Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü temsilcilerine katkılarından dolayı teşekkür ederek başlayan Ayşe Sucu,

İncesu Kültür Merkezi'nde bir yıl boyunca çok güzel çalışmaların olduğunu ve bu çalışmaların takdire şayan olduğunu söyledi.

Bazı önemli işleri kursiyerlerin katkılarıyla gerçekleştirdiklerini belirten Ayşe Sucu "Kursiyer arkadaşlarımızın dayanışmasıyla bir kermes düzenlendi, bir kaç ay önce düzenlenen kermesten elde edilen gelirle overlok ve sanayi dikiş makinası aldık ve kursiyerlerin hizmetine sunduk. Yine güzel bir dayanışmayla hayli sayıda ihtiyaç sahibine ulaştık. Ramazan yemekleri tertipledik. Halen devam eden aynı ve nakdi yardımlarımız devam ediyor. yine kursiyerlerimizin dersleri ya-

nında Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları olarak dini konularda aydınlanma, doğru bilgilendirme noktasında çalışmalarımıza devam ediyoruz. Haftalık dini sohbetlerimizde bu konuda kadınlarımıza hizmet veriyoruz." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı kadın kolları olarak gençliğe büyük önem verdiklerini söyleyen Ayşe Sucu "Gençler için iki ayrı gezi düzenledik. Gençler için psikoloğumuz ve ilahiyatçı hocalarımız ders veriyor. Burada her alanda kadınıma, kızımıza ulaşmaya çalışıyoruz. Dayanışmayla çok güzel çalışmalar oluyor." dedi.

Cemil EROL

Çankaya Halk Eğitimi
Merkezi Müdürü

Çankaya Halk Eğitim Merkezi'nin Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak yetişkinlere yönelik değişik branşlarda kurslar açtığını ifade ederek konuşmasına başlayan Cemil Erol, "Bu konuda çeşitli vakıf ve derneklerle, resmi, özel kurumlarla işbirliği yapmaktayız. Geçen yıllara göre bu sene kurslarda %40, kursiyer sayısında da % 75'lik bir artış sağladık.

Bu konuda Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'ndan çok büyük destek gördük, katkılarına çok ihtiyacımız var." dedi.

Bu tür kursları düzenlemekteki amaçlarının el becerilerinin yanı sıra insanların sosyalitesini artırmak olduğunu belirten Erol "Bu kurslardan amacımız sadece makina, dikiş, okuma-yazma öğretmek değil, sizin sosyalleşmenizi sağlamak, yurttaş olmaktan kaynaklanan temel hak ve özgürlükleriniz var. İçinde yaşadığınız ülkeye karşı, topluma karşı sorumluluklarınız vardır. Kurslar yoluyla bunları öğrenmiş oluyorsunuz." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarıyla her türlü işbirliğine hazır olduklarını belirten Cemil Erol önümüzdeki yıl kursları çeşitlendirmek istediklerini de ifade etti.

Aynil AYDIN

Kursiyer

Kursta gördükleri bilgi ve aldıkları derslerin ürünlerini sergilemekten büyük bir mutluluk duyduklarını ifade ederek sözlerine başlayan Aynil Aydın, "Bugün burada Diyanet Vakfı Kadın Kolları ve Çankaya Halk Eğitim Merkezi işbirliğiyle açılmış olan kursumuzda bir yıl boyunca yaptığımız çalışmalarınızla paylaşmanın grurunu taşı-

yoruz. Çalışmalarımız sadece kumaş üzerinde kalmadı. Burada bir aile sıcaklığı bulduk. Kursta katılan arkadaşlarımız el becerilerini geliştirmekle kalmayıp, aile bütçelerine katkıda bulunmanın yollarını ve evlerinde bulunan işe yaramaz gözüyle baktıkları örtü ve

malzemeleri nasıl değerlendirebileceklerini öğrendiler.

Üreten toplum felsefesinden yola çıkarak açılan bu kurslara katılan bizler bu eğitim yuvasında birbirimizin psikoloğu, arkadaşı, dostu olduk. Burası sadece bir eğitim yuvası değil, aynı zamanda insanlara toplumun bir parçası olduklarını hatırlatan, üreten insan kimliği kazandıran, bireylerin kendilerine olan öz güvenlerini su yüzüne çıkaran bir kurumdur." dedi.

Kadınlara gereken değerin verilmesinin şart olduğunu vurgulayan Aynil Aydın, "Toplumsal eğitimi, anaların eğitilmesiyle başlar. Yarının gençlerinin milletine, kültürüne ve dinine bağlı bir şekilde yetişmesini arzu ediyorsak mutlaka kadına gereken değeri vermeliyiz. Kadınları eğitilmemiş bir toplumu mükemmelleştirmek mümkün değildir. Kadın ve erkek toplumun temel taşlarıdır. Dinimiz ilim öğrenmeyi kadın ve erkeğe farz kılmıştır. Biz de tüm bunlardan yola çıkarak ev hanımlarımızı, genç kızlarımızı bu kurslara katılmaya davet ediyoruz." dedi.

Aynil Aydın konuşmasının sonunda Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürlüğü ve Kadın Kolları Başkanlığı'na, Çankaya Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne, İncesu Kültür Merkezi Komisyonuna, ders veren öğretmenlere teşekkür etti.

Kırgızistanlı Öğrencilerin Veda Şöleni

Yurtdışına yönelik gerçekleştirdiği hizmetlerle büyük bir boşluğu dolduran Türkiye Diyanet Vakfı, Kırgızistan'da sunduğu eğitim hizmetlerinin ürünlerini toplamının gururunu yaşıyor.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Başkanlığı ile işbirliği yapılarak, Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi bünyesinde açılan İlahiyat Fakültesi'nde okuyan öğrenciler, öğrenimlerinin birinci bölümünü Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladılar. Bu öğrenciler geri kalan öğrenimlerine Vakfımızın Kırgızistan'da açtığı ilahiyat fakültesinde devam edecekler.

Türkiye Diyanet Vakfı ve Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi işbirliği ile 1993-1994 öğretim yılında başlatılan ve bugüne kadar başarı ile sürdürülen ilahiyat fakültesi eğitiminden amaç; ekonomik, sosyal, kültürel ve dinî anlamda üretken, paylaşmayı seven, başkalarının haklarına saygılı, katılımcı, kendisiyle barışık, dostluk ve hoşgörü anlayışını yeni nesillere aşılayan, kendi geleceğini ülkelerinin geleceğinde gören, hangi coğrafyada olursa olsun, mazinin derinliklerinden süzülüp gelen kültür değerlerine saygılı, sorumluluk duygusu gelişmiş, örf ve geleneklerine

bağlı, geçmişini ve tarihini bilen, kalbi insanlığın mutluluğu için çarpan çağdaş gençler yetiştirmektir.

Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, yıllarca birbirinden ayrı kalmış ve binlerce kilometre uzak olan, ancak dil, din, tarih ve kültür birliğimiz bulunan iki kardeş toplumun yeniden kaynaşmasına, birbirlerini yakından tanımasına ve her konuda yardımlaşmasına katkı sağlamış olup, bulunduğu konum itibarıyla başta bölge insanı olmak üzere bütün insanlığa doğan bir güneş gibi, Türk Dünyası üzerindeki bulutları kaldırmayı hedeflemektedir.

Bütün masrafları Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılan ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde öğrenimlerini tamamlayan öğrenciler, 15 Haziran 2001 Cuma günü saat 19.00'da Kocatepe Konferans Salonu'nda bir veda gecesi düzenledi. Veda şölenine Milli Eğitim Bakanlığı Yurtdışı Eğitim ve Öğretim Genel Müdürü Aysel Aytaç, Kırgızistan Büyükelçiliği Müsteşarı Talantbek Koushchoubekov, Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Taşmanbet Kenansarıyev ve Prof.Dr. Şamsi Bazarbayev, Prof.Dr. Mustafa Erdem ile kalabalık bir topluluk katıldı.

Açış konuşmasını Türkiye Diya-

net Vakfı Genel Müdür Vekili Recep Yıldırım yaptı.

Recep Yıldırım

Genel Müdür Vekili

Son yıllarda dünyada başgösteren hızlı değişimler doğrultusunda, özellikle de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıkan Türk Cumhuriyetleri ve Türk Topuluklarının üzerlerindeki baskıcı rejimlerden kurtularak özerk statüleriyle dış dünyaya açılır hale gelmeleri neticesinde Türkiye Diyanet Vakfı'nın önüne acil ve dinamik girişimler talep eden, çok geniş bir hizmet alanı açıldığını belirterek konuşmasına başlayan Recep Yıldırım, bütün Türk topluluklarından değişik taleplerin geldiğini söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın başta eğitim alanı olmak üzere her alanda Türk topluluklarından gelen talepleri karşılamaya çalıştığını ifade eden Recep Yıldırım, "Bu anlayış içerisinde Türkiye Diyanet Vakfı, başta Diyanet İşleri Başkanlığımız olmak üzere Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği halinde, eğitim alanındaki sorumluluğunu herkesten önce farkedenden gönüllü bir hayır kurumu olarak gerekli çalışmalarını başlatmış ve oldukça geniş bir alana, yoğun bir emek ve kaynak sarfederek soydaş ve dindaşlarımızın aydın, uyanık, din ve vicdan hürriyetine saygılı, çağımızın müsbet ilimleri ile mücehhez insan ihtiyacını karşılamak amacıyla hizmet sunmaya çalışmaktadır." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurtdışında eğitime katkı amacıyla okullar açtığını belirten Recep Yıldırım, "Vakfımızın katkılarıyla Azerbaycan, Nahçıvan, Türkmenistan, Kırgızistan, Kazakistan, Afganistan, Dağıstan, Romanya ve Bulgaristan'da açılan İlahiyat ve Pedagoji Liseleri ile İlahiyat Fakültelerinde okuyan 6 582 soydaş ve dindaş öğrencinin her türlü ihtiyaçları yanında ayrıca 1989 / 2001 yılları itibarıyla

muhtelif fakültelerde lisans ve yüksek lisans öğrenimi gören 2 672 öğrenciye de burs, giyim vb. gereksinimleri olmak üzere toplam 9 254 soydaş ve dindaş öğrenciye yardımcı olunmuştur." dedi.

Ülkelerin zenginliklerinin, eğitilmiş insan gücüyle ölçüldüğünü belirten Recep Yıldırım "Ne kadar zengin olursak olalım, eğitilmemiş bir toplumun çaresizliğe mahkum olduğunu ibretle görüyoruz. Kaynaklarını planlı bir şekilde geliştiren devletler, çağdaş dünyanın saygın ülkeleri arasında yer almaktadır. Türk Dünyasında birliğin sağlanması ile hem kültürel, hem ekonomik, hem de teknolojik sahalarda bütünleşme olacaktır. Bu bütünleşme ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Atatürk'ün ifade ettiği gibi muasır medeniyetler seviyesindeki hakiki yerini alacaktır. Bizim ise, bu husustaki müteyakkız durumumuz büyük Atatürk'ün 29 Ekim 1933'de söylediği şu veciz sözlerle başlamaktadır. 'Köklerimize inmeli ve olayların bölündüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların (Dış Türklerin) bize yaklaşmasını bekleyemeyiz. Bizim onlara yaklaşmamız gerekli.' Çünkü Orta Asya'da yaşayan insanlarla dilimiz, tari-

himiz, dinimiz, kültürümüz, kökümüz ortaktır. Çünkü Türk Dilinin, Türk Kültürünün ve Türk Devletlerinin tarihi, uygarlık tarihi ile başlar. İşte bu dil, tarih, din, kültür, soy birliği sebebiyledir ki, her sahada işbirliği yapmalıyız." dedi.

Türkiye ile Kırgızistan Cumhuriyetleri arasında tarihten gelen köklü ve iki millet arasında karşılıklı sevginin beslediği çok güçlü bir dostluk ve kardeşlik ilişkisinin bulunduğunu söyleyen Recep Yıldırım "Kırgızistan'ın refahı ve bekası, Türkiye'nin refahı ve bekasıdır. Biz tasada ve kıvançta bir olan dost ve kardeş iki milletiz. Türkiye Diyanet Vakfı olarak karşılıklı sevgi, saygı ve anlayış birliği içerisinde elimizden gelen her türlü işbirliğine her zaman hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum." dedi.

Prof.Dr. Mustafa Erdem

Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof.Dr. Mustafa Erdem, şölen münasebetiyle yaptığı konuşmada, Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin yüce bir idealin, yüce bir mefkurenin ve yüce bir inancın sonucu olarak kurulduğunu belirtti.

Kırgızistanlı öğrencilerin Türkiye'de din eğitimi almalarının çok

anlamli olduğunu vurgulayan Mustafa Erdem "Gerek Diyanet İşleri Başkanlığı ve Diyanet Vakfı'nın, gerekse Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi yetkililerinin, insanlığın yaşadığı sürece hidayet ve refahına vesile olacak ahirete intikal ettikten sonra da Allah katında makbul bir insan olmasına da vesile olacak yüce din duygusunun eğitiminde Türkiye'de, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni kendileri için bir kaynak, bir barınak seçmiş olmaları fevkalade anlamlıdır. Zira bağımsızlık öncesinde kaybededikleri pek çok değer kendi özerlerinde var olmasına rağmen bunların üzerindeki tortuyu giderecek güçlerin, modelin, çağdaş, akıl ve Kur'an yolunda insanlığa dini takdim eden bir müesseseye ile ancak mümkün olabileceğini idrak eden Kırgız kardeşlerimiz kendi ifadeleriyle, yavrularını bize, bizi Allah'a tashirmiş olmak durumundadırlar. Yani kendilerinin ve kendilerinden sonrakilerin kurtuluşuna vesile olacak din duygusunun ancak bizim gibi güvenilir insanlar sayesinde ve bizim de Allah'a imanımız sayesinde güvenilirlik kazandıracağımız duygusuyla ancak mümkün olabilmektedir." dedi.

Türk dünyasının kurtuluşuna vesile olacak Kırgızlı öğrencilerin yetişmesi konusunda ellerinden gelen her türlü imkanı kullandıklarını ifade eden Mustafa Erdem "Biz onların samimi duygularını burada gücümüz nisbetinde yerine getirmeye, sadece Kırgızistan değil başta Fergana Vadisi olmak üzere bütün Türk dünyasının kurtuluşuna vesile olacak bu yavrularımızın yetişmesinde şahsım ve bütün öğretim elemanı arkadaşlarım olarak gücümüzün sonuna kadar bir şeyler yapmaya çalıştık. İnanıyorum ki bu

yavrularımız sadece kendileri, sadece kendi aileleri değil, bütün Türk dünyasıyla birlikte insanlığın kurtuluşuna vesile olacak fevkalade güzel beceriler, kazanımlar, ilimler elde ederek kendi vatanlarına döneceklerdir." dedi.

Türkiye'de eğitim gören Kırgızistanlı öğrencilerin dini bilgilerini, örf, adet ve geleneklerini İslam kültürü içerisinde yoğurmaya çalıştıklarını söyleyen Mustafa Erdem öğrencilerin daha iyi bir insan olarak, insanlığa hizmet edebilme duygularını kendilerine aşlamaya çalıştıklarını belirtti.

Talantbek Koushchoubekov

*Kırgızistan Büyükelçiliği
Müsteşarı*

Kırgızistan Büyükelçiliği Müsteşarı Talantbek Koushchoubekov yaptığı konuşmada Kırgızistan'ın bağımsızlığının 10. yılını kutladığını belirterek, bu kısa süre içerisinde Kırgızistan'da büyük işlerin yapıldığını, Kırgızistan'a ilk defa elini uzatan devletin de Türkiye Devleti olduğunu söyledi.

Kırgızistan'ın Türkiye gibi laik bir devlet olduğunu belirten Talantbek Koushchoubekov "Devletimiz İslamın yaşanması için çok büyük bir destek veriyor. Camilerimizin sayısı önceden 32-33 adetti. Şimdi 1000'den fazla cami var. Sovyetlere bağlı olduğu-

muz dönemlerde sadece bir kaç tane yüksekokul vardı. Ama bu okullarda imam-hatip yetiştirmek mümkün değildi. Şimdi Osh Devlet Üniversitesi bünyesinde ilahiyat fakültesi açıldı. Bu fakülte Türkiye Diyanet Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan büyük destek gördü. İnanıyorum ki Türkiye'de okuyan öğrencilerimiz, Kırgızistan'a döndüğü zaman Kırgızistan halkına İslam dinini, İslam kültürünü en güzel şekilde öğretecekler, gençlerimize örnek olacaklardır." dedi.

Kırgızistan Büyükelçiliği Müsteşarı Talantbek Koushchoubekov, Türkiye Diyanet Vakfı'na, Diyanet İşleri Başkanlığı'na ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne verdikleri destekten dolayı şükranlarını belirterek konuşmasını tamamladı.

Aysal Aytac

*MEB Yurtdışı Eğitim ve Öğretim
Genel Müdürü*

Eğitim meselesinin, ülkelerin öncelikle ele alıp değerlendirdiği konuların başında geldiğini belirterek konuşmasına başlayan Aysal Aytac, ülkelerin ilim isteyen gençlerine iyi eğitim vermek ve bu iyi eğitimi vermek için de her türlü fedakarlığa katlanmak zorunda olduğunu söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın Sovyetler Birliği'nin dağılmasından

sonra bağımsızlığına kavuşan Türk cumhuriyetlerinde Türk ve kardeş topluluklarda kalıcı, çok güzel hizmetlere önderlik yaptığını ve katkıda bulunduğunu belirten Aysal Aytaç, "Huzurunuzda Türkiye Diyanet Vakfı'nın çok değerli men-suplarına yaptıkları bu güzel hizmetlerden dolayı takdir, tebrik ve teşekkürlerimizi sunuyorum. Allah onlardan razı olsun." dedi.

Kırgızistan ile ülkemiz arasındaki ilişkilerin büyük bir hız kazanarak artarak devam ettiğini vurgulayan Aysal Aytaç "Kırgızistan ile ülkemiz arasında 1992 yılında başlayan dostluk, kardeşlik, manevi ortaklık, ümit birliğimizin, daha da güçlendirilmesi ve yeni bin yılla yepyeni bir heyecanla taşınabilmesi amacıyla tüm olanların yanında eğitim alanında da ilişkilerimiz hız kazanmış ve bugüne kadar ülkemize devlet burslusu statüsünde 140 ortaöğretim, 1672 yükseköğretim olmak üzere toplam 1812 öğrenci gelmiştir. Bu öğrencilerden 247'si mezun olmuştur. Halen 769 Kırgız uyruklu öğrenci ülkemizde öğrenimine devam etmektedir." dedi.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Kırgızistan'da sunulan hizmetlerden de söz eden Aysal Aytaç "Bakanlığımız tarafından Kırgızistan'a açılan bir ilköğretim okulu, bir anadolu meslek lisesi, bir anadolu lisesi ve bir Türkiye Türkçesi eğitim-öğretim merkezi olmak üzere toplam dört öğretim kurumu ile eğitim hizmeti verilmektedir. Bu kurumların bütün giderleri Bakanlığımızca karşılanmaktadır." dedi.

Büyük öğrenci projesi paralelinde, Türkiye Diyanet Vakfı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer kuruluşlarla birlikte eğitim alanında bir çok organizasyonda işbirliği yapıldığını ifade eden Aysal Aytaç "Bu işbirliği çerçevesinde Romanya Köstence

Kemal Atatürk İlahiyat ve Pedagoji Lisesi ve Koleji, Azerbaycan, Nahçıvan, Türkmenistan, Kırgızistan İmam-Hatip Lisesi gibi güzel eserler meydana getirilmiş ve arzu edilen faydalı sonuçlara ulaşılmıştır." dedi.

Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı arasında imzalanan bir protokolle İçel Bozyazı İmam-Hatip ve Anadolu Lisesi'nde okutulmak üzere Balkan ülkelerinden K.K.T.C.'den, Kırım'dan, Türk cumhuriyetleri ile Türk ve akraba topluluklarından öğrenci getirildiğini söyleyen Aysal Aytaç "dini konularda öğrenim yaptırılacak olan öğrencilerin eğitim öğretimlerini sağlamak, dinimizi doğru bir şekilde öğrenmelerini, aydın, uyanık, din ve vicdan hürriyetine saygılı, çağımızın müsbet ilimleriyle donatılmış din adamlarının yetiştirilmesini ve bu ülkelerle ülkemiz arasında, sağlam, kalıcı bir diyalogun kurularak, dostluk köprüsünün oluşturulması kapsamında İçel Bozyazı İmam-Hatip ve Anadolu Lisesi'ne öğrenciler getirilmeye başlanmıştır." dedi.

Aysal Aytaç sözlerini "Bu koordinasyon ve beraberliğin önümüzdeki yıllarda da devam ede-

ceğine ve yeni oluşan Türk dünyasının şekillenmesine katkıda bulunacak yeni projelere beraberce imza atılacağına olan güvenim ve inancım tamdır." diyerek tamamladı.

Prof.Dr. Taşmanbet Kenansariyev

Kırgızistan Osh Devlet Üniv.
Rektör Yardımcısı

Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi'nin, Türkiye'den 5000 km. uzakta 25 binden fazla öğrencisi bulunan 500'den fazla öğretim üyesi bulunan bir üniversite olduğunu belirterek sözlerine başlayan Kenansariyev "Bizler tarih

başlangıcından şu ana kadar gerek Oğuzkağan, gerek Atilla, gerek Selçuklular, gerekse bugün yaşayan Türkler olarak, gün doğumdan gün batışına büyük bir devlet kurmuş topluluğun mensuplarıyız." dedi.

12. asrın Türk dünyasının altın çağları olarak bilindiğini, 21. asrın da Türk dünyasının şu anki konumuyla altın çağı olacağını belirten Kenansarıyev "Geçmişte ipek yoluyla dünyaya damgasını vuran Türk cumhuriyetleri, Türk toplulukları bugünkü elektronik çağda da yeniden Türk dünyası olarak insanlık tarihine damgasını vuracaktır." dedi.

İnsanlık tarihinde bir ülke için en önemli unsurun yer, dil ve din olduğunu ifade eden Kenansarıyev "Bizim henüz dini bilgimizin Türk dünyasına, Türk kültürünün en üst düzeye çıkacak seviyede olmadığı kanaatindeyim. Bugün bizim için en önemil olay Osh Devlet Üniversitesi bünyesinde Türkiye Diyanet Vakfı tarafından kurulan ilahiyat fakültesi olmuştur. Merhum Turgut Özal 21. asrı Türk asrı olarak nitelendirdiği zaman biz Türkiye'de okuyan öğrencilerimizin bu ideale hizmet edeceklerini ve 21. asrın Türk asrı olmasına katkı sağlayacaklarını ümit ediyoruz." dedi.

Prof.Dr. Şamsi Bazarbayev

Kırgızistan Osh Devlet Ünv.

Rektör Yardımcısı

Kırgızistan'ın bağımsızlığının 10. yılını kutladıklarını ve bağımsızlıklarının idraki içinde olduklarını belirten Bazarbayev "Biz Kırgızistan'ın bağımsızlığını çok iyi idrak ediyoruz. Egemenliğin temelinde manevi değerler yatmaktadır. Bu değerlerin başında din gelmektedir. Bizim yaşadığımız eski toplumda hurafelerle, bidatlarla ilgili bilgilere henüz sahip

olabilmekteyiz. Din insanın gerçek değerlerine katkı sağlayacak başta gelen bir değerdir. Biz bundan 10 yıl önce bağımsızlığımıza kavuştuğumuzda bizim için en önemli olan değer manevi, ruhi değerdir. Manevi değerler ne kadar güçlü olursa, onun manevi değerlerinin temellerinin sağlam oluşu için insanın gönlü, hayata bakışı ve insanlara değer verişinin de doğru olması gerekir. Ben sizlere bu sebepten dolayı, özellikle Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'na şükranlarımı arz etmek istiyorum." dedi.

Nadir AZIMOV • Öğrenci

Öğrenciler adına bir konuşma yapan Nadir Azimov Türkiye'de iki yıl eğitim gördüklerini, eğitimlerinin geri kalan kısmını Kırgızistan'da tamamlayacaklarını ifade ederek, Kırgızistan ve Türkiye devletinin yetkililerine teşekkür etti.

Kırgızistan ve Türkiye'nin ilele-

bet dost ve kardeş olarak yaşamasını temenni ettiklerini belirten Nadir Azimov, Türkiye'ye gelmeden önce bazı endişeler taşıdıklarını, ama bu endişelerinin yersiz olduğunu Türkiye'ye gelince anladıklarını ifade ederek, "Türkiye'ye geldiğimizde gördük ki burada bizi karşılayanlar, bizim için okullar hazırlayanlar, yatacak yer temin edenler her şeyi düşünmüş, bize sadece okumak kalmıştı. Bütün endişelerimizin yersiz olduğunu anladık. Zamanla Türkiye'de diğer kardeşlerimizle de tanıştık. Hepsi Kırgız kardeş, müslüman kardeş diye bizi bağrına bastı." dedi.

Türkiye'de kaldıkları süre içerisinde İslamın prensiplerini öğrenmeye çalıştıklarını, ibadet etmenin manevi huzurunu tattıklarını belirten Nadir Azimov "Biz Türkiye'de dünyanın ve dünya insanının hayatında dinin önemli bir yere sahip olduğunu öğrendik. Dünyaya farklı bir gözle bakmaya başladık. Sınırlarımızın ötesinde de bizim gibi düşünen, bizim gibi konuşan, bizim gibi yaşayan insanlar olduğunu öğrendik. Müslümanların arasındaki sınırların duyguları ve düşünceleri önleyemeyeceğini gördük." dedi.

Birlik, beraberlik ve kardeşliğin sürdürülmesi noktasında kendilerine büyük sorumluluklar düştüğünü belirten Nadir Azimov "Türkiye'deki kardeşlerimiz burada bizimle ilgilenip, bize güler yüz gösterdiler. Bütün ihtiyaçlarımız Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılandı. Türkiye Diyanet Vakfı'na, Diyanet İşleri Başkanlığı'na ve bize ders veren hocalarımıza şükranlarımızı arz ediyoruz." dedi.

Konuşmalardan sonra Kırgızlı öğrenciler tarafından, şiir, skeç, folklor gibi etkinliklerin yer aldığı bir gösteri sunuldu.

Kırgızistan'lı Öğrencilerin düzenlediği gösterilerden bir görünüm

Bulgaristan İmam-Hatip Liseleri'nden Yıl Sonu Şölenleri

Vakfımız tarafından Bulgaristan'ın Rusçuk, Mestanlı ve Şumnu bölgelerinde açılan imam-hatip liselerinde okuyan öğrenciler, öğretim yılı sonunda düzenledikleri ve da şölenleriyle, bir yılın yorgunluğunu attılar.

Bulgaristan'da açtığı imam-hatip liseleriyle sunduğu eğitim faaliyetlerini hiç bir karşılık beklenmeksizin, yalnızca ülke menfaatlerinin vazgeçilmez bir icabı olarak yürüten Türkiye Diyanet Vakfı, bu bölgelerde yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın eğitim-öğretim ihtiyacına cevap verebilmek, bu insanların dinlerini hürâfelerden uzak bir şekilde öğrenmelerini temin amacıyla bu okulların bütün ihtiyaçlarını karşılamakta ve imkanlar ölçüsünde her alanda büyük destekler sağlamaktadır.

Yurtdışında yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın problemlerini kendi problemi olarak gören ve değerlendiren Türkiye Diyanet Vakfı, özellikle 1990 yılından sonra yurtdışına yönelik yürüttüğü faaliyetlerle Türk cumhuriyetlerinde, Türk topluluklarında ve Balkanlar'da yaşayan soydaş ve dindaşlarımız için eğitimden kültüre, dini alandan sosyal alana kadar her konuda önemli atılımlar yapmıştır. Bu atılımların en önemli ayağını da eğitim oluşturmaktadır. Türkiye Diyanet Vakfı, vatana, millete ve dine bağlı insanların ancak alacakları eğitimle geleceğe şekil vereceğine inanmaktadır. Bu düşünceyle de gerek Balkanlarda, gerekse Türk cumhuriyetlerinde önemli eğitim hizmetleri yürütmektedir.

Bulgaristan'da açılan imam-hatip liseleri de bu düşüncenin bir ürünü olarak ortaya çıktı. Bu okulların artık mezun vermeye başlaması, eğitimlerini tamamlayan öğrencilerin birer numune gibi toplumda yer alması Türkiye Diyanet Vakfı için bir gurur kaynağı teşkil etmektedir.

Bu okulların mezuniyet törenlerini geçtiğimiz günlerde büyük bir coşkuyla yaşadık. Bulgaristan'daki törenlere Vakfımızı temsilen Genel Müdür Yardımcımız İhsan Sarımert katıldı.

Okulları yerinde inceleyen ve önümüzdeki yıllar için gerekli ihti-

yaçları tespit eden Vakfımız Genel Müdür Yardımcısı İhsan Sarımert; Şumnu, Mestanlı ve Rusçuk'ta öğrencilere ve törene katılanlara hitaben yaptığı konuşmalarda, özellikle eğitimin önemi üzerinde durarak, Türk toplumunun ilelebet ayakta kalmasının ancak alınacak kaliteli eğitimle mümkün olacağını söyledi.

Milletlerin belli özellikleri ile temayüz ettiğini ifade eden Sarımert, "Bizim milletimiz de saygı, sevgi ve hoşgörüsüyle temayüz etmiş bir millettir. Milletimiz hayra yönelişi o kadar benimsemiştir ki, bunu fert bazında bırakmamış, hayır müesseseleri haline getirmiştir. Bu hayır müesseselerinin başında da vakıflar gelmektedir." dedi.

Vakfı, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma duygusunun sistemleştirilmiş bir şekli olarak tarif eden İhsan Sarımert, Türkiye Diyanet Vakfı'nın kurulduğu günden itibaren, toplumun bütün kesimlerini kucaklama felsefesinden hareketle

çalışmalarını sürdürdüğünü belirterek "Gerek yurtiçinde, gerekse yurtdışında yapılan çalışmalarımızda takip edilen ilke milletimizin yüksek menfaatlerini korumak ve devletimizin milli siyasetine bağlı kalmaktır. Bu hizmetlerin yürütülmesi sırasında devletimizin ilgili kuruluşlarının maddi-manevi ve moral desteğini yanımda, hamiyetperver vatandaşlarımızın her geçen gün artarak devam eden teveccühlerini arkamızda hissetmekteyiz. Bu teveccüh bizlere hizmet aşkı vermekte ve önümüzde yeni ufaklar açmaktadır." dedi.

Milletlerin ayakta kalmasını sağlayan en önemli unsurlardan birinin kendi kültürüne sahip çıkmak olduğunu da hatırlatan İhsan Sarımert "Türk-İslam kültürüne sahip çıkmak, korumak ve bu kültürü nesillere aktarmak suretiyle milletimizin bekasına yardımcı olmak Türkiye Diyanet Vakfı'nın en önemli ilkesi haline gelmiştir" dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın bu düşünceler doğrultusunda yurtdışı hizmetlerine de büyük önem verdiğini belirten Sarımert, "Yurtdışında yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın dini ihtiyaçlarını karşılamak, dini alanda eleman yetiştirmek amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Türk cumhuriyetlerinde ve Balkanlarda ilahiyat, pedagoji ve imam-hatip liseleri açılmıştır. Buralarda yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın kimliklerini kazanabilmeleri, İslam dinini hürâfelerden uzak gerçek anlamıyla öğrenilmesini temin amacıyla dini, milli, sosyal ve kültürel hizmetler sunmak üzere eğitim ve öğretime maddi ve manevi destek verilmektedir." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın, yürüttüğü dini, sosyal ve kültürel hizmet ve faaliyetlerinin yanında; ülkemizin eğitim-öğretim hizmetlerine

katkıda bulunmayı, eğitim kurumlarımızın altyapı ihtiyaçlarının giderilmesini, gençlerimizin daha iyi şartlarda ve daha verimli bir ortamda eğitim almalarını sağlamayı amaç edinmiş gönüllü bir kültür kuruluşu olduğunu ifade eden İhsan Sarımert, "Bu hizmet alanı, birinci derecede öncelikli bir mesele olarak görülmüş, teşekkül tarihinden itibaren Vakfımız, bu anlayışın icapları konusunda hiç bir fedakârlıktan kaçınmamıştır. Pek çok eğitim-öğretim kuruluşunun başta bina, araç-gereç ihtiyaçları olmak üzere, öğrenci yurtlarının tesisi ve gençlerimizin hizmetine sunulmaları, orta ve yükseköğrenim öğrencilerine burs temini, akademik kariyer edindirmek üzere yurt dışına burslu öğrenci gönderilmesi, başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, Kafkaslar ve Balkanlardaki kardeş topluluklardan öğrenci getirtilerek Türkiye'de okutulması yönünde çok önemli hizmetleri sunma gayretinde olmuştur." dedi.

Ülkemiz şartlarının ve dünyadaki gelişmelerin, eğitim hizmetlerine özel sektör ve gönüllü kuruluşların da iştirakini zorunlu hale getirmesi karşısında; Türkiye Diyanet Vakfı'nın eğitim-öğretim hizmetlerine doğrudan katılmayı milli bir sorumluluk olarak gördüğünü belirten İhsan Sarımert, Bulgaristan'da açılan imam-hatip liselerinin de bu düşüncenin bir tezahürü olarak ortaya çıktığını söyledi.

Yurtdışına sunulan hizmetlerle ilgili Türkiye Diyanet Vakfı'nın madde hiçbir beklentisinin bulunmadığını vurgulayan İhsan Sarımert "İlgili ülkelerdeki yetkili makamların müracaatları üzerine yurtdışında açmış bulunduğumuz okullar, eğitilmek üzere Türkiye'ye getirilen öğrenciler ve burs tahsis ettiğimiz yabancı uyruklu öğrencilerle ulaşılmak istenilen temel gaye; soydaş ve dindaşlarımızın milli, dini ve kültürel kimliklerinin korunmasına yardımcı olmak, çeşitli dini akımların varlık mücadelesi verdiği ve özellikle bazı ülkelere inanç transfer etmeye çalıştıkları bu bölgelerde, milletimizin büyük çoğunluğunca kabule şayan görülmüş İslam Dini'nin gerçek akidelerinin yerleşmesini sağlamak, aydın, uyanık, din ve vicdan hürriyetine saygılı, çağımızın müspet ilimlerini özümsemiş din adamları yetiştirmek, en önemlisi de bu ülkelerle Türkiye Cumhuriyeti arasında kurulmuş bulunan dini, sosyal ve kültürel köprülerin sağlamlaşmasına katkıda bulunmaktır." dedi.

İhsan Sarımert konuşmasının sonunda, öğrencilerin kendilerine sunulan imkanların iyi bir şekilde değerlendirilmesini isteyerek, "Yarınların umudu, geleceğin teminatı olabilmeniz için bu güzel eğitim müesseselerinden yeterince istifade etmelisiniz. Öğretmenleriniz sizlerin en iyi şekilde yetişmeniz için üstün gayret sarfetmektedir." dedi.

Yüksek Lisans Öğrencilerinin Veda Ziyareti

Türk cumhuriyetlerinde ve Balkanlarda bağımsızlıktan sonra ortaya çıkan dini boşluğu doldurmak üzere Vakfımız tarafından buralarda ilahiyat liseleri ve ilahiyat fakülteleri açılmıştı. Topluların kendi bünyesinden din adamı, akademisyen yetiştirmek ana gayeydi. Yıllar önce bu gaye doğrultusunda Türk cumhuriyetlerinde ve Balkanlar'da eğitim öğretime başlandı. Bugün bu okullar birer birer mezun vermeye başladı. Geçtiğimiz günlerde Azerbaycan Bakü İlahiyat Fakültesi, Kırgızistan Osh Devlet Üniversitesi İlahiyat fakültesi ve Türkmenistan İlahiyat Fakültesi'nden mezun olan ve yüksek lisans eğitimi görmek için Türkiye Diyanet Vakfı tarafından ülkemize getirilen öğrenciler, ülkemizdeki yüksek lisanslarını tamamladıktan sonra doktora tezlerini hazırlamak üzere ülkelerine döndüler.

Yüksek lisans öğrenimlerini tamamlayan öğrenciler ülkelerine gitmeden önce Vakfımıza veda ziyaretinde bulunarak, Türkiye Diyanet Vakfı'na verdiği destekten dolayı teşekkür ettiler.

Öğrenciler onuruna Vakfımız tarafından yemek verildi ve yemek esnasında yapılan konuşmalarda öğrencilerin gerek eğitimleri ve gerekse önümüzdeki yıllarda yapmayı planladıkları işler hakkında görüşler ile getirildi.

Elçin Memedzade

Azerbaycan Bakü İlahiyat Fakültesi

Sovyetler Birliği döneminde maddi açıdan bir çok şey bizlere güzel geliyordu. İnsanın maddi yönüne hitabeden bir çok şey güzel diyebilirim. Ancak manevi alan-

da aynı şeyleri söylemek pek mümkün değil. Özellikle manevi alanda büyük bir boşluk söz konusuydu. Bizler bağımsızlığımıza kavuştuktan sonra bu boşluğun doldurulması kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıktığını gördük. İlk önce misyonerler bu boşluğu doldurmak için faaliyetlere başladılar. Halkımızda İslam dini adına gerçek, hurafelerden uzak bilgi yok denecek kadar azdı. Semavi dinin ne olduğu bilinmiyordu, bu sebeple hurafeler, gelenekten kaynaklanan bir inanç sistemi mevcuttu. İşte bu problemler ortada iken Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan'ın Bakü şehrine bir ilahiyat fakültesi açıldı. Bu fakülte Azerbaycan için büyük bir fırsat ve büyük bir avantajdı. Biz de bu fırsattan faydalanmak için bu fakülteye girdik.

Fakülte yıllarında halkımızla iç içe bulunduğumuzdan çeşitli tebliğler hazırlayarak bunları halkımızın istifadesine sunmaya başladık. Fakülte bittikten sonra buradan aldığımız ilmi daha da derinleştirmek, ilmi alanda ortaya bir şeyler koymak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı'nın katkılarıyla yüksek lisansımızı da tamamladık. Doktora ders dönemini bitirerek tez hazırlama dönemine girdik.

Amacımız bir an önce çalışmalarımızı tamamlayıp buradan aldığımız bilgileri ilmi olarak halkımıza sunmak. Akademisyen olmamızdaki ana gaye de İslam dinini ilmi alanda halkımıza sunmaktır.

Azerbaycan'da ihmal edilen tek ilim dalı dini alandır. Diğer ilim dallarında yüksek seviyede eğitim verilmektedir. Biz de inşallah bu işin dini alanını dolduracağız.

Biz gerçek manada din eğitimi ancak Türkiye'den alabilirdik. Ben inanıyorum ki İslam ülkeleri arasında dini alanda bilimsel çalışma yapan ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Bu bilimin alınacak adresi Türkiye'dir. Bu ilmi almamızı sağlayan Türkiye Diyanet Vakfı'na ve Türkiye Cumhuriyeti'ne sonsuz şükranlarımızı sunuyoruz.

Yulduz Mustafanov

Osh İlh.Fak.

Kırgızistan'da din alanı dışındaki ilim dallarında büyük bir boşluktan söz etmek pek doğru olmaz. Özellikle din alanında büyük bir boşluk söz konusu. Bu boşluğun doldurulmasına inandığım için ilahiyat fakültesini seçtim. Halkımız müslüman, İslamı benimsemiş bir halk, ancak inanç sistemimize hurafeler, bidatler yerleşmiş durumda. Ben İslam dinini hurafelerden uzak bir

şekilde öğrenebilmemiz amacıyla eğitimimi ilmi seviyede yapmaya karar verdim ve Türkiye Diyanet Vakfı sayesinde de bu eğitimi aldım.

Misyonerler bizim ülkemizde kendi inanç sistemlerini yerleştirmek için bir çaba içerisinde. Bu misyonerlerin karşısında durmak ve İslamı halkımıza anlatmak için İslamı çok iyi öğrenmeye ihtiyaç var. İnşallah biz burada aldığımız eğitimle halkımızı aydınlatacak, İslamın evrensel prensiplerini onlara aktaracağız.

Tabi bütün bunlar Türkiye Diya-

net Vakfı ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin bize verdiği destekle oldu. Biz Türkiye Diyanet Vakfı'nın önemli bir kuruluş olduğunu anladık; faaliyetlerini gördük ve böyle bir vakfın her ülke için gerekli olduğu inancıyla da, Türkiye Diyanet Vakfı'nı kendimize model alarak Kırgızistan'da bir ilahiyat vakfı kurduk. İleride inşallah Türkiye Diyanet Vakfı gibi önemli hizmetler sunacağız.

Sevinç ASLANOVA

Azerbaycan Bakü İlh.Fak.

Ben ilahiyat fakültesinin ne olduğunu bilmeden, yalnızca bir yükseköğrenim görmek düşüncesiyle İlahiyat Fakültesi'ne girdim. İleride beğenmezsem geri çıkarım diye bir düşünceye de sahiptim. Ama eğitim almaya başlayınca aradığım eğitimin ilahiyat eğitimi olduğunu anladım. Dünyaya bakış açım değişti ve bu işi yüksek lisans seviyesinde yapmaya kadar götürdüm.

Halkım ateist bir rejiminden geliyordu, manevi açlık, maddi açlık kadar önemliydi, ihmale gelmezdi, halkımıza hizmet etmek bizim için mutlulukların en büyüğü olacaktı. Her kes bir alanda hizmet götürmeye çalışıyor. Ben de dini alanda ilmi çalışmalar yapmak, halkımızı aydınlatmak, ortaya birşeyler koymak için elimden geleni yapacağım. Bu düşüncelerle akademisyen olmaya karar verdim. İnşallah tez dönemimi tamamlayıp bu yolda uzun mesafeler katedeceğime inanıyorum. Çünkü Türkiye Diyanet Vakfı'nın destekleriyle Türkiye'den aldığım eğitim bunu gerçekleştirecek gücü bana verdi.

Ben bu eğitimi almamızda büyük katkısı bulunan Türkiye Diyanet Vakfı'na sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Aksaray

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Aksaray Şubemiz tarafından "Sevgi ve Barış Dini Olarak İslam" konulu bir panel düzenlendi. Panele tebliğci olarak Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Ahmet Coşkun ve Kayseri İl Müftüsü Necmettin Nursaçan katıldı.

Halkın büyük ilgi gösterdiği panele iştirak edenler arasında Vali Yardımcısı İsmet Bahadırlar, Belediye Başkan Yardımcısı Çapan Dede Çat, Baro Başkanı Av. İbrahim Bayhan, Emniyet Müdürü Cengiz Gürer de yer aldı.

Açılış konuşmasını İl Müftü Vekili Mustafa Eroğlu'nun yaptığı panel vatandaşlar tarafından büyük ilgi gördü.

Balıkesir

Balıkesir şubemiz Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle "Toplumda Güven Duygusunun Önemi ve Muhammedül Emin Olarak Hz. Peygamber" konulu bir panel düzenledi. Konuşmacı olarak DİB Din Hizmetleri Dairesi Başkanı Abdurrahman Kahyaoğlu ile 9 Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Nevzat Aşık'ın katıldığı panele halkın yoğun ilgi gösterdiği gözlemlendi.

Balıkesir şubemizce panele katılan dinleyicilere 750 adet Veda Hutbesi ile gül hediye edilirken, panel sonrasında 20 hizmet yılını başarıyla dolduran 38 din görevlisine plaket ve teşekkür belgeleri verildi.

Hafta münasebetiyle Balıkesir şubemiz ve Merkez Kız Kur'an kurslarının katılımıyla bir kermes düzenlendi. Vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği kermeste Kız Kur'an Kursu'nda eğitim gören öğrencilerin el emeği, göz nuru işlemler ve giysiler sergilendi.

Şubemiz, halkı kaynaştırmak ve bir şölen haline getirmek düşüncesiyle 1000 kişinin katılımıyla bir de piknik düzenledi.

Çankırı

Çankırı şubemiz tarafından Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, Kültür Müdürlüğü Salonu'nda "Hz. Muhammed'i Anlamak" konulu bir konferans düzenlendi. Çorum İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Hasan Onat'ın konuşmacı olarak katıldığı konferansa, Vali Yardımcısı Osman Ateş, Cumhuriyet Başsavcısı Ertem Türker, Çankırı Milletvekili İrfan Keleş, Belediye Başkanı Ahmet Bukan, Çankırı Meslek Yüksek Okulu Müdürü Prof.Dr. Sabahattin Balcı, daire amirleri ve kalabalık bir topluluk iştirak etti.

Çankırı Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Yeleler konferansın açış konuşmasını yaparak, Kutlu Doğum Haftası hakkında bilgi verdi. Prof.Dr. Hasan Onat da sunduğu tebliğinde, iyi müslüman olmanın yolunun Hz. Muhammed'i anlamaktan geçtiğini ifade ederek, müslümanların Hz. Peygamberi örnek almalarının gerektiğini, insanların mutlu olabilmeleri için de herkesin kendisiyle barışık olmasının şart olduğunu vurguladı. Kendisi ile barışık olmayan insanın toplumla barışık durumda bulunamayacağını ifade eden Onat, mutluluğun yolunun Hz. Muhammed'i anlamaktan geçtiğini söyledi.

Erzincan

Erzincan şubemizce Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle "Sevgi, Barış ve Güven Dinî Olarak İslam" konulu bir panel düzenlendi. Panel konuşmacı olarak Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim üyelerinden Prof.Dr. Osman Türer, Prof.Dr. Lütfullah Cebeci, Prof.Dr. Mevlüt Özler ve Doç.Dr. Nasrullah Hacımüftüoğlu katıldılar.

Saygı duruşu, İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim okunmasıyla başlayan panelin açış konuşmasını İl Müftüsü İlhan Aydın yaptı.

İlhan Aydın'ın haftanın mana ve önemine dair yaptığı konuşmayı müteakip, panelde Peygamber Efendimizin insanlığı cehaletten aydınlığa, zulümden sevgi ve hoşgörüye getirmek için verdiği uğraş anlatıldı.

Belediye Başkanı Erkan Karaman'ın, daire amirlerinin ve çok sayıda davetlinin katıldığı panelde izleyenlere gül ve Veda Hutbesi de takdim edildi.

Isparta

Isparta şubemiz tarafından Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle gerçekleştirilen etkinlikler vatandaşların büyük ilgisine mazhar oldu.

Hafta münasebetiyle Kültür Sarayı'nda bir program düzenlendi. Konser, kompozisyon yarışması, şiir yarışması, hutbe metni hazırlama yarışmasının da yer aldığı programda Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Mehmet Gürler tarafından "Sevgi ve Barış Dini Olarak İslam" konulu bir konferans da verildi.

Kutlu Doğum Haftası'nın dolu dolu yaşandığı Isparta'da hanım ve erkekler için değişik programlar düzenleyen Isparta şubemizin, yaptığı girişimler neticesinde Şifa Polikliniği bir gün boyunca hastaları ücretsiz muayene etti.

Kırıkkale

2001 yılı Kutlu Doğum Haftası kutlamaları, her yıl olduğu gibi bu yıl da Kırıkkale şubemiz tarafından çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Peygamberimizin doğum yıldönümü münasebetiyle Kırıkkale Cumhuriyet Meydanı'nda büyük bir program düzenleyen Kırıkkale Şubemiz gerçekleştirdiği etkinliklerle halkın takdirini kazandı.

Kırıkkale Belediyesi Mehter Takımı'nın yaptığı gösteri herkesi büyülerken, yapılan konuşmalar, söylenen ilahiler, okunan şiirler geceye ayrı bir anlam kattı.

Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Şükrü Özbuğday'ın konuşmacı olarak katıldığı "İslamın Anlaşılmasında Sünnetin Yeri ve Değeri" konulu konferans da Kutlu Doğum Haftası programlarının ilmi ayağını oluşturdu.

Kırıkkale Belediye Başkanlığı'nın organizesiyle düzenlenen "Şiir Akşamları" programı da kutlama programlarına renk kattı.

Kırıkkale Şubemiz, hafta münasebetiyle görev esnasında hayatını kaybeden personel ailelerine 200.000.000'ar TL. yardım yaparken, 38 fakir ve yardıma muhtaç çocuğu da giydirmiştir.

Nevşehir

Nevşehir şubemizce Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Nevşehir Esnaf ve Sanatkarlar Kooperatifi Konferans Salonu'nda "Risalet ve Beşer" konulu bir konferans düzenlendi.

Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Celal Kırca'nın tebliğci olarak katıldığı konferansa, Vali Yardımcısı Orhan Mardinli, Kültür Müdürü Mehmet Demir, Milli Parklar Müdürü A.Osman Kaymakçı, Milli Eğitim Müdür Yardımcısı İrfan Sarık, Tedaş Müessese Müdürü Muammer Yavuz ve kalabalık bir topluluk iştirak etti.

Sakarya

Sakarya şubemiz Kutlu Doğum Haftası'nda "Sevgi ve Barış Dini Olarak İslam" konulu bir konferans düzenledi. Prof.Dr. Faruk Be-

şer'in tebliğci olarak katıldığı konferansta, İslam dininin evrensel değerleri örneklerle anlatıldı.

Konferansa iştirak edenlere Sakarya Şubemiz tarafından veda hutbesi ile gül takdim edildi.

Siirt

Siirt Şubemiz ve İl Müftülüğü işbirliği ile Peygamberimizin doğumunun 1430. yıldönümü münasebetiyle Halk Eğitim Merkezi Salonu'nda "Toplumda Güven Duygusunun Önemi ve Muhammed'ül Emin Olarak Hz. Peygamber" konulu bir konferans düzenledi. Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Şükrü Özbuğday'ın konuşmacı olarak katıldığı konferansa halkın büyük ilgi gösterdiği gözlemlendi.

Siirt şubemizce aynı konuda bayanlara yönelik de bir konferans tertip edildi. İl vaizesi Necla Avan'ın konuşmacı olarak katıldığı konferans daha geniş kitlelere ulaştırılmak üzere yerel televizyon kanallarında da yayınlandı.

Şanlıurfa

Şanlıurfa Müftülüğü tarafından, Yatılı Bölge Kur'an Kursu'nun yılsonu hafızlık, Kur'an okuma ve bilgi yarışması yapıldı.

İstiklal Marşı ve Kur'an okunmasıyla başlayan programda bir konuşma yapan İl Müftüsü İbrahim Duman, bu tür yarışmaları düzenlemekteki amaçlarının, öğrencilerin bir yıl boyunca elde ettikleri bilgileri tekrar gözden geçirerek pekiştirilmesi yönünde olduğunu söyledi.

Programda öğrencilerin sunduğu, Fatih Sultan Mehmet'in bir Rum ile muhakemesini konu alan piyes büyük ilgi gördü.

Yapılan hafızlık yarışmasında; Ahmet Kızılyel birinci olurken, A.Rahim Aktaş ikinci, M.Emin Çelik üçüncü, Zeki Çatır da dördüncü oldu.

Yarışmada dereceye girenlere, Şanlıurfa Belediye Başkanı Ahmet Bahçıvan tarafından 25 adet çeyrek altın verildi.

Van

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Van şubemiz bir panel düzenledi.

İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim okunma-

siyla başlayan panelin oturum başkanlığını Van Müftüsü Osman Şarklı yaparken, panele konuşmacı olarak, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Felsefesi Bölüm Başkanı Prof.Dr. Bekir Karlığa, Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yard.Doç.Dr. Yakup Civelek ve Ağrı Müftüsü Necati Akkuş katıldı.

Çok sayıda vatandaşın katıldığı panede, dinleyicilere gül ile Peygamberimizin Veda Hutbesi dağıtıldı.

Panelde Peygamber sevgisi işlenerek, kurtuluş reçetisinin Hz. Muhammed (sav)'in getirdiği perensipler olduğu vurgulandı.

Kale

Kale Şubemiz Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle bir program düzenledi. Kale Müftülüğü personelinin yoğun çalışmaları ve ilçe halkının katkılarıyla düzenlenen programda. Türk tasavvuf musikisi konseri verildi. Programda Belediye Başkanı Adnan Genç, Antalya Müftüsü Kadir Çetin ve Kale Müftüsü Abdulah Sağlam'ın katıldığı "Peygamberimiz" konulu sohbet vatandaşlar tarafından büyük ilgi gördü. Programa katılan davetlilere H.Mehmet Özen tarafından verilen halka açık yemek, kutlamalara ayrı bir renk katarken, Müftülük personeli tarafından oluşturulan ve H.Muhammed Memiş'in şefliğini yaptığı Türk tasavvuf musikisi korusu'nun verdiği konser dinleyicilere duygulu anlar yaşattı.

Kurşunlu

Kurşunlu Şubemiz tarafından Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle "Alemlere Rahmet Hz. Muhammed" konulu bir konferans düzenlendi.

Halk Eğitim Merkezi Konferans Salonu'nda düzenlenen ve açış konuşmasını İlçe Müftüsü Hasan Tanrıkulu'nun yaptığı konferansa konuşmacı olarak Çankırı İl Müftüsü Mahmut Yeleser katıldı.

Konferansı takip edenler arasında Kurşunlu Kaymakamı Yavuz Akkoç, Belediye Başkanı Ahmet Şükrü Kanat da vardı.

M.Kemalpaşa

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Mustafakemalpaşa Şubemiz de çeşitli etkinlikler düzenledi. "Barış ve Sevgi Dini Olarak İslam" konulu bir konferans düzenleyen şubemiz, bayanlara yönelik de bazı etkinlikler gerçekleştirdi.

Konuşmacı olarak Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fükültesi Öğretim Üyesi Yard.Doç.Dr. Enver Uysa'nın katıldığı konferansa, İlçe Kaymakamı Mustafa Kemal Keskin ve kalabalık bir topluluk da iştirak etti.

Şefaati

Kutlu Doğum Haftası Şefaati şubemiz tarafından düzenlenen bir dizi etkinliklerle kutlandı.

“Güvenilir Bir İnsan Olarak Hz. Muhammed” konulu bir konferans düzenleyen Şefaati Şubemiz, konferansa iştirak eden vatandaşlara 360 adet gül, 400 adet Peygamber sevgisini anlatan kitap ile Kutlu Doğum simiti dağıtıldı.

Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Görevlisi Durmuş Arslan'ın konuşmacı olarak katıldığı konferansda, İlçe Kaymakamı Hakan Arkan ile İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sezai Erdal da birer konuşma yaptılar.

Saruhanlı

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle bir dizi etkinlik düzenleyen Saruhanlı Şubemiz “Toplumda Güven Duygusunun Önemi ve Muhammed-ül Emin Olarak Hz. Peygamber” konulu bir konferans tertip etti. 9 Eylül Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yard.Doç.Dr. İsmail Acar'ın konuşmacı olarak katıldığı konferansa büyük bir kalabalık topluluğu da iştirak etti.

Konferans sonunda, Saruhanlı Şubemiz tarafından düzenlenen çeşitli yarışmalarda dereceye giren öğrencilere ödülleri verildi.

Şubemiz tarafından ayrıca hafta münasebetiyle Kur'an kursu talebelerinin katılımıyla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması da düzenlendi.

Ünye

Ünye Şubemiz Kutlu Doğum Haftasını bir dizi etkinliklerle kutladı. Hafta münasebetiyle bir panel düzenleyen Ünye Şubemizin etkinlikleri arasında, tasavvuf musikisi konseri ile sema gösterisi de yer aldı.

Şubemiz tarafından düzenlenen panele konuşmacı olarak, Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Celal Kırca, Prof.Dr. Ahmet Coşkun ile Kayseri İl Müftüsü Necmettin Nursaçan katıldılar.

Yatağan

Yatağan İlçe Müftülüğü Halk Kütüphanesi düzenlenen bir törenle açıldı.

Açılış münasebetiyle İl Müftüsü Mustafa Yıldız ile İlçe Müftüsü Himmet Metin yaptıkları konuşmalarda, okumanın önemi üzerinde durarak, açılan kütüphanenin Yatağanlıların büyük bir ihtiyacını karşılayacağını ifade ettiler.

Açılış törenine İlçe Kaymakamı Mehmet Okur, Muğla İl Müftüsü Mustafa Yıldız, İl Müftü Yardımcısı Halil Arık, Cumhuriyet Savcıları Göksel Eğridere ve Önder Özer, Garnizon Komutanı Yzb. Hamit Şahin, Emniyet Müdürü Muhsin Koç, Jandarma Komutanı Üst. Teğ. Erhan Varol, Milli Eğitim Müdürü Ümit Oğuz, İlçe Müftüsü Himmet Metin ve kalabalık bir topluluk iştirak etti.

İlçe Müftüsü Himmet Çetin ve müftülük personelinin yoğun gayretleriyle ortaya çıkarılan, öğrenci, öğretmen ve tüm vatandaşların istifade edeceği kütüphanede, milli, dini, edebi, genel kültür, tarih ve bilim alanında yayımlanmış ansiklopediler, yerli yabancı hikaye ve romanlar ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınları bulunmaktadır.

Mehmet Erdoğan

Müslüman Peygamberini Taklit mi Eder, Yoksa Onu Örnek mi Alır?

Sözlüklerde taklit etmek, "Bir kimseye ya da bir şeye benzemeye çalışmak, öykünmek." örnek almak ise, "1) Bir kimseye huy ve davranışta uymak, birini örnek olarak benimsemek; 2) bir şeyden kendisi için ders çıkarmak." şeklinde tanımlanıyor. (1)

Bu tanımlamalardan yola çıkarsak, söz konusu iki davranış biçimi arasında köklü farklılıklarla karşılaşıyoruz.

1. Taklit etmek şuursuz, örnek almak şuurlu bir davranıştır.

2. Taklit etmede, taklit edilen şeyin mahiyeti veya niçin taklit edilmesi gerektiği üzerinde herhangi bir araştırma, inceleme yapılmaz. Örnek almada ise, örnek alınacak şeyin vasıfları, nitelikleri tahkik edilir ve bundan sonra harekete geçilir.

3. Herhangi bir şeyi taklit etmekle davranış zaafına uğranılabilir. Zira taklit edilen kişiye var olanlar birbirleriyle çatışabilir. Örnek almada ise, var olanla yeni kazanılan birbirini tamamlar. Bu sebeple;

4. Taklit etmede karmaşa ve aşağılık kompleksi, örnek almada arınma, gelişme ve ilerleme etkin olur.

5. Taklit psikolojisi zamanla öz güveni sarsar. Örnek almak ise bencillikten kurtarır ve ahlaki olgunluğu sağlar.

6. Taklit etmek bir çeşit kolaycılıktır. Örnek almak belli bir çabayı gerektirir.

7. Örnek almak iradî bir davranıştır. Taklit etmek ise reflekslere dayanan körü körüne bir hareket olduğundan gayriiradîdir.

Şimdi bu veriler ışığında toplum ve kültür hayatımıza dönüp bir bakalım.

Üç asırlık batılılaşma maceramız taklit esprisi ekseninde gelişti. Bir türlü batıyı taklitten kurtulup modern dünyadan örnek almamız gereken düşünce, davranış ve gelişmelere yönelme eğilimi içine girmedik.

III. Selim ve II. Mahmut dönemlerinde reform ve ıslahat adı altında yapılan bütün değişiklikler, Osmanlı Devleti'nin batı karşısında askerî alandaki başarısızlığını gidermek amacıyla girilen arayışların bir ürünüdür. Gizliden gizliye batının bu alandaki üstünlüğüne karşı bir aşağılık kompleksi duyulmaktadır. Yeniden başan ka-

zanmanın yolu ise batının askerî alanda yaptıklarını taklit etmekte görüldü. Yeniçeri ocağı kapatıldı ve batılı tarzda talim yapan Asakir-i Mansure-i Muhammediye kuruldu. Tanzimat'la birlikte hukuk, ticaret ve tedrisatta batılı tarzda düzenlemelere gidildi. Kanunlar, nizamnameler toplumun tarihi ve geleneksel birikimleri dikkate almaksızın batıdan olduğu gibi tercüme edildi. İster istemez geleneksel yapıyla öngörülen yeni yapılanma biçimi birbirleriyle çatıştı. Bütün bunların sonucunda doğal olarak ne batı gibi olmayı ve ne de kendimiz kalmayı bir türlü başaramadık.

İslâm kültürü içinde yoğrulmuş olmamıza rağmen, bu kültürün temel dinamiklerini hayata geçirmede istikrarlı olamadık. İslâm'ın evrensel mesajının on dört asırlık gelişimi, hiçbir zaman taklitçiliği öngörmemiştir. Dinî duygunun temel esprisi anlama ve örnek almaya dayanır. Yani yeni değerler kazanımı, onları hayata geçirebilme ve sürekli gelişme içinde olmayı zorunlu kılar. İslâm mezheplerinin doğuşu, İslâm ilim, sanat ve medeniyetinin gelişimi bu temel üzerinde olmuştur. Müslüman Kur'an'ı okuyup anlamaya ve Peygamberini örnek almaya çalışır. Ne zaman ki bu temel anlayış sarsılıp İslâm'ın mesajı, öngördüğü insan modeli taklitçiliğe mahkûm edildi, işte o zaman toplumsal dengeler, aslı değer yargıları birbirine girdi. Sonuçta sükûnet ve ilerleme yerini kargaşa ve geriliğe bıraktı.

"Taklit edilmekte olan medeniyete karşı duyulan hayranlık arttığı nispette yerli kültürün bazı sahalarında mevcut pasif mukavemetin de azaldığı, körü körüne yeniliklere, cezrlığe mütemayıl zümrenin kuvvetlendiği, taraftarlarının çoğaldığı görülmektedir. Böylece hayran olunan medeniyet mensuplarına benzemek gayretiyle yabancı unsurlar, hemen hiçbir tahdit ve seçime tâbi tutulmaksızın kabul edilirken yerli kültüre ait özlü, karakteristik her şey ya hakir görülmekte veya terk olunmaktadır. Model medeniyetin uyandırdığı hayranlıkla makûs bir nispette yayılan ve derinleşen aşağılık hissinin bir neticesi olmak üzere taklitçilik ve yeniliğe düşkünlüğün salgın bir hâl aldığı bu anlar-

da, garip olduğu kadar da gülünç olan birçok hâdiselere rastlanmaktadır." (2)

Herhangi bir düşünce veya hayat tarzını taklit etmekten doğacak zaafılar o düşünce veya hayat tarzının değil, bizzat taklit etmeye çalışanın zaafıdır. Taklit edilen ister batı dünya görüşü veya hayat tarzı olsun isterse İslâm olsun, durum değişmez. Önemli olan kendini ve neyi örnek almak gerektiğini bilmektir.

Eğer bugün, tarih bizi batıyla yüz yüze getiriyorsa kendimizi ve batıyı iyi tanımamız gerekir demektir. Türkiye'nin temel meselesi budur. Hiçbir toplum dünyayı tanımaksızın kendi kendine yeterli olamaz. Bu eşyanın tabiatına aykındır. Eğer batı önemliyse, ondan örnek alacağımız şeyler var demektir. Bugün ilim, gelişme, çalışma ahlakı ve disiplini, hukuka ve insan haklarına saygı, demokrasi gibi hususlarda batıyı örnek alabiliriz. Bu örnek almak bize özümüzü kaybettirmez. Çünkü bu değerler evrensel nitelik taşımaktadır. Ama batının hayat tarzını, aile düzenini, insan ilişkilerini ve dünya görüşünü örnek alamayız. Örnek almaya kalkışsak bile neticede taklit etmiş oluruz! Çünkü bunlar bir inancın ve kültürün göstergeleridir. İnanç ve kültür yönünden birbirinden farklı olan toplumlar ancak evrensel nitelikli değerlerde alış verişe girebilirler. Batının Endülüs'te ve Osmanlı Devleti'nde İslâm'la karşılaşması böyle oldu. Rönesans, reform ve aydınlanma hareketlerini böyle gerçekleştirdiler.

Bütün bunlar bize, şu gerçeği bir defa daha ihtar ediyor: Taklitçiliğin kararttığı ruhlardan inkişaf beklemek beyhudedir. Müslüman kendi Peygamberini bile taklit etmez. Onu gerçek anlamda örnek almaya çalışır. Ancak örnek alınan bir Peygamber, hayatımızı ve dünyamızı değiştirir.

1. Türkçe Sözlük, TDK Yay., 1983.

2. Prof. Dr. Mümtaz Turhan, Kültür Değişimleri, MÜİFV Yay., 1987.

Elinizin Altında Muazzam Bir Kütüphane

Türkiye

Diyanet Vakfı;

yayınladığı

300' ü aşkın basılı,

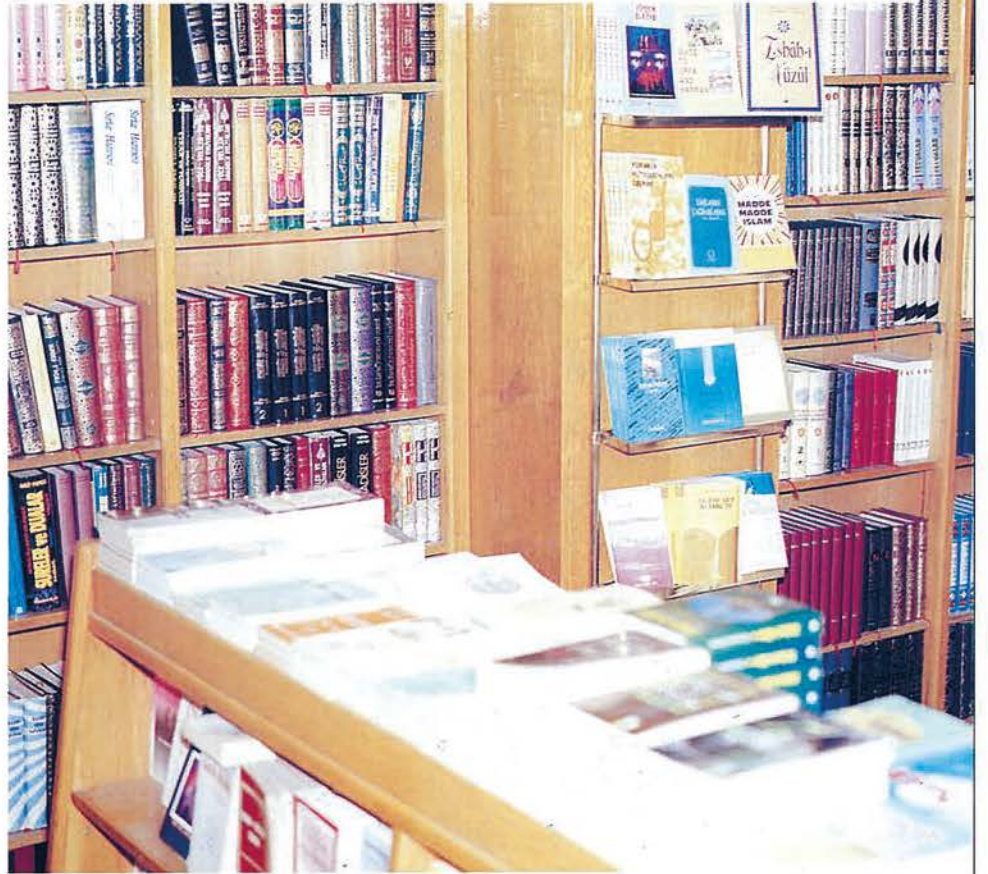
sesli ve görüntülü

yayınlarıyla

size muazzam

bir kütüphane

öneriyor...

Kütüphanenizi Kurmakta Gecikmeyin...

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK VE TİCARET İŞLETMESİ

Geçmişten Geleceğe Bir Kültür Köprüsü

Mithatpaşa Cad. 62/B 06420 Kızılay /ANKARA • Tel: (0312) 418 59 49 - 425 27 75 Fax: 417 00 09

Bir Matbaadan Beklediğiniz Herşey...

Yayın ve Matbaacılık hizmetleriyle
Türkiye Diyanet Vakfı;
müşterilerinin beklediği güven ve
kaliteyi fazlasıyla sağlıyor.

Uzman personeli, modern dizgi,
fotomekanik sistemleri, ofset
baskı ve cilt makinalarıyla, afiş,
takvim, katalog, broşür, kitap,
dergi, ajanda ve diğer tüm baskı
işlerinde aranan kalite ve estetiği
beklentilerin ötesinde veriyor.

Hizmete Atılan Dev İmza...

T Ü R K İ Y E D İ Y A N E T V A K F I
YAYIN MATBAACILIK VE TİCARET İŞLETMESİ

Mithatpaşa Cad. 62/B 06420 Kızılay /ANKARA • Tel: (0312) 418 59 49 - 425 27 75 Fax: 417 00 09